

NSV LIIDU MINISTRITE NOUKOGU JUURES
ASUV KEHAKULTUURI- JA SPORDIKOMITEE

**ÜLELIIDULINE
ÜHTNE SPORDI-
KLASSIFIKATSIOON
1957—1960**

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS 1967

21 41977

A-21600, ✓

NSV LIIDU MINISTRITE NOUKOGU JUURES
ASUV KEHAKULTUURI- JA SPORDIKOMITEE

ÜLELIIDULINE
ÜHTNE SPORDI-
KLASSIFIKATSIOON
1957 — 1960

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1957

REPRODUCED FROM THE ORIGINAL
MANUSCRIPT OF THE
TARTU UNIVERSITY LIBRARY

✓

ELIILINNE
TARTU SPORDI
KLAASIKATSIIGI
194-199

2

Tartu Riikliku Ollkooll
Raamatukogu
41947

TARTU RIIGIKOOL
RAAMATUKOGU

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JUURES ASUVA
KEHAKULTUURI- JA SPORDIKOMITEE
ESIMEHE

K Ä S K K I R I

Nr. 260

12. juulist 1956. a.

ÜLELIIDULISE ÜHTSE SPORDIKLASSIFIKATSIOONI
JUHENDI NING SPORDIALADE JÄRGUNORMIDE JA
-NÕUETE KINNITAMISE KOHTA AASTATEKS
1957—1960

1. jaanuarist 1953. a. kehtestatud üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni järgunormid ja -nõuded võimaldasid tunduvalt tõsta nõukogude sportlaste sportlikke saavutusi ning kindlustada uute meistersportlaste ettevalmistamist, kes esinesid edukalt tähtsamatel üleliidulistel ja rahvusvahelistel spordivõistlustel.

Möödunud kolme aasta jooksul valmistasid meie kehakultuuriorganisatsioonid ette ligi 2000 meistersportlast ning kümneid tuhandeid esimese järgu sportlasi. Selle aja vältel tegid nõukogude sportlased 1118 parandust üleliiduliste ja 298 parandust maailmarekordite tabelisse ning saavutasid esikohti real Euroopa ja maailma meistrivõistlustel.

Kuid käesoleval ajal, seoses nõukogude sportlaste saavutuste taseme kasvuga, järgunormid ja -nõuded real spordialadel ei vasta täiel määral meie maa kehakultuuriorganisatsioonide ees seisvatele ülesannetele. Seoses 14. oktoobril 1952. a. kinnitatud üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni kehtivuse tähtaja möödumisega käesoleval aastal ning spordiklassifikatsiooni täiustamise ja tema parema ärakastamise eesmärgil spordi massilisuse arendamiseks ning sportlaste saavutuste taseme tõstmiseks

k ä s i n:

1. Kinnitada üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhend, spordialade järgunormid ja -nõuded (lisad 1.

ja 2) aastateks 1957—1960 ning kehtestada need kogu NSV Liidu territooriumil alates 1. jaanuarist 1957. a.

2. Alates 1. jaanuarist 1957. a. lugeda kehtetuks NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee käskkirjaga nr. 920 14. oktoobrist 1952. a. kinnitatud üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhend, järgunormid ja -nõuded, samuti kõik hiljem kinnitatud järgunormide ja -nõuete täiendused ja muudatused üksikute spordialadel.

3. Järgunõuded sportmängudes (jalgpall, jäähoki, jääpall, korvpall, maahoki, võrkpall, väravpall) kehtestada kui ajutised.

Lubada kehakultuuri- ja spordikomiteedel ning spordiühingute nõukogudel kasutada uusi järgunõudeid ülalmärkitud sportmängudes alates 1956. a. sügisest noorte järgust kuni esimese järguni (kaasa arvatud). Liiduvabariikide ministrite nõukogude juures asuvatel ning Moskva ja Leningradi linna kehakultuuri- ja spordikomiteedel, samuti spordiühingute kesknõukogudel esitada märkused ja ettepanekud sportmängude järgunõuete kohta NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Kehakultuuri- ja Spordikomiteele:

a) jäähokis, jääpallis, korvpallis ja võrkpallis 15. aprilliks 1957. a.;

b) jalgpallis, maahokis ja väravpallis 1. juuliks 1957. a.

Jalgpalli Valitsusel (sm. V. P. Antipjonok) ja Sportmängude Valitsusel (sm. N. V. Semaško) esitada 1. augustiks 1957. a. Komiteele ettepanekud sportmängude järgunõuete kohta nende lõplikuks kinnitamiseks.

4. Komitee alpinismi ja matkaspordi osakonnal koos üleliidulise matkaspordisektsiooniga esitada järgunõuete projekt matkaspordi alal arutamiseks Komitee istungile koos küsimusega matkaspordi olukorrast ja edasise arendamise abinõudest NSV Liidus.

5. Uuele spordiklassifikatsioonile üleminekuks määrata järgmine kord:

a) sportlastele kuni 31. detsembrini 1956. a. omistatud sportlikud nimetused ja järgud jätta kehtima;

b) sportlaste poolt 1956. a. saavutatud ja 1957.—1960. a. spordiklassifikatsiooniga kehtestatud järgunormidele ja -nõuetele vastavaid tagajärgi arvestada kui klassifikatsioonitulemusi;

c) sportlased, kes 1. jaanuariks 1957. a. pole täielikult

sooritanud 1953.—1956. a. klassifikatsiooniga kehtestatud järgunorme ja -nõudeid, jätkavad normide täitmist spordijärgu saavutamiseks vastavalt 1957.—1960. a. spordiklassifikatsiooni nõuetele.

6. Kehakultuuri- ja spordikomiteedel lõpetada 15. jaanuariks 1957. a. sportlastele spordijärkude vormistamine selleks tähtjaks esitatud materjalide alusel.

7. Anda liiduvabariikide ministrite nõukogude juures asuvatele ning Moskva ja Leningradi linna kehakultuuri- ja spordikomiteedele, NSV Liidu Kaitseministeeriumi Maa- vägede Lahingulise Väljaõppe Peavalitsusele, NSV Liidu Sõja-Merejõudude Lahingulise Väljaõppe Valitsusele õigus alates 1. jaanuarist 1957. a. omistada NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee nimel NSV Liidu meistersportlase nimetus sportlastele, kes täitsid vastavad järgunormid ja -nõuded.

8. Anda ALMÄVÜ Keskkomiteele õigus alates 1. jaanuarist 1957. a. omistada NSV Liidu meistersportlase nimetus sportlastele lennuspordi aladel (langevarjusport, lennuspord, mudellennuspord, purilennuspord), sõltumata viimaste kuuluvusest mistahes kehakultuuriorganisatsiooni.

8. Lubada liiduvabariikide ministrite nõukogude juures asuvatel ning Moskva ja Leningradi linna kehakultuuri- ja spordikomiteedel anda suurte kehakultuurikollektiivide nõukogudele õigus omistada kolmandat ja noorte spordijärku.

9. Kehakultuuri- ja spordikomiteedel, spordiühingute nõukogudel, ministriumide ja ametkondade juhtivatel organitel:

a) organiseerida laialdast selgitustööd spordiklassifikatsiooni propageerimisel sportlaste, noorsoo, õpetajate, treenerite, instruktorite ja kehakultuuri alal töötajate seas.

Laialdaselt kasutada kohalikku ajakirjandust ja raadiot spordiklassifikatsiooni propageerimiseks, organiseerides NSV Liidu meistersportlaste, kvalifitseeritud sportlaste, paremate õpetajate ja treenerite esinemisi ja vestlusi kogemuste vahetamise ning 1957.—1960. a. kehtestatud spordiklassifikatsiooni järgunormide ja -nõuete selgitamise eesmärgil;

b) kuni 1956. a. detsembrini viia läbi ettevõtetes kehakultuurlaste ja linnades kehakultuurlaste aktiivi koosolekud spordiklassifikatsiooni selgitamiseks ja kehakultuurlaste hulkade mobiliseerimiseks õppe-sporditöö kvaliteedi paran-

damisele kehakultuurikollektiivides ning uute järgunormide ja -nõuete kiiremale täitmisele;

c) selgitada õpetajatele, treeneritele ja sportlastele, et spordiklassifikatsiooni kehtestamine aastateks 1957—1960 ning mõnede järgunormide ja -nõuete edasine tõstmine kujutab endast uut, kõrgemat etappi nõukogude spordi arendamises, esitab suuremaid nõudmisi õpetajate ja treenerite töö kvaliteedile, nende kvalifikatsioonile ja pedagoogilisele meisterlikkusele;

d) rakendada abinõud spordiklassifikatsiooni-alase töö otsustavaks parandamiseks, osutada erilist tähelepanu sportlaste sportlike saavutuste täpse arvestuse organiseerimisele kehakultuurikollektiivides ja spordiorganisatsioonides.

Õigeaegselt vormistada spordijärgud ja sportlikud nimetused, anda järgumärgid ja klassifikatsioonipiletid välja kehakultuurlaste koosolekutel ja spordivõistlustel;

e) kontrollida rangelt spordiklassifikatsiooni juhendi nõuete, samuti üksikute spordialade järgunormide ja -nõuete täitmist.

10. Spordibaaside direktoritel kindlustada 1. jaanuarist 1957. a. stendide varustamine väljavõtetega juhendist ja järgunormidest üksikute, selles baasis harrastatavate spordialade kohta.

11. Kehakultuurialaste õppeasutuste direktoritel viia 1956. a. oktoobris-novembris läbi loengud õppejõududele ja kõikide kursuste üliõpilastele spordiklassifikatsiooni küsimustes. Kasutada laialdaselt õppejõudude koosseisu ja üliõpilasi 1957.—1960. a. spordiklassifikatsiooni juhendi, järgunormide ja -nõuete selgitamisel ja propageerimisel noorsoo laiades hulkades.

12. Spordiajalehtede ja -ajakirjade toimetajatel organiseerida spordiklassifikatsiooni propageerimist ning valgustada regulaarselt paremate õpetajate, treenerite ja kehakultuurikollektiivide töökogemusi järgusportlaste ja meistersportlaste ettevalmistamisel.

13. Liiduvabariikide kehakultuuri- ja spordikomiteedel kindlustada 1956. a. detsembris üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhendi, spordialade järgunormide ja -nõuete väljaandmine põhirahvuse keeles. 1. jaanuariks 1957. a. kanda NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvalle Kehakultuuri- ja Spordikomiteele ette läbiviidud üritustest 1957.—1960. a. spordiklassifikatsiooni kehtestamisel.

14. Komitee kehakultuuri- ja spordipropaganda osakonnal (sm. J. L. Knopova):

a) kindlustada 1957. a. esimeses kvartalis populaarse lühimetraažilise propagandistliku kinofilmi valmistamine spordiklassifikatsioonist;

b) anda välja brošüür abiks kehakultuuri aktiivile spordiklassifikatsiooni propageerimisel.

15. Komitee õppeasutuste valitsusel (sm. E. S. Gro-madski) ja kehakultuuri teaduslike uurimisinstituutide direktoritel näha igal aastal teaduslike uurimistööde plaanis ette tööd eesrindlike kogemuste uurimiseks üleliidulise spordiklassifikatsiooni ja selle edasise täiustamise alal.

16. Kontroll käesoleva käskkirja täitmise üle panna Komitee Spordivalitsusele.

N. ROMANOV

ÜLELIIDULISE ÜHTSE SPORDIKLASSIFIKATSIOONI JUHEND

I. Eesmärk ja ülesanded

1. Üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni eesmärgiks on aidata kaasa spordi massilisuse arendamisele, stimuleerida õppe-spordi- ja kasvatustöö kvaliteedi tõstmist kehakultuuriorganisatsioonides, edutada ja kasvatada uut kvalifitseeritud spordikaadrit ning hoogustada nõukogude sportlaste saavutuste pidevat kasvu.

II. Sportlikud nimetused ja spordijärgud

2. NSV Liidus harrastatavatel spordialadel on kehtestatud järgmine ühtne sportlaste klassifitseerimine: NSV Liidu meistersportlane, esimene järgu sportlane, teise järgu sportlane, kolmanda järgu sportlane ja noorte järgu sportlane (esimene, teine või kolmas järk, olenevalt spordialast).

Males on kehtestatud täiendavalt NSV Liidu suurmeistri nimetus, kabes ja males — meistikandidaadi, neljanda järgu sportlase ja viienda järgu sportlase nimetused.

Märkus. Poeglaste ja tütarlaste vanusemäärad, millisest alates võib neile spordijärke omistada, määratakse vastavate spordialade võistlusmääruste ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee erikorraldustega.

3. NSV Liidu meistersportlase nimetus on eluaegseks aunimetuseks ja omistatakse sportlastele — NSV Liidu kodanikele, kes on saavutanud üksikutel spordialadel meistersportlase nimetuse omistamiseks kehtestatud sportlikke tulemusi või saavutanud väljapaistvat edu rahvusvahelistel võistlustel, sooritanud täielikult VTK kompleksi II astme normid ja tegelevad ühiskondliku tööga ning annavad oma kogemusi ja teadmisi edasi noortele.

4. Esimese, teise, kolmanda ja noorte spordijärgu nimetused omistatakse sportlastele, kes on täitnud vastavale spordijärgule kehtestatud järgunormid ja -nõuded ning on sooritanud VTK kompleksi normid alljärgnevalt: esimese ja teise spordijärgu omistamiseks —

II astme normid; kolmanda spordijärgu omistamiseks — I astme normid; noorte esimese ja noorte teise järgu omistamiseks — I astme normid; noorte kolmanda järgu omistamiseks — OVTK normid.

Märkused. 1. Poeglapsed ja tütarlapsed, kes täidavad täiskasvanute kolmanda või kõrgema spordijärgu normid kuni 15 aasta vanuseni, peavad sooritama OVTK normid, 15—18 aasta vanuselt — VTK I või VTK II astme normid.

Kui poeglapsed ja tütarlapsed täidavad teise ja esimese spordijärgu või NSV Liidu meistersportlase normid enne 17-aastaseks saamist, on nad kohustatud kuni 19-aastaseks saamiseni sooritama VTK kompleksi II astme normid.

2. Üksikutel juhtudel võidakse sportlasi tervisliku seisukorra tõttu VTK kompleksi normide sooritamisest kehakultuuriarstide poolt vabastada.

5. Sportlikud nimetused ja järgud kehtestatakse nendel spordialadel, millistel kehtivad NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt kinnitatud üleliidulised võistlusmäärused.

6. Rahvuslikel spordialadel, millistel on olemas vastava liiduvabariigi kehakultuuri- ja spordikomitee poolt kinnitatud võistlusmäärused, lubatakse sportlasi klassifitseerida kuni esimese spordijärguni (kaasa arvatud).

Järgunormid ja -nõuded rahvuslikel spordialadel töötatakse välja vastavate liiduvabariikide kehakultuuri- ja spordikomiteede poolt. Need normid ja nõuded kehtivad ainult vastava liiduvabariigi piirides.

7. Järgunormid ja -nõuded kõigil NSV Liidus harrastatavatel spordialadel kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Kehakultuuri- ja Spordikomitee neljaks aastaks.

Liiduvabariikide, kraide, oblastite, linnade ja rajoonide kehakultuuri- ja spordikomiteedel ja kehakultuuriorganisatsioonidel on keelatud kehtestada täiendavaid spordijärke ja sportlikke nimetusi käesolevas juhendis kehtestatud järkude ja nimetuste kõrval, samuti muuta kehtestatud järgunorme ja -nõudeid.

8. NSV Liidu sportlaste ühtne klassifikatsioon kehtestatakse järgnevatel spordialadel:

1. Akrobaatika	16. Kurnimäng
2. Alpinism	17. Langevarjusport
3. Autosport	18. Laskesport
4. Iluuisutamine	19. Lauatennis
5. Jahilaskmine	20. Lennusport
6. Jalgpall	21. Maahoki
7. Jalgrattasport	22. Male
8. Jäähoki	23. Mootorrattasport
9. Jääpall	24. Mudellennusport
10. Kaasaegne viievõistlus ja kolmevõistlus	25. Poks
11. Kabe	26. Purilennusport
12. Kergetõustik	27. Purje- ja jääpurjesport
13. Kiiruisutamine	28. Ratsasport
14. Klassikaline maadlus	29. Sambomaadlus
15. Korvpall	30. Suusatamine
	31. Sõudmine

32. Tennis ja väiketennis	39. Vehklemine
33. Matkasport	40. Vettehüpped
34. Tõstesport	41. Võimlemine (sportlik ja kunstiline)
35. Ujumine	42. Võrkpall
36. Vabamaadlus	43. Väravpall 7 : 7
37. Vee-mootorisport	44. Väravpall 11 : 11
38. Veepall	

9. Nendel spordialadel, kus tulemusi fikseeritakse aja-, kaalu- või pikkusühikute, punktide või pallidega ja millistest osavõtt kehtivate võistlusmääruste alusel on noortele lubatud, omistatakse poeglastele ja tütarlastele spordijärgud ühistel alustel täiskasvanutega, olenevalt saavutatud tulemustest.

Akrobaatikas, jalgrattaspordis, kaasaegses kolmevõistluses, langevarjuspordis, maadluses, põksis, purilennuspordis, purje- ja jääpurjespordis, sportmängudes, suusatamises (suusahüpped, kahevõistlus, slalom), sõudespordis, vehklemises, vettehüpetes, võimlemises omistatakse poeglastele ja tütarlastele noorte kolmas, teine ja esimene spordijärk nende poolt noorte võistlustel saavutatud ja antud spordialal kehtestatud järgunõuetele vastavate tulemuste põhjal.

M ä r k u s. Alpinismis, autospordis, jahilaskmises, kabes, lennuspordis, males, ratsaspordis, tõstespordis, vee-mootorispordis noorte spordijärke ei omistata.

10. Noorte esimese ja noorte teise järgu sportlased (neil spordialadel, kus need spordijärgud on kehtestatud) viiakse pärast 19 aasta vanuseks saamist üle noorte esimesest spordijärgust teise (täiskasvanute) spordijärku ning noorte teisest järgust kolmandasse (täiskasvanute) spordijärku.

Noorte kolmanda järgu sportlased langevad pärast 17 aasta vanuseks saamist järguklassifikatsioonist välja.

11. Spordijärgud omistatakse ainult ametlikel võistlustel saavutatud tagajärgede põhjal.

M ä r k u s. Ametlikeks loetakse kalendrivoistlused, milliseid teenindab kehakultuuriorganisatsioonides ning kehakultuuri- ja spordikomiteedes arvel olev kohtunike kolleegium.

12. Võistluste kohtunike kolleegiumid märgivad võistlejate tulemsed nende klassifikatsioonipiletisse või annavad neile välja tõendid saavutatud tulemuste kohta. Sissekanded kinnitatakse võistlusi läbiviiva organisatsiooni pitsatiga.

13. Sportlased, kes kahe kalendriaasta jooksul ei korda oma järguklassifikatsiooni norme ja nõudeid, viiakse üle järgmisse madalamasse spordijärku.

Noorte spordijärgude ja täiskasvanute kolmanda järgu sportlased, kes kahe kalendriaasta jooksul ei korda oma spordijärku, langevad järguklassifikatsioonist välja.

III. Järgusportlaste ja NSV Liidu meistersportlaste õigused ja kohustused

14. Kehakultuurlastel, kellele on omistatud spordijärgud või sportlikud nimetused, on:

- a) eesõigus astuda kehakultuuriõppeasutustesse;
- b) eesõigus kuuluda vastaval alal spordikoolidesse;
- c) õigus kanda vastava spordijärgu märki;
- d) õigus osa võtta võistlustest oma spordiorganisatsiooni või koondvõistkondade koosseisus vastavalt oma sportlikule kvalifikatsioonile.

15. Kehakultuurlased, kellele on omistatud spordijärgud või sportlikud nimetused, on kohustatud:

- a) pidevalt tõstma oma ideelis-poliitilist ja kultuurilist taset, olema valvsad ja leppimatud sotsialistliku kodumaa vaenlaste vastu, olema eesrindlasteks tootmis-, õppe- ja ühiskondlikus töös, oléma eeskujuks oma eluviisides ja sotsialistlikus ühiselus;
- b) süstemaatiliselt tõstma oma spordimeisterlikkust, tõstma oma kehalise ettevalmistuse taset VTK kompleksi alusel;
- c) aktiivselt osa võtma nõukogude kehakultuuriliikumisest; edasi andma oma sportlikke kogemusi ja teadmisi noortele kehakultuurlastele;
- d) olema kehakultuurikollektiivi (kehakultuuriorganisatsiooni) liikmeks, aktiivselt osa võtma võistlustest oma kehakultuurikollektiivi eest.

16. Järgusportlane võib võistelda ainult selle kehakultuurikollektiivi eest, mis on märgitud tema klassifikatsioonipiletisse ja millises ta on arvel.

IV. Sportlike nimetuste ja spordijärkude omistamise kord

17. NSV Liidu meistersportlase nimetus kõigil punkt 8 loetletud spordialadel (välja arvatud lennuspordi alad) omistatakse liiduvabariikide ning Moskva ja Leningradi linna kehakultuuri- ja spordikomiteede, NSV Liidu Kaitseministeeriumi Maavägede Lahingulise Väljaõppe Peavalitsuse ja NSV Liidu Sõja-Merejõudude Lahingulise Väljaõppe Valitsuse poolt.

NSV Liidu meistersportlase nimetus lennuspordi aladel (langevarjusport, lennuspord, mudellennuspord, purilennuspord) omistatakse ALMAVÜ Keskkomitee poolt, sõltumata sportlase spordiorganisatsioonilisest kuuluvusest.

18. Esimene spordijärk kõigil punkt 8 loetletud spordialadel omistatakse liiduvabariikide ning Moskva ja Leningradi linna kehakultuuri- ja spordikomiteede poolt ANSV, kraide, oblastite ja vabariikliku alluvusega linnade kehakultuuri- ja spordikomiteede ettepanekul ja kehakultuurikollektiivide taotlusel.

M ä r k u s. Vene NFSV ja Ukraina NSV Ministrite Nõukogu juures asuvatel Kehakultuuri- ja Spordikomiteedel on lubatud nendel spordialadel, kus tulemusi mõõdetakse aja-, kaalu- või pikkusühikute, punktide või pallidega, anda esimese spordijärgu omistamise õigus üksikutele ANSV, kraide, oblastite ja linnade kehakultuuri- ja spordikomiteedele.

19. Teine spordijärk ja noorte esimene spordijärk kõigil punkt 8 loetletud spordialadel omistatakse ANSV, kraide, oblastite ja vabariik-

liku alluvusega linnade kehakultuuri- ja spordikomiteede poolt neile alluvate komiteede ettepanekul ja kehakultuurikollektiivide taotlusel.

M ä r k u s. ANSV, kraide ja oblastite kehakultuuri- ja spordikomiteedel on lubatud nendel spordialadel, kus tulemusi mõõdetakse aja-, kaalu- ja pikkusühikute, punktide või pallidega, anda teise spordijärgu ja noorte esimese spordijärgu omistamise õigus üksikutele linnade kehakultuuri- ja spordikomiteedele.

20. Kolmas spordijärk, noorte teine ja noorte kolmas spordijärk omistatakse vastavate liiduvabariikide, ANSV, kraide, oblastite kehakultuuri- ja spordikomiteede sellekohasesse nimekirja võetud linnade ja rajoonide kehakultuuri- ja spordikomiteede poolt kehakultuurikollektiivide ettepanekul.

21. Liiduvabariikide ministrite nõukogude juures asuvatel ning Moskva ja Leningradi linna kehakultuuri- ja spordikomiteedel on lubatud anda kolmanda spordijärgu ja noorte spordijärgude omistamise õigus suuremate kehakultuurikollektiivide nõukogudele.

22. Nõukogude armee ja NSV Liidu Sõja-Merejõudude kehakultuuriorganisatsioonides omistatakse esimene, teine, kolmas ja noorte spordijärk kõigil punkt 8 loetletud spordialadel vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt kinnitatud erijuhendile.

23. Esimene, teine ja kolmas spordijärk langevarjuspordis, lennuspordis, mudellennuspordis ja purilennuspordis ning noorte spordijärgud langevarjuspordis, mudellennuspordis ja purilennuspordis omistatakse ALMAVU Keskkomitee või kohalike komiteede poolt vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt kinnitatud erijuhendile.

ALMAVU komiteed esitavad spordijärgude omistamisel järgumärkide saamiseks ära kirjad oma vastavatest otsustest vastavatele kehakultuuri- ja spordikomiteedele.

24. Ainult antud liiduvabariigis harrastatavatel spordialadel (rahvuslikel spordialadel) määratakse spordijärgude omistamise kord kindlaks käesoleva juhendi alusel vastavate liiduvabariikide kehakultuuri- ja spordikomiteede poolt.

25. NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee otsusega võidakse esimese, teise, kolmanda ja noorte spordijärgude omistamise õigus NSV Liidus harrastatavatel spordialadel anda üksikutele organisatsioonidele, kusjuures järkude omistamine toimub erijuhendi alusel.

26. NSV Liidu meistersportlase nimetuse omistamiseks esitab kehakultuurikollektiivi nõukogu oblasti kehakultuuri- ja spordikomiteele koos taotlusega järgmised materjalid:

- a) tõendi kandidaadi sportlike tulemuste kohta;
- b) kandidaadi sportlik-ühiskondliku tegevuse iseloomustuse;
- c) kaks fotot suurusega 3×4 cm.

M ä r k u s. Vabariikliku alluvusega linnades elavate sportlaste kohta esitab kehakultuurikollektiivi nõukogu materjalid NSV Liidu meistersportlase nimetuse omistamiseks vastava linna kehakultuuri- ja spordikomiteele.

27. Pärast NSV Liidu meistersportlase nimetuse omistamise küsimuse eelnevat läbivaatamist oblasti (linna) erialasektsioonis võtab

oblasti (linna) kehakultuuri- ja spordikomitee vastu vastava otsuse ja suunab selle koos ettepaneku ja fotodega liiduvabariigi ministrite nõukogu juures asuvasse kehakultuuri- ja spordikomiteesse.

28. Langevarjuspordis, lennuspordis, mudellennuspordis ja purilennuspordis suunavad liiduvabariikide ministrite nõukogude juures asuvad ning Moskva ja Leningradi linna kehakultuuri- ja spordikomiteed materjalid meistersportlase nimetuse omistamiseks, olenemata kandidaadi spordiühingusse kuuluvusest, läbivaatamiseks ja lõplikuks otsustamiseks ALMAVU Keskkomiteesse.

Dokumendid NSV Liidu meistersportlase nimetuse omistamiseks Nõukogude armee, NSV Liidu Sõja-Merejõudude sõjaväelaste ja ALMAVU liikmete kohta esitatakse ja vaadatakse läbi ülalmainitud ametkondade ja ühingute vastavates instantsides.

29. NSV Liidu meistersportlase nimetuse omistamine vormistatakse käskkirjaga, milles margitakse perekonna-, ees- ja isanimi, elukoht, spordiühingusse kuuluvus ja spordiala.

30. NSV Liidu meistersportlase nimetuse omistamiseks esitatud materjalide läbivaatamise tulemused teatatakse liiduvabariikide ministrite nõukogude juures asuvate ning Moskva ja Leningradi linnade kehakultuuri- ja spordikomiteede, NSV Liidu Kaitseministeeriumi Lahingulise Väljaõppe Peavalitsuse Kehalise Ettevalmistuse ja Spordivalitsuse, NSV Liidu Sõja-Merejõudude Peainspektori ja ALMAVU Keskkomitee poolt taotluse esitanud organisatsioonidele. Sportlaste kohta, kellele see nimetus omistati, saadetakse kätteandmiseks välja märgid ja tunnistused.

NSV Liidu meistersportlase nimetuse omistamisel saadetakse käskkirja ära kiri ja isiklik kaart, vastavalt lisatud vormile, NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee Kaadrite Valitsusse.

31. Esimese, teise, kolmanda ja noorte spordijärkude omistamiseks esitavad spordiorganisatsioonid vastavatele kehakultuuri- ja spordikomiteedele ning teistele kehakultuuriorganisatsioonidele, kellele on antud õigus omistada spordijärke, koos taotlusega peakohtuniku poolt allkirjutatud võistlusprotokollid või kohtunike kolleegiumi poolt väljaantud sportlaste tagajärgi kinnitavad tõendid ja kindlaksmääratud vormi kohaselt täidetud arvestuskaardid.

32. Kehakultuuri- ja spordikomiteed või teised kehakultuuriorganisatsioonid, kellele on antud õigus omistada spordijärke, omistavad pärast esitatud dokumentide kontrollimist käskkirjaga sportlastele spordijärgu või saadavad dokumendid koos vastava taotlusega kõrgemalseisvale organisatsioonile.

33. Noorte, kolmanda, teise, esimese järgu sportlaste ja NSV Liidu meistersportlaste arvestuskaardid hoitakse kehakultuuriorganisatsioonis, kus omistati neile spordijärk, arvestuskaartide koopiad — kehakultuurikollektiivides (kehakultuuriorganisatsioonides), millise liikmeks on antud sportlane.

V. Klassifikatsioonipiletid ja järgumärgid

34. Sportlastele, kellele omistatakse NSV Liidu meistersportlase nimetus, esimene, teine, kolmas või noorte spordijärk, antakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt kinnitatud ühtse kujuga rinnamärk ja klassifikatsioonipilet.

NSV Liidu meistersportlastele antakse peale selle veel alatine tunnistus.

35. Meistersportlastele toimub märkide ja tunnistuste kätteandmine NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee volitusel liiduvabariikide ministrite nõukogude juures asuvate ning Moskva ja Leningradi linna kehakultuuri- ja spordikomiteede, NSV Liidu Kaitseministeeriumi Maavägede Lahingulise Väljaõppe Peavalitsuse, NSV Liidu Sõja-Merejõudude Lahingulise Väljaõppe Valitsuse ja ALMAVU Keskkomitee poolt.

Klassifikatsioonipilet antakse meistersportlastele linna või rajooni kehakultuuri- ja spordikomitee või kehakultuuriorganisatsiooni poolt, kellele see õigus on antud, sportlaste elukoha järgi.

36. Järgumärkide väljaandmist sportlastele teostavad organisatsioonid, kes neile antud spordijärgu omistasid. Märgid antakse sportlastele välja kas vahetult või vastavate kehakultuuriorganisatsioonide kaudu sportlaste elukoha järgi.

Klassifikatsioonipileti väljaandmine, samuti nendesse märkuste tegemine kõrgemasse spordijärku üleviimise kohta toimub kehakultuuri- ja spordikomitee või kehakultuuriorganisatsioonide poolt, kellele see õigus on antud, sportlaste elukoha järgi.

37. Sportlastele, kes on täitnud järgunormid mitmel spordialal, antakse üks klassifikatsioonipilet, kuid arvestuskaardid täidetakse iga spordiala kohta (täiendav järgupilet antakse ainult sportmängudes).

38. Üleviimisel kõrgemasse spordijärku antakse sportlasele vastava spordijärgu märk ilma uue klassifikatsioonipiletita. Uus järgupilet (eri vormi kihane) antakse ainult esimese järgu sportlastele ja NSV Liidu meistersportlastele.

39. Klassifikatsioonipilet registreeritakse kehakultuurikollektiivis (kehakultuuriorganisatsioonis), mille liikmeks on sportlane. Ilma registreerimiseta loetakse klassifikatsioonipilet kehtetuks.

40. Klassifikatsioonipilet on ühtlasi tõendiks, mis annab õiguse võistlustest osavõtuks algkollektiivi (kehakultuuriorganisatsiooni) nimel, mille liikmeks sportlane on, ja see esitatakse võistluste kohtunike kolleegiumile.

Oblasti ulatusega ja suurematel võistlustel on klassifikatsiooni- pileti esitamine kohustuslik kõigile osavõtjatele.

41. Klassifikatsioonipiletisse kantakse ainult need tagajärjed, mis on sportlasele vajalikud järgu saavutamiseks või säilitamiseks.

42. Klassifikatsioonipileti või järgumärgi kaotamisel antakse sportlasele pileti või märgi dublikaat.

Järgusportlase isiklik kaart

Foto koht

Spordiorg. .... linn/rajoon .....

Kollektiiv .....

Nimi, ees- ja isanimi .....

Sugu .....

ALA
.....
.....
.....
.....

Sünniaeg .....

Rahvus .....

Sotsiaalne päritolu .....

Parteilisus .....

VTK aste: VTK I ..... VTK II .....

Spordijärk ja omistamise aeg .....

Kus ja kellena töötab .....

.....

.....

Isiklik allkiri .....

S P O R D I J Ä R K				
Järk	Käskkirja kuupäev	Käskkirja nr.	KELLE POOLT OMISTATUD	Pileti nr.

Sportlikud saavutused

Jrk. nr.	Võistluse nimetus	Kuu-päev	Võistluspaik	Tulemus	Jrk. nr.	Võistluse nimetus	Kuu-päev	Võistluspaik	Tulemus

Märkus ülemineku kohta teise spordiorganisationsiooni: .....

Kodune aadress: .....

Töökoha aadress: .....

Telefoni nr. ....

SPORDIALADE JÄRGUNORMID JA -NÕUDED

AKROBAATIKA

JÄRGUNÕUDED (Mehed ja naised)

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu, liiduvabariikide, Moskva ja Leningradi linna või spordiühingute ja ametkondade kesknõukogude esivõistlustel 72 punkti 80 võimalikust.

Esimene järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel 64 punkti 80 võimalikust.

Teine ja kolmas järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel 45 punkti 60 võimalikust.

Noorte järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel 30 punkti 40 võimalikust.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

Spordijärgu täitmise tingimused

1. Paaris- ja grupiharjutustes loetakse järgunõuded täidetuks juhul, kui kõik antud paari, kolmiku või neliku osavõtjad täitsid antud järgule kehtestatud kohustuslikud nõuded.

2. Punktide kogusumma, mis on vajalik järgunormide täitmiseks, arvestatakse iga võistleja poolt eraldi saadud individuaalhinnete järgi.

3. Materjalide esitamisel meistersportlase nimetuse omistamiseks on vajalik esitada tõendid meistrinormi täitmise kohta partneri poolt (paaris- ja grupiharjutustes), samuti kohtunike kolleegiumi koosseis.

ALPINISM

JÄRGUNÕUDED

Spordijärk	Mäetippude ja -kurude arv, nende raskuskategooria										Kokku
	1A	1B	2A	2B	3A	3B	4A	4B	5A	5B	

Mehed

Meistersportlane											
Mäekurud	1	2	2	2	1	—	—	—	—	—	8
Mäetipud	—	3	4	4	5	4	3	3	3	2	31
Esimene järk											
Mäekurud	1	2	2	2	1	—	—	—	—	—	8
Mäetipud	—	3	4	4	5	3	3	2	1	—	25
Teine järk											
Mäekurud	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	6
Mäetipud	—	3	4	3	3	2	1	—	—	—	16
Kolmas järk											
Mäekurud	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	4
Mäetipud	—	3	2	1	—	—	—	—	—	—	6

Naised

Meistersportlane											
Mäekurud	1	2	2	1	1	—	—	—	—	—	7
Mäetipud	—	3	2	3	3	3	2	2	1	—	19
Esimene järk											
Mäekurud	1	2	2	1	1	—	—	—	—	—	7
Mäetipud	—	3	2	3	3	3	2	1	—	—	17
Teine järk											
Mäekurud	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	6
Mäetipud	—	3	2	3	2	2	—	—	—	—	12
Kolmas järk											
Mäekurud	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	4
Mäetipud	—	3	2	1	—	—	—	—	—	—	6

TÄIENDAVID NÕUDED

Kolmas järk

Omada märk «NSV Liidu alpinist» (mehed ja naised).

Teine järk

Täiendavalt kolmanda spordijärgu nõuetele:

M e h e d

1. Teostada kontroll-arvestuslikud tõusud 3-A ja 3-B raskuskategooria mäetippudele.
2. Juhtida kahte tõusu 2-A, ühte 2-B ja ühte 3-A raskuskategooria mäetippudele.
3. Talvetingimustes teostada tõus 1-B raskuskategooria mäetipule või teostada matk üle 1-B raskuskategooria mäekuru või teostada esimese raskuskategooria suusamatk (vt. matkaspordi järgunõuded).

N a i s e d

1. Teostada kontroll-arvestuslikud tõusud 3-A ja 3-B raskuskategooria mäetippudele.
2. Esitada kirjeldus tõusust teise raskuskategooria mäetipule.

Esimene järk

Täiendavalt teise spordijärgu nõuetele:

M e h e d

1. Teostada kontroll-arvestuslikud tõusud ühele 4-B ja ühele 5-A raskuskategooria mäetipule.
2. Juhtida kahte tõusu 3-B, ühte 4-A ja ühte 4-B raskuskategooria mäetipule.
3. Teostada talvetingimustes tõus 2-B raskuskategooria mäetipule.
4. Teostada tõus vähemalt 5000 m kõrgusele mäetipule.
5. Sooritada arvestus kaljudel ja jääl edasiliikumise tehnika kohta ning julgustustehnika kohta (erikava alusel).
6. Järgu saavutamiseks arvessevõetavad tõusud peavad olema teostatud vähemalt kahes mägirajoonis.

N a i s e d

1. Juhtida kahte tõusu teise raskuskategooria mäetippudele.
2. Teostada tõus vähemalt 5000 m kõrgusele mäetipule.
3. Teostada kontroll-arvestuslik tõus 4-B raskuskategooria mäetipule.
4. Osa võtta mäe-suusamatkast või sooritada kolmanda spordijärgu nõuded slalomis.

Meistersportlane

Täiendavalt esimese spordijärgu nõuetele:

M e h e d

1. Teostada kontroll-arvestuslikud tõusud ühele 5-A ja ühele 5-B raskuskategooria mäetipule.

2. Juhtida üht tõusu 5-A raskuskategooria mäetipule või 4-B raskuskategooria mäetipule uut teed mööda koos tõusu kirjelduse esitamisega NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Kehakultuuri- ja Spordikomiteele.

3. Teostada üks 4-B raskuskategooria tõusudest vähemalt 6000 m kõrgusele või 5-A raskuskategooria tõusudest vähemalt 5000 m kõrgusele mäetipule.

4. Saavutades hooaja parima tõusu võistlustel esimese või kaks korda esimese kuni kolmanda koha, on arvestuslikuks normiks küllaldane üks tõus 5-B raskuskategooria mäetipule.

5. Tõusud viienda raskuskategooria mäetippudele peavad olema teostatud vähemalt kahes klassis.

6. Arvestusse kuuluvad tõusud peavad olema teostatud kahes mäestiküsüsteemis (Kaukaasia ja Pamiir, Kaukaasia ja Altai jne.).

N a i s e d

1. Juhtida üht tõusu kolmanda raskuskategooria mäetipule ja üht tõusu 4-B raskuskategooria mäetipule.

2. Teostada kontroll-arvestuslik tõus 5-A raskuskategooria mäetipule.

Spordijärgu säilitamine

Järgu säilitamiseks on vajalik üks kord kahe aasta jooksul sooritada tõus mäetippu, mis raskuskategooriaalt on vastava järgu kõige raskemast tõusust $1/2$ raskuskategooria võrra madalam. Näiteks: meistersportlasel on järgu säilitamiseks vaja üks kord kahe aasta jooksul teostada tõus 5-A raskuskategooria mäetipule, esimese järgu sportlasel — 4-B raskuskategooria mäetipule jne.

Spordijärgu täitmise tingimused

(Mehed ja naised)

1. Järgu saavutamiseks võivad arvestusse minna tõusud, mis on sooritatud ainult ühel objektil, ilma et neid liidetakse teiste tõusudega ja mäekurude ületamisega.

2. Tõus ühte ja sama teed mööda arvestatakse ainult üks kord, ühele ja samale mäetipule erinevaid teid mööda teostatud tõusud võib arvesse võtta vastavalt klassifikatsiooni-marsruutide arvule.

3. Talvist matka üle mitmete mäekurude «väikestes mägedes» (Karpaadid, Hibiinid, Uraal jne.) võib arvestada kui esimese või teise raskuskategooria mäekuru matka (klassifikatsioonikomisjoni otsusel).

4. Kehtivate juhiste rikkumisega teostatud tõuse või mäekurude ületamisega matku spordijärgude omistamisel arvesse ei võeta.

5. Talvised tõusud arvestatakse ühe raskuskategooria võrra kõrgemalt.

6. Igas raskuskategoorias võib üht tõusu uut teed mööda arvestada lisaühikuna (välja arvatud järgu kõrgeim raskuskategooria).

7. Kõikide raskuskategooriate tõusudel mäetippudele peavad olema sisse võetud lume-, jää-, kalju- või kombineeritud iseloomuga marsruudid.

8. Tõusu juhtimist arvestatakse spordijärgu normi täitmiseks ainult sel juhul, kui juht on teostanud tõusu ühe raskuskategooria võrra kõrgemale kui ükskõik milline osavõtja.

9. Kui üks marsruut on osa teisest, siis arvestatakse ainult kõrgema raskuskategooria marsruuti.

AUTOSPORT

JÄRGUNOUDED

(Mehed ja naised)

Meistersportlase nimetus ja spordijärgud omistatakse autosportlastele kahel teineteisele järgneval aastal mitmesugustel võistlustel saavutatud punktide kogusumma järgi.

Punktide saavutamiseks jagatakse kõik võistlused viide gruppi, sõltuvalt vastava spordiklassifikatsiooniga osavõtjate arvust.

Järgu säilitamiseks on sportlastel vaja kahe aasta jooksul saavutada mistahes ametlikel võistlustel: meistersportlasel — 80 punkti, esimese järgu sportlasel — 40 punkti, teise järgu sportlasel — 12 punkti.

Võistluste grupid

Grupid	Võistluste ulatus	Autode arv mitte vähem kui	Võistlustest osavõtivate võistlejate (juhtide) arv ühes masinaklassis, sealhulgas järgusportlasi
I	NSV Liidu esivõistlused või võistlused osavõtjate arvuga	12	4 meistersportlast või 10 esimese järgu sportlast
II	Mistahes ulatusega võistlused osavõtjate arvuga	10	2 meistersportlast või 6 esimese järgu sportlast
III	Mistahes ulatusega võistlused osavõtjate arvuga	8	3 esimese järgu sportlast või 6 teise järgu sportlast
IV	Mistahes ulatusega võistlused osavõtjate arvuga	8	3 teise järgu sportlast või 6 kolmanda järgu sportlast
V	Mistahes ulatusega võistlused osavõtjate arvuga	6	3 kolmanda järgu sportlast või 6 järguta sportlast

Spordijärgu saavutamiseks vajalik punktide arv

Spordijärk	Punkte	Tingimused punktide saavutamiseks
Meistersportlane	100	Saavutada vajalikud punktid kahel üksteisele järgneval aastal, seejuures vähemalt 50 punkti esimese ja teise grupi võistlustel, ülejäänud punktid võistlustel mitte alla kolmandat gruppi.
Esimene	50	Saavutada vajalikud punktid kahel üksteisele järgneval aastal, seejuures vähemalt 25 punkti võistlustel mitte alla kolmandat gruppi.
Teine	15	Saavutada vajalikud punktid kahel üksteisele järgneval aastal, seejuures 8 punkti võistlustel mitte alla neljandat gruppi.
Kolmas	2	Saavutada vajalikud punktid ühe aasta jooksul mistahes ametlikel võistlustel.

Punktide arvestamise tabel mitmesugustel võistlustel saavutatud kohtade eest

Võistluste grupid	Gruppides saavutatud kohad												Distsantsi pikkuse alam-määr km-tes
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11—15	16—20	

a) ringrajasõit sportmasinatel

I	100	80	70	60	50	40	30	20	10	5	3	2	300
II	50	40	35	30	25	20	15	10	5	3	2	1	200
III	25	20	17	15	12	10	7	5	3	2	1	—	100

b) kross

I	100	80	70	60	50	40	30	20	10	5	3	2	80
II	50	40	35	30	25	20	15	10	5	3	2	1	80
III	25	20	17	15	12	10	7	5	3	2	1	—	60
IV	15	10	8	7	6	5	3	2	1	1	1	—	40
V	10	6	5	4	3	2	1	1	1	1	1	—	30

Võistluste grupid	Gruppides saavutatud kohad												Distsantsi pikkuse alamäär km-tes
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11—15	16—20	

c) ringrajasõit standardmasinatel ja maanteeõit (sirgteel) sportmasinatel

													ringrada	sirgtee
I	80	60	50	40	30	20	15	10	5	3	2	1	300	500
II	40	30	25	20	15	10	7	5	3	2	1	—	200	500
III	20	15	12	10	7	5	3	2	1	1	1	—	100	200
IV	10	7	6	5	3	2	1	1	1	1	1	—	60	100

d) kütteaine kokkuhoiu võistlused

IV	8	6	5	4	3	2	2	2	2	2	1	—	50
V	5	4	3	2	2	2	1	1	1	1	1	—	40

e) autojuhtimise meisterlikkuse võistlused

IV	5	4	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
V	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Distsantsi lõpetanud võistlejad (vt. punkt 10) saavad 2 punkti, sõltumata saavutatud kohast.

Punktide arvestamise tabel rekordite püstitamise eest

Rekordite grupid	Autode klassid	Üleliiduline rekord	Vabariiklik või VSÜ kesknõukogu rekord
I	1500 cm ³ ja suuremad	100	80
II	500, 750 ja 1100 cm ³	100	70
III	250 ja 350 cm ³	80	60

Spordijärgu täitmise tingimused

1. Kõik spordijärgud omistatakse ainult järgnevuse korras, s. o. eelneva järgu olemasolu korral.

2. Järgu omistamisel arvestatakse sportlaselt maha antud järgu saavutamiseks vajalik punktide arv, ülejäänud punktid arvestatakse järgmise järgu saavutamiseks.

3. Kõikidel võistlustel peab kohtade arv, millede järgi arvestatakse punkte, olema kahe võrra väiksem kui startivate võistlejate (juhtide) arv selles masinateklassis.

4. Punkte rekordite eest ühel võistlusel arvestatakse ainult kõrgema grupi järgi.

5. Maanteeõit 1000 km ja pikemal distantsil võrdsustatakse ringrajasõiduga.

6. Mehaanikud saavad mitte kõrgema kui esimese spordijärgu.

7. Mehaanikud saavad punkte ainult maanteeõidus ja krossis, kusjuures mehaanik saab 50 protsenti juhi poolt saavutatud punktidest.

8. Mehaaniku olemasolu puhul (masinal rekordi püstitamisel) 100 km ja pikemal distantsil klassifitseeritakse teda kui mehaanikut maanteeõidus.

9. Krossirajale esitatakse järgmised nõuded. Rada peab kulgema murdmaastikul, väli- ja metsateedel. Rajal peavad olema looduslikud või kunstlikud takistused järskude tõusude, languste, pori- või liivalõikude, järsakute, koolmete või soostunud lõikude näol, arvuliselt — esimesele või teisele grupile vähemalt 12, kolmandale grupile vähemalt 8, neljandale ja viiendale grupile vähemalt 6 kogu distantsil.

Kui rajaosade ühendamine ei ole võimalik murdmaastikul, võib rajasse lülitada täiustatud kattega maanteid üldpikkusega mitte üle 15 protsenti kogu krossidistantsist.

10. Autojuhtimise meisterlikkuse võistlustel peab olema vähemalt 12 takistust, milliste mõõtmed, samuti nende ületamise määruused, ajanormid ja lubatavate karistuspunktide arv (kujundite sooritamisel), mille juures osavõtja loetakse distantsi lõpetanuks, on näidatud raamatu lõpus toodud lisas.

ILUUISUTAMINE

JÄRGUNÕUDED

UKSIKSÕIT

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel, Vene NFSV, Moskva ja Lenini linna, ametkondade ja vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude esivõistlustel meistersportlase kava täitmisel 80 protsenti võimalikust punktide summast.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel esimese järgu kava täitmisel 70 protsenti võimalikust punktide summast.

Teine järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel teise järgu kava täitmisel 60 protsenti võimalikust punktide summast.

Kolmas järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel kolmanda järgu kava täitmisel 50 protsenti võimalikust punktide summast.

Noorte järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel noorte järgu kava täitmisel 50 protsenti võimalikust punktide summast.

Märkus. Punktide summa koosneb koolisõidu ja vabasõidu täitmisel saavutatud punktidest.

PAARISSÕIT

Meistersportlane

Saavutada üleliidulise, Vene NFSV, Moskva ja Leningradi linna ulatusega võistlustel kava täitmisel 90 protsenti võimalikust punktide summast.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel kava täitmisel 80 protsenti võimalikust punktide summast.

Teine järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel kava täitmisel 65 protsenti võimalikust punktide summast.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

Spordijärgu täitmise tingimused

Järgunormid loetakse täidetuks, kui kohtunike kolleegiumi koosseis vastas alljärgnevatele nõuetele:

- a) meistrijärgus: peakohtunik ja tema asetäitja — vähemalt vabariikliku kategooriaga, hindekohtunike brigaad:
  - üleliidulise kategooriaga — 1 kohtunik,
  - vabariikliku kategooriaga — vähemalt 3 kohtunikku,
  - esimese kategooriaga — mitte rohkem kui 3 kohtunikku;
- b) esimeses järgus: peakohtunik — vähemalt vabariikliku kategooriaga, hindekohtunike brigaad:
  - vabariikliku kategooriaga — 1 kohtunik,
  - esimese kategooriaga — vähemalt 3 kohtunikku,
  - teise kategooriaga — 1 kohtunik;
- c) teises järgus: peakohtunik — vähemalt esimese kategooriaga, hindekohtunike brigaad:
  - esimese kategooriaga — 1 kohtunik,
  - teise kategooriaga — vähemalt 2 kohtunikku,
  - kolmanda kategooriaga — mitte rohkem kui 2 kohtunikku;
- d) kolmandas ja noorte järgus: peakohtunik — esimese kategooriaga, hindekohtunike brigaad:
  - teise kategooriaga — vähemalt 2 kohtunikku,
  - kolmanda kategooriaga — mitte rohkem kui 3 kohtunikku.

JAHILASKESPORT

JÄRGUNOUDED

Harjutused	Märkide arv	Spordijärk			
		meister-sportlane	esimene	teine	kolmas
		tabamuste arv			

Mehed

Kohalt laskmine

M-1	15	—	—	—	9
M-2	25	—	—	18	14
M-3	50	—	44	34	—
M-4	100	95	85	—	—
M-5	200	188	—	—	—
M-6	300	282	—	—	—

Laskmine lähenemisega

П-1	15	—	—	—	8
П-2	25	—	—	16	13
П-3	50	—	41	31	—
П-4	100	93	81	—	—

Paaride laskmine

ПМ-1	15	—	—	8	—
ПМ-2	25	—	17	12	—
ПМ-3	50	40	33	—	—

Kaarrajal laskmine

KC-1	15	—	—	—	10
KC-2	25	—	—	18	14
KC-3	50	—	43	35	—
KC-4	100	94	84	—	—
KC-5	150	140	—	—	—

Naised

Kohalt laskmine

M-1	15	—	—	—	7
M-2	25	—	—	15	12
M-3	50	—	40	29	—
M-4	100	86	76	—	—

Harjutused	Märkide arv	Spordijärk			
		meister-sport-lane	esimene	teine	kolmas
		tabamuste arv			

Laskmine lähenemisega

II-1	15	—	—	9	6
II-2	25	—	16	14	11
II-3	50	41	31	—	—

Paaride laskmine

IIIM-1	15	—	9	7	—
IIIM-2	25	18	15	11	—

Kaarrajal laskmine

KC-1	15	—	—	—	7
KC-2	25	—	18	15	11
KC-3	50	45	35	29	—
KC-4	100	85	—	—	—

TÄIENDAVALD NÕUDED

1. Järgunorme kõigis harjutustes arvestatakse nende täitmisel ametlikel võistlustel ja võistlusmääruste nõuetele vastaval laskerajal.

Järgunorme arvestatakse ainult siis, kui harjutus on täielikult sooritatud ühe päeva jooksul. Erandi moodustavad harjutused M-5, M-6, IIIM-3, KC-4 ja KC-5, millised sooritatakse mitme päeva jooksul.

Üksikutel juhtudel, kui puudub 15 heiteaparaadiga kaevikrada, lubatakse järgunormide sooritamist kuue heiteaparaadiga kaevikväljakul (teise järgu sooritamiseks) ja kolme heiteaparaadiga kaevikväljakul (kolmanda järgu sooritamiseks) tingimusel, et kohtunike kolleegiumi koosseisus tegutseb vähemalt üks esimese ja üks teise kategooria kohtunik.

2. Kaarrajal harjutuse KC-1 täitmisel läbib laskur kohad ühest kuni seitsmeni. Kui laskur saavutas seejuures 14 tabamust, antakse viimane märk laskuri valikul.

3. Meistersportlase ja esimese järgu norm loetakse täidetuks vähemalt linna ulatusega võistlustel, tingimusel, et kohtunike kolleegiumi koosseisus tegutses vähemalt kaks vabariikliku kategooria kohtunikku.

4. Spordijärgu saavutamiseks või kinnitamiseks on vaja täita vastav norm ühes harjutuses (kohalt laskmises, laskmises lähenemisega, paaride laskmises, kaarrajal laskmises).

5. Meistersportlase ja esimese järgu vormistamiseks tuleb esitisele lisada veel järgnevad dokumendid:

a) väljavõtte kohtunike kolleegiumi protokollist, kus on näidatud, millises harjutuses ja millise tagajärjega täideti meistersportlase norm. Väljavõttes peab olema näidatud peakohtuniku, peakohtuniku asetäitja, peasekretäri ja väljakute vanemkohtunike kategooriad;

b) võistlusprotokoll kohtunike nimede ja nende kategooriate äärmärkimisega;

c) laskeraja väljakute kohtunike kolleegiumi poolt vastuvõtmise akti kinnitatud ärakiri, näidates seejuures ka märkide heitekauguse.

JALGPALL

JÄRGUNOUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu rahvaste spartakiaadil Moskva ja Lenigradi linna või liiduvabariigi koondmeeskonna koosseisus esimene kuni kolmas koht;

või

kuuluda NSV Liidu esivõistlustel esimese kuni kolmanda koha saavutanud meeskonna koosseisu, kusjuures mängiti kaasa vähemalt 50 protsenti mängudest;

või

kuuluda NSV Liidu esivõistlustel kaks aastat järgemööda neljanda või viienda koha saavutanud meeskonna koosseisu, kusjuures mängiti kaasa vähemalt 50 protsenti mängudest;

või

kuuluda aasta jooksul NSV Liidu esimesse või teise koondvõistkonda;

või

kuuluda NSV Liidu karikavõistlustel finaalmängust osavõtivate meeskondade koosseisu, kusjuures mängiti kaasa vähemalt 50 protsenti eelmängudest.

Esimene järk

Kuuluda NSV Liidu A- või B-grupi meeskondade põhikoosseisu ning mängida kaasa vähemalt 50 protsenti mängudest;

või

kuuluda NSV Liidu A-grupi dubleerivate meeskondade koosseisu ning mängida kaasa vähemalt 75 protsenti mängudest;

või

täita esimese spordijärgu nõuded vastavalt juurdelisatud tabelitele.

Teine järk

Täita teise spordijärgu nõuded vastavalt juurdelisatud tabelitele.

Kolmas järk

Täita kolmanda spordijärgu nõuded vastavalt juurdelisatud tabelitele;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes turniirisüsteemis läbiviidud kehakultuurikollektiivide esivõistlustel saavutas:

- a) vähemalt kaheksa meeskonna osavõtul — esimese koha;
- b) vähemalt 16 meeskonna osavõtul — esimese või teise koha;
- c) vähemalt 24 meeskonna osavõtul — esimese, teise või kolmanda koha jne.

Noorte järgud

Täita noorte esimese, teise ja kolmanda spordijärgu nõuded vastavalt juurdelisatud tabelitele.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu omistamiseks.

Märkused. 1. Täiskasvanute meeskondades mängivatele noorte vanusegrupi jalgpalluritele omistatakse spordijärke ühistel alustel täiskasvanutega.

2. Noorte vanusegrupist vanusega väljalangenud noorte järgu jalgpallurid kaotavad olemasoleva spordijärgu ja neile omistatakse täiskasvanute spordijärgud vastavalt järgunõuete täitmisele.

I. UAÜKN esivõistlused-karikavõistlused

Kohad	Eelvõistlused tsoonides vähemalt 8 meeskonna osavõtul								Finaalvõistlused tsoonide võitjate vahel					
	täiskasvanud				noored				täiskasvanud			noored		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3
Spordijärgud	2	2	3	3	2	2	3	3	1	1	1	1	1	1

II. Nõukogude armee esivõistlused-karikavõistlused

(täiskasvanute võistkonnad)

Kohad	Eelvõistlused tsoonides vähemalt 8 meeskonna osavõtul				Finaalvõistlused tsoonide võitjate vahel	
	1	2	3	4	1	2
Spordijärgud	2	2	3	3	1	1

III. Vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude esivõistlused-karikavõistlused

1. Juhul kui finaalvõistlustest osavõtjate selgitamiseks toimunud tsoonivõistlustest võttis osa vähemalt 70 meeskonda

Kohad	Eelvõistlused tsoonides vähemalt 8 meeskonna osavõtul						Turniirisüsteemis läbiviidavad finaalvõistlused			
	täiskasvanud			noored			täiskasvanud		noored	
	1	2	3	1	2	3	1	2	1	2
Spordijärgud	2	2	3	2	2	3	1	1	1	1

2. Juhul kui finaalvõistlustest osavõtjate selgitamiseks toimunud tsoonivõistlustest võttis osa 35–70 meeskonda

Kohad	Eelvõistlused tsoonides vähemalt 8 meeskonna osavõtul						Turniirisüsteemis läbiviidavad finaalvõistlused			
	täiskasvanud			noored			täiskasvanud		noored	
	1	2	3	1	2	3	1	2	1	2
Spordijärgud	2	3	3	2	3	3	1	2	1	2

3. Juhul kui finaalvõistlustest osavõtjate selgitamiseks toimunud tsoonivõistlustest võttis osa kuni 35 meeskonda

Kohad	Eelvõistlused tsoonides vähemalt 8 meeskonna osavõtul				Turniirisüsteemis läbiviidavad finaalvõistlused			
	täiskasvanud		noored		täiskasvanud		noored	
	1	2	1	2	1	2	1	2
Spordijärgud	3	3	3	3	2	2	2	2

Tabel spordijärkude omistamiseks linnade esivõistlustest ja karikavõistlustest osavõtnud meeskondade mängijate kuni 50 meeskonna osavõtul

Säavutatud kohad	Meeskonnad																						
	esimesed			teised			kolmandad		noorte esimesed		noorte teised		noorte kolmandad		poiste esimesed								
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	1	2	3						
Kollektiivide grupid	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	1	2	3						
Linna esivõistlused 6 ja rohkema kollektiivi osavõtul grupis																							
Esimene	2	2	3	3	2	3	3	—	3	3	—	2	2	3	2	3	3	3	3	3	3		
Teine	2	3	3	—	3	3	—	3	—	3	—	2	3	3	3	3	—	3	3	—	3	3	—
Kõrgemate õppeasutuste, tehnikumide ja tööõureservide süsteemiõppeasutuste esivõistlused 6 ja rohkema kollektiivi osavõtul grupis																							
Esimene	2	3	—	—	3	—	—	—	—	3	3	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
Linna karikavõistlused																							
Finalistid	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Märkused. 1. Spordijärk omistatakse mängijatele, kes on antud võistlustel kaasa mänginud vähemalt 50 protsenti mängudest. Mängu, millest mängija eemaldati, talle spordijärgu omistamisel ei arvestata.

2. Mängijatele, kes kuuluvad linna 11 parema mängija hulka ja võtavad hooaja jooksul koonduse koosseisu osa vähemalt kahest sõprusvõistlusest, omistatakse teine spordijärk.

3. Noortele (vanem vanusegrupp), kes kuuluvad linna 11 parema mängija hulka, omistatakse noorte teine spordijärk.

Tabel spordijärkude omistamiseks linnade esivõistlustest ja karikavõist osavõtul (sellesse arvu kuuluvad linna esivõistlustest ja kõrgemate

Saavutatud kohad Kollektiivide grupid	Meeskon																							
	esimesed								teised								kolmandad							
	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8

Linna esivõistlused 8 ja rohkema

Esimene	1	1	1	2	2	3	3	3	1	2	2	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3	—
Teine	1	1	1	2	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	—	—
Kolmas	2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	—	—
Neljas	2	2	2	3	3	3	3	—	2	3	3	3	3	3	—	3	3	3	3	3	—	—	—	
Viies	2	2	3	3	3	3	—	—	2	3	3	3	3	—	—	3	3	3	3	—	—	—	—	
Kuues	2	3	3	3	3	—	—	—	3	3	3	3	—	—	—	3	3	3	—	—	—	—	—	

Kõrgemate õppeasutuste esivõistlused

Esimene	1	2	2	3	3	3	—	—	2	2	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teine	2	2	3	3	3	—	—	—	2	3	3	3	—	—	—	2	3	3	3	—	—	—	
Kolmas	2	3	3	3	3	—	—	—	3	3	3	3	—	—	—	3	3	3	—	—	—	—	
Neljas	2	3	3	3	—	—	—	—	3	3	3	—	—	—	—	3	3	3	—	—	—	—	

Tehnikumide ja tööjõureservide süsteemi kollektiivi

Esimene	2	3	3	3	—	—	—	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teine	3	3	3	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Linnarajoonide esivõistlused 6 ja

Esimene-teine	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Linna

Finalistid	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poolfinalistid	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Märkused. 1. Spordijärk omistatakse mängijatele, kes on Mängu, millest mängija eemaldati, talle spordijärgu omistamisel

2. Mängijatele, kes kuuluvad linna 22 parema mängija hulka sõprusvõistlusest, omistatakse esimene spordijärk.

3. Noortele (vanem vanusegrupp), kes kuuluvad linna 22 pare

lustest osavõtnud meeskondade mängijatele 250 ja rohkema meeskonna õppeasutuste võistlustest osavõtavad meeskonnad)

nad

noorte esimesed								noorte teised							noorte kolmandad					poiste esimesed				
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

kollektiivi osavõtul grupis

1	1	1	2	2	2	3	3	1	1	2	2	2	3	3	2	2	2	3	3	2	3	3	3	3
1	1	2	2	2	3	3	—	1	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	—
1	2	2	2	3	3	3	—	2	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	—
2	2	2	3	3	3	—	—	2	3	3	3	3	3	—	3	3	3	3	—	3	3	3	—	—
2	2	3	3	3	3	—	—	2	3	3	3	3	3	—	3	3	3	3	—	3	3	3	—	—
2	3	3	3	3	—	—	—	3	3	3	3	—	—	—	3	3	3	—	—	3	3	—	—	—

8 ja rohkema kollektiivi osavõtul

—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

õppeasutuste esivõistlused 8 ja rohkema osavõtul

2	2	3	3	—	—	—	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

rohkema kollektiivi osavõtul

—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

karikavõistlused

1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3	—	—	—	—	—	—

antud võistlustel kaasa mänginud vähemalt 50 protsenti mängudest. ei arvestata.

ja võtavad hooaja jooksul koonduse koosseisus osa vähemalt kahest

ma mängija hulka, omistatakse noorte esimene spordijärk.

Tabel spordijärkude omistamiseks linnade esivõistlustest ja karikavõistkonna osavõtul (sellesse arvu kuuluvad linna esivõistlustest, linnara

Saavutatud kohad Kollektiivide grupid	Meeskonnad																	
	esimesed							teised						kolmandad				
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5

Linnade esivõistlused 8 ja rohkema

Esimene	1	1	1	2	2	3	3	1	2	2	2	3	3	2	2	3	3	3	3
Teine	1	1	2	2	3	3	3	2	2	3	3	3	—	2	3	3	3	3	
Kolmas	2	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	—	3	3	3	3	—	—
Neljas	2	2	3	3	3	3	—	2	3	3	3	—	3	3	3	—	—	—	—
Viies	2	3	3	3	3	—	—	3	3	3	3	—	—	3	3	—	—	—	—

Kõrgemate õppeasutuste võistlused 6 ja

Esimene	1	2	3	3	3	—	—	2	3	3	3	—	—	3	3	3	—	—	—	—
Teine	2	3	3	3	—	—	—	3	3	3	—	—	—	3	3	—	—	—	—	
Kolmas	3	3	3	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—		

Tehnikumide ja töøjoureservide süsteemi kollektiivi

Esimene	2	3	3	3	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teine	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Linnarajoonide esivõistlused 6 ja

Esimene	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Linna

Finalistid	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poolfinalistid	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Märkused. 1. Spordijärk omistatakse mängijatele, kes on Mängu, millest mängija eemaldati, talle spordijärgu omistamisel

2. Mängijatele, kes kuuluvad linna 15 parema mängija hulka sõprusvõistlusest, omistatakse esimene spordijärk.

3. Noortele (vanem vanusegrupp), kes kuuluvad linna 11 pare

Tabel 4

lustest osavõtnud meeskondade mängijatele 150 ja rohkema mees-
 joonide ja kõrgemate õppeasutuste võistlustest osavõtvad meeskonnad)

noorte esimesed							noorte teised						noorte kolmandad				poiste esimesed				
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	1	2	3	4	5

kollektiivi osavõtul grupis

1	1	1	2	2	3	3	1	2	2	2	3	3	2	2	3	3	2	3	3	3	3	3
1	1	2	2	3	3	—	1	2	2	3	3	—	2	3	3	3	3	3	3	3	3	—
1	2	2	3	3	—	—	2	2	3	3	—	—	3	3	3	—	3	3	3	3	3	—
2	3	3	3	—	—	—	2	3	3	3	—	—	3	3	3	—	3	3	3	3	—	—
2	3	3	3	—	—	—	3	3	3	—	—	—	3	3	—	—	3	3	—	—	—	—

rohkema kollektiivi osavõtul

—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

õppeasutuste esivõistlused 6 ja rohkema osavõtul

2	3	3	3	—	—	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

rohkema kollektiivi osavõtul

—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

karikavõistlused

1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—
2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3	—	—

antud võistlustel kaasa mänginud vähemalt 50 protsenti võistlustest. ei arvestata.

ja võtavad hooaja jooksul koonduse koosseisus osa vähemalt kahest

ma mängija hulka, omistatakse noorte esimene spordijärk.

Tabel spordijärkude omistamiseks linnade esivõistlustest ja karikavõist osavõtul

Saavutatud kohad	Meeskon															
	esimesed						teised						kolmandad			
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4

Linna esivõistlused 8 ja rohkema

Esimene	1	1	2	2	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3	3
Teine	1	2	2	3	—	—	2	2	3	3	—	3	3	3	3
Kolmas	2	2	3	3	—	—	2	3	3	—	—	3	3	3	—
Neljas	2	2	3	3	—	—	3	3	3	—	—	3	3	3	—

Kõrgemate õppeasutuste esivõistlused

Esimene	2	2	3	3	—	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—
Teine	2	3	3	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—

Tehnikumide ja tööjõureservide süsteemi kollektiivi

Esimene	3	3	3	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—

Linnarajoonide esivõistlused 6 ja

Esimene	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Linna

Finalistid	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poolfinalistid	3	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

- Märkused. 1. Spordijärk omistatakse mängijatele, kes on Mängu, millest mängija eemaldati, talle spordijärgu omistamisel
 2. Mängijatele, kes kuuluvad linna 15 parema mängija hulka sõprusvõistlusest, omistatakse esimene spordijärk.
 3. Noortele (vanem vanusegrupp), kes kuuluvad linna 11 pare

lustest osavõtnud meeskondade mängijatele 100 kuni 150 meeskonna

nad																			
noorte esimesed						noorte teised					noorte kolmandad					poiste esimesed			
1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4

kollektiivi osavõtul grupis

1	1	2	2	3	3	1	2	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3
1	2	2	3	3	—	2	2	3	3	—	3	3	3	—	3	3	3	—
1	2	3	3	—	—	2	3	3	—	—	3	3	3	—	3	3	3	—
2	3	3	—	—	—	3	3	—	—	—	3	3	—	—	3	3	—	—

6 ja rohkema kollektiivi osavõtul

—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

õppeasutuste esivõistlused 6 ja rohkema osavõtul

2	3	3	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—

rohkema kollektiivi osavõtul

—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

karikavõistlused

2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—
3	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3

antud võistlustel kaasa mänginud vähemalt 50 protsenti mängudest. ei arvestata.

ja võtavad hooaja jooksul koonduse koosseisus osa vähemalt kahest ma mängija hulka, omistatakse noorte esimene spordijärk.

Tabel spordijärkude omistamiseks linnade esivõistlustest ja karikavõist

Kollektiivide grupid	Saavutatud kohad					Meeskonnad								
	esimesed					teised				kolmandad				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3		

Linna esivõistlused 8 ja rohkema

Esimene	1	2	2	3	3	2	2	3	3	2	3	3
Teine	2	2	3	3	—	2	3	3	—	3	3	3
Kolmas	2	3	3	—	—	3	3	—	—	3	3	—

Kõrgemate õppeasutuste, tehnikumide ja esivõistlused 6 ja rohkema

Esimene	2	3	3	3	3	3	3	—	—	—	—	—

Linna

Finalistid	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Märkused. 1. Spordijärk omistatakse mängijatele, kes on Mängu, millest mängija eemaldati, talle spordijärgu omistamisel

2. Mängijatele, kes kuuluvad linna 11 parema mängija hulka sõprusvõistlusest, omistatakse esimene spordijärk.

3. Noortele (vanem vanusegrupp), kes kuuluvad linna 11 pa

lustest osavõtnud mängijatele 50 kuni 100 meeskonna osavõtul

noorte esimesed					noorte teised				noorte kolmandad			poiste esimesed		
1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3

kollektiivi osavõtul grupis

1	2	2	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
2	2	3	3	—	2	3	3	—	3	3	—	3	3	—
2	2	3	—	—	3	3	—	—	3	3	—	3	—	—

tööjõureservide süsteemi õppeasutuste kollektiivi osavõtul grupis

3	3	3	—	—	3	3	—	—	—	—	—	3	3	—

karikavõistlused

2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—

antud võistlustel kaasa mänginud vähemalt 50 protsenti mängudest. ei arvestata.

ja võtavad hooaja jooksul koonduse koosseisus osa vähemalt kahest

rema mängija hulka, omistatakse noorte esimene spordijärk.

Normid jalgpallimängu tehnikas

(Arvestus punktides)

Jrk. nr.	Normi sisu	Spordijärk			
		esimene	teine ja noorte	esimene kolmas ja noorte	teine noorte kolmas
1	2	3	4	5	6
1.	Väravalöök täpsusele jalalaba sise- ja välisküljega paigalseisva palli pihta karistusala joonelt (16,5 m). Väravajoone peab pall ületama õhust. Tabamuse eest värava keskmisse ossa arvestatakse üks punkt, külgmis-tesse osadesse — kaks punkti. Möödalöömise eest, posti- või latti-öömise eest, samuti siis, kui pall üle- tab väravajoone veeredes — punkti ei arvestata. Arvestusse lähevad kuue löögi tule- mused (kolm parema, kolm vasaku jalaga).	11	9	7	5
2.	Väravalöök peaga enda kohale visa- tud palli pihta 11-meetri märgi kohalt. Pall peab ületama väravajoone õhust. Arvestusse lähevad kuue löögi tule- mused (kaks pea parema, kaks pea vasaku poolega, kaks otsaesisega).	11	9	7	5
3.	A) Väljakumängijatele Palli vedamine (palli ei tohi lükata enda ette üle ühe meetri) keskjoonelt värava suunas ükskõik kumma jalaga, kõikide viisidega, koos järgneva vä- ravalöögiga täpsusele jalalaba sise- ja välisküljega. Väravalöök sooritatakse karistusala joonelt. Selle harjutuse juures arvestatakse aega (sekundites) alates esimesest palli puutest kuni väravalööginini ja väravalöögi eest saadavaid punkte. Väravalööki karistusalt ei arves- tata. Arvestusse lähevad nelja katse tule- mused. Väravalööki sooritatakse kaks				

1	2	3	4	5	6
	korda parema ja kaks korda vasaku jalaga. Tulemused kirjutatakse murruna: lugejana aeg, nimetajana punktid.	20/6	21/5	22/4	23/3
	B) Väravavahtidele				
	Väravavaht pörgatab palli keskjoonelt värava suunas, pörgatades seda igal neljandal sammul maha, koos järgneva väravaviskega karistusala joonelt. Selle harjutuse juures arvestatakse palli pörgatamise aega ja nelja viske (kaks parema, kaks vasaku käega) tulemusi. Tulemused kirjutatakse murruna: lugejana aeg, nimetajana punktid.	20/7	21/6	22/5	23/4
4.	Löök (ükskõik missugusel viisil) paigalseisva palli pihta täpsusele ja kaugusele värava-ala joonelt keskringi. Noorema vanusegrupi (13—15 aastat) meeskondade mängijad sooritavad löögi karistusala joonelt. Selleks harjutuseks jagatakse keskring keskjoonega paralleelsete joonte abil kuueks kolme meetri laiuseks võõndiks. Tabamus löøjale kõige lähemasse võõndisse annab ühe punkti, järgmisse kaks punkti jne. Väljapoole keskringi 5 m kaugusele kül- ja keskjoonest löøjale lähemal-asuvale väljakupoolele märgitakse kaks täiendavat 3-m raadiusega ringi, kus tabamus annab viis punkti. Pall peab kukkuma ringi või võõndisse õhust, mitte pörkama või vee-remas. Arvestusse kuuluvad kuue löögi (kolm parema, kolm vasaku jalaga) tulemused.	20	17	14	12
5.	Palli sisseviskamine külgjoone tagant karistusala kohalt värava suunas. Karistusala jagatakse külgjoonte paralleelsete joontega 5,5 m laiusteks tsoonideks. Neist üks märgitakse enne karistusala, kuid mitte lähemale kui				

1	2	3	4	5	6
	10 m joonest, mille tagant toimub palli sissevise. Tabamus kõige lähemasse tsooni annab ühe punkti, järgmisse — kaks punkti jne. Sisseviske ebaõnnestumine, tsoonide mittetabamine annab null punkti. Pall peab tsooni kukkuma õhust, mitte põrkama. Sisseviske sooritamisel tuleb rangelt jälgida kõiki võistlusmäärustes ettenähtud nõudeid (jalgade asend, vise üle pea, vise kahe käega jne.). Arvestusse kuuluvad kuue sisseviske tulemused.	20	17	14	10

Märkused. 1. Väravahid ei soorita harjutusi nr. 2 ja nr. 5.
2. Esimeses kolmes harjutuses jagatakse värav vertikaalselt kolme võrdsesse ossa.

JALGRATTASPORT

MITMEPÄEVASÖIT

(Mehed)

JÄRGUNOUDED

Võistlusjalgrattad

Meistersportlane

Saavutada üleliidulisel mitmepäevasõidul (vähemalt 1500 km distantsil) 1.—10. koht tingimusel, et keskmine kiirus oli vähemalt 35 km/t;

või

saavutada mitmepäevasõidul (1000—1500 km distantsil) 1.—3. koht tingimusel, et keskmine kiirus oli vähemalt 36 km/t.

Esimene ja teine järk

Täita vastavad normid.

Harilikud jalgrattad

Esimene järk

Saavutada mitmepäevasõidul (vähemalt 500 km distantsil) 1.—3. koht tingimusel, et keskmine kiirus vastas teise spordijärgu normile.

Teine järk

Täita vastavad normid.

JÄRGUNORMID

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants			
		üle 1500 km	1000—1500 km	750—1000 km	500—750 km
Keskmine kiirus kogu distantsil (km/t)					
Meister-sportlane	võistlus	37	37,5	38	—
Esimene	võistlus	34	35	36	—
Esimene	harilik	—	—	30	31
Teine	võistlus	—	33	34	—
Teine	harilik	—	—	28	29

Märkus. Mitmepäevasõidu etappide pikkus võistlusjalgratatele peab olema 100 kuni 300 km päevas ja harilikele jalgratatele 75 kuni 125 km päevas.

MAANTEESÕIT

(ühisstartiga)

(Mehed ja naised)

JÄRGUNÕUDED

Võistlusjalgrattad

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel (naistele 50 km distantsil, meestele 200 km distantsil) 1.—5. koht.

Esimene järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi meestest vähemalt 50, naistest vähemalt 30 teise järgu sportlast, 1.—5. koht.

Teine, kolmas ja noorte järk

Täita vastavad normid.

JÄRGUNORMID

Mehed

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)					
		200	150	100	75	50	25
		Distsantsi läbimise aeg					
Meister-sportlane	võistlus	5:05.00	3:40.00	—	—	—	—
Esimene	võistlus	5:22.00	3:55.00	2:32.00	1:50.00	—	—
Esimene	harilik	—	—	3:00.00	2:10.00	1:28.00	—
Teine	võistlus	5:45.00	4:18.00	2:50.00	2:05.00	1:20.00	—
Teine	harilik	—	—	3:20.00	2:25.00	1:32.00	—
Kolmas	võistlus	—	—	3:10.00	2:15.00	1:26.00	42.00
Kolmas	harilik	—	—	—	—	1:40.00	45.00
Noorte	võistlus	—	—	3:15.00	2:20.00	1:30.00	44.00
Noorte	harilik	—	—	—	—	1:50.00	50.00

Naised

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)				
		50	25	20	15	10
		Distsantsi läbimise aeg				
Meister-sportlane	võistlus	1:19.00	—	—	—	—
Esimene	võistlus	1:25.00	41.00	—	—	—
Esimene	harilik	—	48.00	37.00	—	—
Teine	võistlus	1:32.00	45.00	35.00	—	—
Teine	harilik	—	52.00	40.00	29.00	—
Kolmas	võistlus	—	49.00	38.00	27.00	—
Kolmas	harilik	—	58.00	46.00	33.00	—
Noorte	võistlus	—	55.00	42.00	30.00	19.00
Noorte	harilik	—	—	—	35.00	22.00

Märkused. 1. Distsantsil peab olema vähemalt üks pöördepunkt või ta peab kulgema ringteel.

2. Juhul kui ringteel läbiviidavate võistluste puhul võistlusdistsantsi pikkus ei vasta täpselt spordiklassifikatsioonis ettenähtud nõuetele, on lubatud kõrvalekaldumine esitatud nõuetest 5 km ulatuses, kusjuures distantsi pikkus naistele peab olema vähemalt 50 km ja meestele 150 km.

MAANTEESOIT

(võistkondlik)

JÄRGUNORMID

Mehed

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)		
		100	50	25
		Distsantsi läbimise aeg		
Meistersportlane	võistlus	2:18.00	—	—
Esimene	võistlus	2:27.00	1:11.00	—
Esimene	harilik	2:55.00	1:20.00	—
Teine	võistlus	2:45.00	1:17.00	—
Teine	harilik	3:10.00	1:30.00	43.00
Kõlmas	võistlus	3:00.00	1:23.00	40.00
Kolmas	harilik	—	1:36.00	46.00
Noorte	võistlus	—	1:28.00	43.00
Noorte	harilik	—	1:48.00	48.00

Naised

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)			
		50	25	20	15
		Distsantsi läbimise aeg			
Meistersportlane	võistlus	1:18.00	38.00	—	—
Esimene	võistlus	1:24.00	40.30	32.00	—
Esimene	harilik	—	46.00	36.00	—
Teine	võistlus	—	44.00	34.00	—
Teine	harilik	—	51.00	39.00	28.30
Kõlmas	võistlus	—	47.00	37.00	26.30
Kõlmas	harilik	—	56.00	43.00	32.00
Noorte	võistlus	—	54.00	41.00	29.30
Noorte	harilik	—	—	48.00	34.00

Märkused. 1. Võistkonna koosseis meestele ja naistele — 4 sportlast, arvestus toimub kolmanda võistleja järgi. Vastav spordijärk omistatakse ainult neile võistkonna liikmetele, kes täitsid ettenähtud aja. Võistkonnale, kes lõpetas distantsi ettenähtust väiksema arvu võistlejatega, spordijärku ei omistata.

2. Distsantsil peab olema vähemalt üks pöördepunkt või ta peab kulgema ringteel.

MAANTEESÖIT

(üksikstardiga)

JÄRGUNORMID

Mehed

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)			
		100	50	25	20
		Distsantsi läbimise aeg			
Meister-sportlane .	võistlus	2:34.00	—	—	—
Esimene . .	võistlus	2:46.00	1:18.00	—	—
Esimene . .	harilik	3:10.00	1:27.00	42.00	—
Teine . . .	võistlus	2:55.00	1:23.00	40.00	—
Teine . . .	harilik	—	1:35.00	46.00	—
Kolmas . .	võistlus	3:20.00	1:30.00	43.00	33.00
Kolmas . .	harilik	—	1:45.00	52.00	36.00
Noorte . .	võistlus	—	1:40.00	48.00	38.00
Noorte . .	harilik	—	2:00.00	55.00	43.00

Naised

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)			
		25	20	15	10
		Distsantsi läbimise aeg			
Meister-sportlane .	võistlus	40.00	—	—	—
Esimene . .	võistlus	42.30	34.00	—	—
Esimene . .	harilik	50.00	39.00	—	—
Teine . . .	võistlus	46.00	36.00	—	—
Teine . . .	harilik	53.00	42.00	31.00	19.00
Kolmas . .	võistlus	50.00	39.00	29.00	18.00
Kolmas . .	harilik	60.00	47.00	34.00	22.00
Noorte . .	võistlus	57.00	44.00	32.00	20.00
Noorte . .	harilik	—	50.00	36.00	23.00

M ä r k u s. Distsantsil peab olema vähemalt üks pöördepunkt või ta peab kulgema ringteel.

KROSSISÕIT

JÄRGUNOUDED

(Mehed ja naised)

Kõik jalgratta liigid

Ühisstardiga

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel 1.—3. koht;

või

saavutada liiduvabariigi, Moskva või Leningradi linna esivõistlustel esimene koht tingimusel, et võideti 6 meistersportlast.

Esimene järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel 1.—5. koht tingimusel, et võideti 10 esimese järgu sportlast.

Teine järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel 1.—5. koht tingimusel, et võideti 15 teise järgu sportlast.

Kolmas järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel 1.—5. koht tingimusel, et võideti 20 distantssi läbinud sportlast.

Noorte järk

Saavutada mistahes ametlikel noorte võistlustel 1.—5. koht tingimusel, et võideti 15 sportlast.

Märkus. Krossisõidus võivad sportlased startida koos nii võistlus- kui ka harilikel jalgratastel.

Võistkondlik

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel esimene koht.

Esimene järk

Saavutada liiduvabariigi, Moskva või Leningradi linna esivõistlustel esimene koht.

Märkus. Vastav spordijärk omistatakse kõikidele võistkonna liikmetele, kes lõpetasid distantssi.

TREKISÕIT

Kiirussõit

JÄRGUNÕUDED

(Mehed ja naised)

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel 1.—4. koht;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel kaks korda esimene koht tingimusel, et võideti 6 meistersportlast.

Esimene järk

Saavutada liiduvabariigi, Moskva või Leningradi linna esivõistlustel 1.—8. koht;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa vähemalt 8 esimese järgu sportlast, 1.—4. koht.

Teine järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa vähemalt 8 teise järgu sportlast, 1.—4. koht;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa vähemalt 8 kolmanda järgu sportlast, esimene koht.

Kolmas järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa vähemalt 8 järguta sportlast, 1.—4. koht.

Noorte järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa vähemalt 8 noormeest või tütarlast, 1.—4. koht.

Kiirussõit tandemitel

JÄRGUNÕUDED

(Mehed)

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel 1.—2. koht.

Esimene järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa vähemalt 8 paari trekisõidus teist järku omavaid sportlasi, 1.—3. koht.

Grupisõidud

JÄRGUNOUDED

(Mehed)

Paarissõidud

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel vähemalt 50 km distantsil esimene koht;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt 6 paari esimese järgu sportlasi, esimene koht tingimusel, et distantsi pikkus oli vähemalt 50 km ja keskmine kiirus mitte vähem kui 45 km/t.

Esimene järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt 8 paari teise järgu sportlasi, 1.—5. koht tingimusel, et distantsi pikkus oli vähemalt 30 km ja keskmine kiirus mitte vähem kui 41 km/t.

100 ringi sõit

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel 1.—3. koht;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt 15 sportlast, esimene koht tingimusel, et distantsi pikkus oli vähemalt 33 km ja keskmine kiirus mitte alla 43 km/t.

Esimene järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt 10 sportlast, 1.—6. koht tingimusel, et distantsi pikkus oli vähemalt 33 km ja keskmine kiirus mitte vähem kui 40 km/t.

Liidrisõit

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel 1.—2. koht.

Esimene järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel 25 km distantsil keskmiseks kiiruseks vähemalt 60 km/t ja 50 km distantsil keskmiseks kiiruseks vähemalt 55 km/t.

Märkus. Liidrisõidus omistatakse meistersportlase nimetus ja esimene spordijärk mootorratta juhile järgunouete kahekordsel täitmisel.

Trekisõit ajale

(Individuaalne ja võistkondlik)

JÄRGUNORMID

Mehed

Spordijärk	200 m sõit lend- stardiga	1 km sõit paigalt- stardiga	Individuaal- võistlus jälitussõidus 4 km distantzil	Võistkonna- võistlus jälitussõidus 4 km dis- tantsil*
Meister- sportlane**	—	1.10,5	5.00,0	4.43,0
Esimene . . .	11,8	1.13,0	5.12,0	4.52,0
Teine . . .	12,8	1.17,0	5.21,0	5.05,0
Kolmas . . .	13,4	1.21,0	5.30,0	5.20,0
Noorte . . .	14,0	1.25,0	5.50,0	5.30,0

Naised

Spordijärk	200 m sõit lend- stardiga	1 km sõit paigalt- stardiga	500 m sõit paigalt- stardiga	Individuaal- võistlus jälitussõidus 2 km dis- tantsil	Võistkonna- võistlus jälitussõidus 4 km dis- tantsil*
Meister- sportlane**	—	1.17,5	—	2.43,0	3.50,0
Esimene . . .	13,4	1.22,0	40,0	2.55,0	4.05,0
Teine . . .	14,2	1.25,0	42,0	3.00,0	4.15,0
Kolmas . . .	14,8	1.28,0	45,0	3.08,0	4.25,0
Noorte . . .	15,4	1.35,0	48,0	3.30,0	4.40,0

* Võistkonna suurus on 4 jalgratturit, arvestus toimub kolmanda võistleja järgi.

** Üleliidulise rekordi püstitamise eest omistatakse sportlasele meistersportlase nimetus.

Spordijärgu säilitamine

(Kõikidel jalgrattaspordi aladel)

Täita mistahes ametlikel võistlustel kahe aasta jooksul vähemalt üks kord vastava spordijärgu saavutamiseks vajalik norm.

Selle nõude mittetäitmisel kaotab sportlane õiguse võistelda antud spordijärgus ja langeb madalamasse spordijärku.

KAASAEGNE VIIEVÕISTLUS

JÄRGUNÕUDED

(Mehed)

Meistersportlane

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel, millest võttis osa mitte vähem kui kümme meistersportlast ja esimese järgu sportlast, vähemalt 4300 punkti tingimusel, et igal võistluste kavasse kuuluval alal saavutati mitte vähem kui 700 punkti.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel mitte vähem kui 4000 punkti.

Teine järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel vähemalt 3400 punkti.

Kolmas järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel vähemalt 2800 punkti.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

Märkused. 1. Ratsakrossi distants peab kulgema keskmisel murdmaastikul ning sellel peab olema 5—6 kunstlikku ja looduslikku takistust igal kilomeetril.

2. Jooksukrossi distants peab kulgema keskmisel murdmaastikul ning olema ringikujuline. Vähemalt pool distantsist peab koosnema tõusudest ja langustest.

KAASAEGNE KOLMEVÕISTLUS

(Laskmine püstolist 25 m distantsil, 300 m ujumine ja 4000 m jooksukross)

JÄRGUNÕUDED

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel mitte vähem kui 2700 punkti.

Teine järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel vähemalt 2100 punkti.

Kolmas järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel vähemalt 1700 punkti.

Noorte järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel vähemalt 1500 punkti.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

Märkused. 1. Võistluste läbiviimine ja võistlustulemuste arvestamine toimub kaasaegse viievõistluse võistlusmääruste järgi.

2. Kolmanda ja noorte järgu täitmisel lubatakse laskmine püstolist asendada laskmisega väikekalibriisest vintpüssist 25 m distantsil, märk nr. 6, 3 proovi- ja 20 võistluslasku. Tagajärg arvestatakse samuti kui püstolist laskmisel. 195 punkti märklehes vastab 1000 punktile tabelis.

KERGEJÕUSTIK

JÄRGUNORMID

Alad	Spordijärgud				
	Meister-sportlane	I järk	II järk	III järk	Noorte järk
M e h e d					
100 m jooks	10,4	10,8	11,5	12,2	12,8
200 m jooks	21,1	22,2	23,6	25,0	26,0
400 m jooks	47,0	49,4	52,0	54,8	60,0
800 m jooks	1.48,4	1.54,0	2.02,0	2.09,0	2.18,0
1500 m jooks	3.45,0	3.54,0	4.15,0	4.35,0	—
5000 m jooks	14.05,0	14.50,0	15.50,0	17.00,0	—
10 000 m jooks	29.40,0	31.10,0	33.00,0	36.00,0	—
110 m tõkkejooks	14,2	15,2	16,2	17,2	18,2
110 m tõkkejooks (91,4 cm tõkkes)	—	—	—	15,4	16,4
400 m tõkkejooks	52,0	54,0	58,0	64,0	—
3000 m takistusjooks	8.50,0	9.15,0	9.45,0	10.30,0	—
Maratonijooks	2:25.00,0	2:35.00,0	3:10.00,0	—	—
30 km maanteejooks	—	1:45.00,0	1:54.00,0	2:12.00,0	—
Kõrgushüpe	2.00	1.90	1.75	1.55	1.50
Kaugushüpe	7.60	7.00	6.50	5.80	5.40
Kolmikhüpe	15.50	14.70	13.60	12.80	11.50
Teivashüpe	4.40	4.00	3.60	3.20	3.00
Kettaheide (2 kg)	54.00	47.00	39.00	34.00	30.00
Kettaheide (1,5 kg)	—	—	—	—	35.00
Odavise (800 g)	73.00	65.00	55.00	45.00	40.00
Odavise (600 g)	—	—	—	52.00	50.00

Alad	Spordijärgud				
	Meistersportlane	I järk	II järk	III järk	Noorte järk
Vasaraheide (7,25 kg)	60.00	54.00	45.00	36.00	—
Vasaraheide (6 kg)	—	—	—	—	36.00
Vasaraheide (5 kg)	—	—	—	—	43.00
Granaadivise (700 g)	—	—	65.00	60.00	50.00
Kuulitõuge (7,25 kg)	17.00	15.00	13.00	11.00	10.00
Kuulitõuge (6 kg)	—	—	—	—	11.00
Kuulitõuge (5 kg)	—	—	—	—	13.00
Kümnevõistlus	6800	5800	4800	3800	—
Viievõistlus	3600	2700	2400	2000	1300
3 km käimine	—	—	—	—	20.00
5 km käimine	—	—	—	—	34.00
10 km käimine	43.30,0	47.30,0	52.00,0	58.00,0	—
20 km käimine	1:32.00,0	1:38.00,0	1:50.00,0	2:05.00,0	—
50 km käimine	4:20.00,0	4:36.00,0	5:00.00,0	5:30.00,0	—

Naised

60 m jooks	—	—	—	—	9,0
100 m jooks	11,7	12,3	12,8	13,6	14,4
200 m jooks	24,2	25,2	26,5	28,5	30,4
400 m jooks	56,0	59,0	1.02,0	1.06,0	1.10,0
800 m jooks	2.09,0	2.16,0	2.24,0	2.30,0	—
80 m tõkkejooks	11,1	11,7	12,4	13,4	14,4
Kõrgushüpe	1.65	1.55	1.45	1.30	1.20
Kaugushüpe	6.00	5.60	5.10	4.50	4.10
Kettaheide (1 kg)	49.00	43.00	37.00	30.00	26.00
Odavise (600 g)	51.00	45.00	38.00	33.00	28.00
Granaadivise (700 g)	—	—	40.00	35.00	30.00
Granaadivise (500 g)	—	—	—	—	35.00
Kuulitõuge (4 kg)	15.00	13.50	12.00	10.00	9.00
Viievõistlus	4500	3800	3200	2700	2500
Kolmevõistlus (100 m, kuul, kõrgus)	—	—	—	1900	1700

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

Märkused. 1. NSV Liidu esivõistlustel maratonijooksus omistatakse 1.—3. koha saavutanud sportlastele NSV Liidu meistersportlase nimetus, olenemata tagajärjest.

2. 10 km käimises omistatakse NSV Liidu meistersportlase nimetus ainult nendele sportlastele, kes püstitasid sellel distantsil uue üleliidulise rekordi.

3. Käimises arvestatakse meistersportlase normi täitmist ainult üleliidulise ulatusega võistlustel (kaasa arvatud liiduvabariikide vahelised tsoonispartakiaadid) saavutatud tulemuste põhjal tingimusel, et kohtunike kolleegiumi koosseisus oli vähemalt kolm üleliidulise kategooria kohtunikku.

KIIRUISUTAMINE JÄRGUNORMID

Spordjäre	Distantid (meetrites)					Mitmevõistlused				
	500	1000	3000	5000	10000	500, 1500, 5000, 10 000	500, 1500, 3000, 5000	500, 1500, 500, 1500, 3000	—	—
	Mehed									
Harilikes tingimustes										
Meistersportlane	—	—	—	—	—	197	—	—	—	—
Meistersportlane tel distantidel	42,5	2.16,5	—	8.15,0	17.00,0	—	—	—	—	—
Esimene	—	—	—	—	—	207	203	—	—	—
Teine	49,0	2.37,0	5.25,0	9.25,0	19.35,0	220	216	—	—	—
Kolmas	53,0	2.49,0	5.50,0	10.00,0	21.00,0	236	232	—	—	—
Noorte esimene	56,5	3.00,0	6.15,0	10.50,0	—	—	248	182	—	—
Noorte teine	59,0	3.09,0	6.36,0	—	—	—	—	192	—	—
Kõrgmäestiku tingimustes (üle 1000 m merepinnast)										
Meistersportlane	—	—	—	—	—	191	—	—	—	—
Esimene	—	—	—	—	—	199	196	—	—	—
Teine	47,0	2.32,0	5.15,0	9.00,0	19.00,0	213	209	—	—	—

Spordijärk	Distsantsid (meetrites)				Mitmevõistlused	
	500	1000	1500	3000	500, 1000, 1500, 3000	500, 1000, 1500

Naised

Harilikes tingimustes

Meistersportlane	—	—	—	—	213	—
Esimene	—	—	—	—	224	—
Teine	55,0	1.54,0	3.00,0	6.16,0	238	—
Kolmas	59,0	2.03,0	3.12,0	6.42,0	256	—
Noorte esimene	1.04,0	2.13,0	3.26,0	7.12,0	276	204
Noorte teine	1.07,0	2.19,0	3.42,0	—	—	214

Kõrgmäestiku tingimustes (üle 1000 m merepinnast)

Meistersportlane	—	—	—	—	206	—
Esimene	—	—	—	—	217	—
Teine	53,0	1.50,0	2.52,0	6.06,0	231	—

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vajalikud järgu saavutamiseks.

Märkused. 1. Meestel lubatakse sooritada harilikel jääradadel meistersportlase norme üksikutel distantsidel ainult siis, kui sportlasel on esimene spordijärk mitmevõistluses.

2. Teises, kolmandas ja noorte järkudes arvestatakse järgunorme kas mitmevõistluses või kahe distantsi järgi (üks lühike ja üks pikk distants) tulemuste põhjal, mis on saavutatud ühel võistlusel.

Pikkadeks distantsideks loetakse meestel 3000, 5000 ja 10 000 m, naistel 3000 m, noormeestel 3000 ja 5000 m, tütarlastel 1500 ja 3000 m.

3. Noorte vanusegruppid: noorte esimese järgu sooritamiseks — 17—18. a., noorte teise järgu sooritamiseks — 15—16. a.

KLASSIKALINE MAADLUS, VABAMAADLUS JA SAMBO

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel 1.—5. koht;
või

saavutada neli võitu erinevate meistersportlaste üle;
või

saavutada aasta jooksul 15 võitu erinevate esimese järgu sportlaste üle, neist 8 võitu vähemalt linnadevahelise ulatusega võistlustel.

Esimene järk

Saavutada aasta jooksul 4 võitu erinevate esimese järgu sportlaste üle;
või

saavutada aasta jooksul 8 võitu erinevate teise järgu sportlaste üle.

Teine järk

Saavutada aasta jooksul 3 võitu erinevate teise järgu sportlaste üle;
või

saavutada aasta jooksul 6 võitu erinevate kolmanda järgu sportlaste üle.

Kolmas järk

Saavutada aasta jooksul 3 võitu erinevate kolmanda järgu sportlaste üle;
või

saavutada aasta jooksul 6 võitu erinevate järguta sportlaste üle.

Noorte esimene järk

Saavutada aasta jooksul 5 võitu erinevate noorte esimese järgu sportlaste üle;
või

saavutada aasta jooksul 10 võitu erinevate noorte teise järgu sportlaste üle.

Noorte teine järk

Saavutada aasta jooksul 4 võitu erinevate noorte teise järgu sportlaste üle;
või

saavutada aasta jooksul 8 võitu erinevate noorte, järguta sportlaste üle.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada oma spordijärgus aasta jooksul 2 võitu.

Märkused. 1. Võitu kõrgema spordijärgu sportlase üle loetakse võrdseks kahe võiduga samasse spordijärku kuuluvate sportlaste üle.

2. Võite spordijärgu omistamiseks arvestatakse erinevatel maadlusspordi aladel ainult siis, kui need on saavutatud sportlaste üle, kes omavad järgusportlase nimetust vastaval maadlusspordi alal.

3. Võitu kõrgemasse spordijärku kuuluvate sportlaste üle arvestatakse ainult sel juhul, kui viimased pole samal aastal välja langenud endisest spordijärgust.

KURNIMÄNG

JÄRGUNOUDED

Meistersportlane

Vähemalt linna ulatusega võistlustel lüüa välja 90 kujundit mitte rohkem kui 166 viskega;

või

püstitada uus NSV Liidu rekord 15, 30 või 60 kujundi väljalöömisel.

Esimene järk

Lüüa välja 90 kujundit mitte rohkem kui 190 viskega.

Teine järk

Lüüa välja 30 kujundit mitte rohkem kui 75 viskega;

või

lüüa välja 60 kujundit mitte rohkem kui 160 viskega;

või

lüüa välja 90 kujundit mitte rohkem kui 250 viskega.

Kolmas järk

Mistahes ametlikel võistlustel lüüa välja 15 kujundit mitte rohkem kui 40 viskega;

või

lüüa välja 30 kujundit mitte rohkem kui 95 viskega;

või

lüüa välja 60 kujundit mitte rohkem kui 190 viskega;

või

lüüa välja 90 kujundit mitte rohkem kui 285 viskega.

Noorte järk

Lüüa välja 30 kujundit mitte rohkem kui 75 viskega.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

LANGEVARJUSPORT

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel absoluutse tšempioni nimetus;

või

saavutada NSV Liidu esivõistlustel üldarvestuses teine või kolmas koht tingimusel, et täideti kohustuslikud treeninghüpped vastavalt järgunormidele;

või

saavutada NSV Liidu esivõistlustel üksikutes kavas olevates harjutustes tšempioni nimetus või liiduvabariigi esivõistlustel tšempioni nimetus mitmevõistluses tingimusel, et ühes hüppeliigis täidetakse samadel võistlustel arvestuslik hüpe meistersportlase nimetuse omistamiseks kehtestatud normi kohaselt ja täidetakse treeninghüpetel normatiivid vastavalt järgunormidele;

või

püstitada võistlustel üleliiduline rekord* tingimusel, et NSV Liidu esivõistlustel saavutati koht esimese kümne hulgas või vabariiklikel (ametkondade) võistlustel esimese kolme hulgas;

või

täita meistersportlase nimetuse omistamiseks kehtestatud järgunormid vastavalt kohustuslike hüpete lõikudele nr. 1, 2 ja 3.

Esimene järk

Saavutada vähemalt vabariikliku ulatusega võistlustel, millest võttis osa mitte vähem kui kolm esimese ja seitse teise järgu sportlast, üldkokkuvõttes esimene kuni kolmas koht;

või

püstitada üleliiduline rekord mõnes langevarjuspordi liigis;

või

täita esimese spordijärgu normid.

---

* Üksikutel katsetel püstitatud üleliidulise rekordi eest arvestatakse sportlasele vastavas harjutuses meistersportlase normi täitmine.

Teine järk

Saavutada mistahes võistlustel (välja arvatud klassifikatsioonivõistlused), millest võttis osa vähemalt kuus teise järgu sportlast, üldkokkuvõttes esimene kuni kolmas koht;

või

täita teise spordijärgu normid.

Kolmas järk

Täita kolmanda spordijärgu normid.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

JÄRGUNORMID

Jrk. nr.	2	Spordijärk				
		meistersportlane		esimene	teine	kolmas
		mehed	naised			
1	3	4	5	6	7	
1.	Normatiivsed treeninghüpped a) viithüpped b) õised hüpped c) hüpped vette (võib asendada: üks hüpe vette kahe õise hüppega) d) hüpped lennukilt katapulteerimisega lennukiirusega vähemalt 400 km/t või hüpped õõsel või hüpped varustusega või hüpped lennukiiruselt e) hüpped kõrguselt	50 sek. +2 sek. 1 hüpe 2 hüpet 2 hüpet 4 hüpet 10 hüpet 350 km/t 2 hüpet vähemalt 4000 m 1 hüpe	50 sek. +2 sek. 1 hüpe 2 hüpet 2 hüpet — — — — vähemalt 3000 m 1 hüpe	30 sek. +2 sek. 1 hüpe 1 hüpe 1 hüpe 1 hüpe 2 hüpet 4 hüpet 300 km/t 2 hüpet —	15 sek. +2 sek. 2 hüpet — — — — — — —	* — — — — — — —

* Vähemalt 5 hüpet, neist üks lennuaparaadilt käsiavamisega.

1	2	3	4	5	6	7
2.	Mistahes ulatusega ametlikel võistlustel, sealhulgas kvalifikatsioonivõistlustel tingimusel, et peakohtunik omas vähemalt esimese kategooria, sooritada aasta jooksul: a) hüpped täpsusmaandumisele kõrguselt ringi raadiusega b) kombineeritud hüpped: hüppe kõrgus viivituse kestus kukkumise stiil maandumine ringi raadiusega c) viithüpped: hüppe kõrgus vähemalt viivituse kestus kukkumise stiil	vähemalt 600 m öösel 100 m 1 hüpe — —	vähemalt 600 m öösel 150 m 1 hüpe —	vähemalt 600 m 150 m 2 hüpet 1200 m 15 sek. ± 1 sek. horison- taalne 150 m 1 hüpe 1500 m 20 sek. ± 2 sek. horison- taalne 1 hüpe	vähemalt 800 m 150 m 1 hüpe 1000 m 10 sek. ± 2 sek. vertikaalne 150 m 1 hüpe —	—
3.	NSV Liidu esivõistluste kava järgi läbiviidavatel vähemalt vabariigi (sealhulgas ametkondade) ulatusega võistlustel, tin-	—	—	—	—	—

1	2	3	4	5	6	7
	gimusel, et peakohtunik omas vähemalt vabariikliku kategooria, sooritada mitte rohkem kui kolme aasta jooksul:	vähemalt 600 m 25 m 2 hüpet*	vähemalt 600 m 50 m 2 hüpet*	—	—	—
	a) hüpped täpsusmaandumisele hüppe kõrgus maandumine ringi raadiusega	1500 m 20 sek. ±1 sek.	1500 m 20 sek. ±1 sek.	—	—	—
	b) kombineeritud hüpped hüppe kõrgus viivituse kestus kukkumise stiil	võistluste saavutada protsenti stiili eest saadavatest punktidest 50 m 2 hüpet*	kava järgi, saavutada vähemalt 80 protsenti stiili eest saadavatest punktidest 100 m 2 hüpet*	—	—	—
	maandumine ringi raadiusega	2000 m 30 sek. ±1 sek.	2000 m 30 sek. ±1 sek.	—	—	—
	c) viithüpped: hüppe kõrgus vähemalt viivituse kestus kukkumise stiil	võistluste saavutada protsenti stiili eest saadavatest punktidest 2 hüpet*	kava järgi, saavutada vähemalt 80 protsenti stiili eest saadavatest punktidest 2 hüpet*	—	—	—
4.	Aktiivse osavõtu juures sektiooni tööst valmistada kahe aasta jooksul õppegruppides ette langevarjureid	100	70	50	30	—

M ä r k u s. Sõjaväeringkonna võistlused võrdsustatakse vabariikliku ulatusega võistlustega.

* Mõlemad hüpped sooritatakse ühel võistlusel.

LASKESPORT

JÄRGUNORMID

Harjutuse nr.	Harjutuse nr. 1956. a. võistlusmääruste järgi	Harjutus	Spordijärgud						
			Distantsmeetrises	meister-sportlane	esimene	teine	kolmas	noorte	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Mehed									
Väikekalibriiline vintpüss									
MB-1	14	Lamades 10 lasku	25	—	—	—	92	87	
MB-2	15	Lamades 10 lasku	50	—	—	—	90	85	
MB-4	17	Kolmest asendist 30 lasku (3×10)	50	—	275	260	240	225	
MB-5	18	Kolmest asendist 60 lasku (3×20)	50	580	555	535	480	480	
MB-6	13	Kolmest asendist 120 lasku (3×40)	50	1160	1110	1050	—	—	
MB-3	11	Lamades 60 lasku 50 ja 100 m distantsil (30+30)	50	597	585	575	—	—	
ja 100									
Täiskalibriiline vabapüss									
IIB-5	7	Kolmest asendist 60 lasku (3×20)	300	560	530	500	—	—	
IIB-6	8	Kolmest asendist 120 lasku (3×40)	300	1120	1060	1000	—	—	
IIB-1	9	«Jooksev hirv», 20 üksik- ja 10 paarislasku	100	—	145	135	120	—	
IIB-2	—	«Jooksev hirv», 50 üksiklasku	100	210	190	170	—	—	
IIB-3	—	«Jooksev hirv», 25 paarislasku	100	200	180	160	—	—	
IIB-4	10	«Jooksev hirv», 50 üksik- ja 25 paarislasku	100	400	360	320	—	—	

1	2	3	4	5	6	7	8	9

Sõjapüss

AB-1	1	Lamades 10 lasku	100	—	—	92	85	—
AB-2	2	Lamades 10 lasku	300	—	—	85	75	—
AB-3	4	Kiirlaskmine lamades käelt ja toelt, 10 lasku (5+5)	300	—	85	75	65	—
AB-4	5	Kolmest asendist 30 lasku (3×10)	300	—	250	230	200	—
AB-5	6	Kolmest asendist 60 lasku (3×20)	300	530	500	460	—	—

Väikekalibriiline püstol

MII-1	28	10 lasku märki nr. 4	25	—	—	90	85	75
MII-3	26	30 lasku märki nr. 4	50	—	255	240	—	—
MII-6	27	60 lasku märki nr. 4	50	545	510	—	—	—
MII-2	22	30 lasku siluetele	25	—	295	270	250	235
MII-4	24	30 lasku siluettidele	25	—	280	265	240	230
MII-5	25	60 lasku siluettidele	25	580	555	525	—	—

Teenistuspüstol

PII-1	19	10 lasku märki nr. 4	25	—	—	85	80	—
PII-3	20	20 lasku märki nr. 4	50	—	150	135	120	—
PII-4	21	30 lasku märki nr. 4	25	—	270	260	240	—
PII-6	23a	60 lasku märki nr. 4	50	510	470	420	—	—
PII-2	22	30 lasku siluetele	25	—	280	265	245	—
PII-5	23	60 lasku märki nr. 4 ja siluetele (30 + 30)	25	570	545	520	—	—

1	2	3	4	5	6	7	8	9

Naised

Väikekalibriiline vintpüss

MB-1	14	Lamades 10 lasku	25	—	—	—	92	87
MB-2	15	Lamades 10 lasku	50	—	—	—	90	85
MB-4	17	Kolmest asendist 30 lasku (3×10)	50	—	270	255	235	225
MB-5	18	Kolmest asendist 60 lasku (3×20)	50	570	540	515	470	460
MB-3	13	Lamades 60 lasku 50 ja 100 m distantstil (30+30)	50 ja 100	597	585	575	—	—

Sõjapüss

AB-1	1	Lamades 10 lasku	100	—	—	92	85	—
AB-2	2	Lamades 10 lasku	300	—	—	85	75	—
AB-4	5	Kolmest asendist 30 lasku (3×10)	300	—	240	220	190	—
AB-5	6	Kolmest asendist 60 lasku (3×20)	300	510	480	440	—	—
AB-6	3	Lamades 20 lasku	300	—	180	170	160	—

Väikekalibriiline püstol

MP-1	28	10 lasku märki nr. 4	25	—	—	85	80	75
MP-3	26	30 lasku märki nr. 4	50	265	245	230	—	—
MP-2	22	30 lasku siluettile	25	—	285	260	240	235
MP-4	24	30 lasku siluettidele	25	—	270	255	230	230
MP-5	25	60 lasku siluettidele	25	570	545	515	—	—

1	2	3	4	5	6	7	8	9

Teenistuspüstol

PP-1	19	10 lasku märki nr. 4	25	—	—	80	75	—
PP-3	20	20 lasku märki nr. 4	50	—	140	125	110	—
PP-4	21	30 lasku märki nr. 4	25	—	260	250	225	—
PP-2	22	30 lasku siluutile	25	—	270	255	240	—
PP-5	23	60 lasku märki nr. 4 ja siluutile (30+30)	25	560	530	500	—	—

JÄRGUNORMIDE TÄITMISE TINGIMUSED JA KORD LASKESPORDIS

1. Järgunorme laskespordis täidetakse laskeradadel ja -lasketiirudel.

2. Järgunorme täidetakse ja arvestatakse ainult ametlikel võistlustel ja kinnitatakse kohtunike allkirjadega:

a) meistersportlase normi täitmisel — vähemalt kahe vabariikliku kategooria kohtuniku poolt;

b) esimese järgu normi täitmisel — vähemalt kahe esimese kategooria kohtuniku poolt;

c) teise järgu normi täitmisel — vähemalt kahe teise kategooria kohtuniku poolt;

d) kolmanda ja noorte järgu normi täitmisel — vähemalt kahe kolmanda kategooria kohtuniku poolt.

3. Koos materjalidega meistersportlase ja esimese järgu sportlase nimetuse omistamiseks esitatakse kohtunike kolleegiumi poolt kinnitatud märklehed, arvestuskaardid ja tulejoone protokollid (välja arvatud tulemused, mis saavutati NSV Liidu või ametkondade esivõistlustel).

Märklehtedel ja arvestuskaartidel peavad olema järgmised andmed: nimi, ees- ja isanimi, spordijärk, laskekoht, relva süsteem, lasketulemused. Peale selle peab arvestuskaardil olema märgitud, mitmenda koha sportlane võistlustel saavutas.

Teistes järkudes esitatakse võistlusi läbiviinud kohtunike poolt kinnitatud võistlusprotokollid või neist tehtud väljavõtted.

Esimese järgu normi täitmist arvestatakse vähemalt linna ulatusega võistlustel, Moskvas ja Leningradis — rajooni ulatusega võistlustel.

Meistersportlase normi täitmist arvestatakse üleliidulistel, vabariiklikel, oblasti-, ringkonna- (Nõukogude armees), ametkondade- ja rajoonidevahelistel võistlustel, samuti linna ulatusega võistlustel oblasti või krai keskustes või liiduvabariikide pealinnades.

Laskespordi instruktorid ja treenerid, kes valmistavad ette laskesportlasi, ei tohi olla oma kollektiivi nende klassifikatsioonivõistluste kohtunikeks, milliste tulemuste põhjal omistatakse spordijärke.

Kohtunike kolleegium on kohustatud pärast võistluste lõppu võistlusprotokollide alusel koostama nimekirjad järgunorme täitnud sportlaste kohta igas spordijärgus eraldi.

VÄIKEKALIIBRILINE VINTPOSS

Väikekaliibriline vintpüss, kaliiber 5,6 mm, kaal mitte üle 9 kg. Sihik vaba, välja arvatud optiline. Päästiku surve piiramata.

MB—1. Laskmine lamades-asendist, 10 lasku

Distants 25 m.

Märk nr. 6, ring 10 cm läbimõõduga, must südamik 6 cm läbimõõduga.

Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluskasku.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub lamades-asendist rihma kasutamiseqa, 5 lasku märklehte; spordijärguta laskuritel lubatakse kolmanda spordijärgu normi täitmisel lasta toelt, kuid seejuures on keelatud püssirihma kasutamine.

Aeg: proovilaskudeks — 5 min., võistluskaskudeks — 15 min.

MB—2. Laskmine lamades-asendist, 10 lasku

Distants 50 m.

Märk nr. 7.

Laskude arv, harjutuste sooritamise tingimused ja aeg samad mis harjutuses MB—1.

MB—4. Laskmine kolmest asendist, 30 lasku (3×10)

Distants 50 m.

Märk nr. 7.

Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluskasku igast asendist, 5 lasku märklehte.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub lamades-, põlv- ja püstiasendist, märgitud järjekorras.

Aeg: kokku 2 tundi, 3 proovilasule 6 min., 10-lasulisele võistlusseeriale 20 min. Vaheajad laskmisel proovi- ja võistluskaskude vahel kuuluvad üldaja (2 tunni) sisse.

MB—5. Laskmine kolmest asendist, 60 lasku (3×20)

Distants 50 m.

Märk nr. 7.

Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluskasku igast asendist, lamades-asendist 2 lasku märklehte, põlv- ja püstiasendist 5 lasku märklehte.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub lamades-, põlv- ja püstiasendist, märgitud järjekorras.

Aeg: kokku 3 tundi proovi- ja võistluskaskudeks, sealhulgas lamades-asendist — 50 min., põlv- ja püstiasendist — 1 tund ja püstiasendist — 1 tund 10 min. (s. o. üldaeq proovi- ja võistluskaskudeks).

MB—6. Laskmine kolmest asendist, 120 lasku (3×40)

Distants 50 m.

Märk nr. 7.

Laskude arv: 10 proovi- ja 40 võistluskasku igast asendist, 2 lasku märklehte. Proovilasud sooritatakse enne laskmise alustamist mõnest asendist või 10-lasuliste võistlusseeriateg vahel.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub lamades-, põlv- ja püstiasendist, märgitud järjekorras.

Aeg: kokku 6 tundi (s. o. üldaeq proovi- ja võistluskaskudeks): lamades-asendist 1 tund 45 min., põlv- ja püstiasendist — 2 tundi ja püstiasendist 2 tundi 15 min.

**MB—3. Laskmine lamades-asendist 50 ja 100 m distantstil,
60 lasku**

Distantis 50 ja 100 m.

Märgid: 50 m distantstil nr. 7, musta südamiku läbimõõt 12 cm, 100 m distantstil nr. 4, musta südamiku läbimõõt 20 cm.

Laskude arv: 10 proovi- ja 30 võistluslasku kummaltki distantstilt. Igasse märklehte lastakse 50 m distantstil 2 lasku, 100 m distantstil 5 lasku.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub lamades-asendist, algul 50 m distantstilt, seejärel 100 m distantstilt.

Aeg: 1 tund kummalegi distantstile (kokku proovi- ja võistluslaskudeks).

TAISKALIIBRILINE VABAPÜSS

Vabapüss, kaliiber mitte üle 9 mm, kaal kuni 9 kg. Sihik vaba, välja arvatud optiline, päästiku surve piiramata. Harjutuse «Jooksev hirv» sooritamisel peab päästiku surve olema vähemalt 1 kg.

ПВ—5. Laskmine kolmest asendist, 60 lasku (3×20)

Distantis 300 m.

Märk nr. 3.

Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluslasku igast asendist, kahes 10-lasulises seerias. Proovilaske lubatakse sooritada nii enne laskmise alustamist mõnest asendist kui ka 10-lasuliste seeriatega vahel.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub lamades-, põlv- ja püstiasendist, laskuri poolt valitud järjekorras.

Aeg: kokku 3 tundi 30 min. (proovi- ja võistluslaskudeks).

ПВ—6. Laskmine kolmest asendist, 120 lasku (3×40)

Distantis 300 m.

Märk nr. 3.

Laskude arv: 10 proovi- ja 40 võistluslasku igast asendist, neljas seerias, 10 lasku märklehte. Proovilaske lubatakse sooritada nii enne laskmise alustamist mõnest asendist kui ka 10-lasuliste seeriatega vahel.

Harjutuse sooritamise tingimused: samad mis harjutuses ПВ—5. Aeg: kokku 6 tundi 30 min. (proovi- ja võistluslaskudeks).

Märkus. Harjutuse täitmisel eraldi üksikutest asenditest on kehtestatud järgmine aeg: laskmisel lamades-asendist — 2 tundi, põlv- ja püstiasendist — 2 tundi 15 min., püstiasendist 2 tundi 30 min.

**ПВ—1. Laskmine märgi «Jooksev hirv» pihta, 20 üksik- ja 10 paaris-
lasku.**

Distantis 100 m.

Märk «Jooksev hirv», üldpikkus 165 cm, kaugus rinnast ringi keskpunkti — 55 cm. Märgile on kantud ringid: viis läbimõõduga 15 cm, neli läbimõõduga 30 cm, kolm läbimõõduga 45 cm.

Laskude arv: 20 üksiklasku 10-lasulistes seeriates ja 10 paaris- lasku 5-lasulistes seeriates. Iga seeria eel on lubatud sooritada 2 üksi-

kut proovilasku või 2 paaris-proovilasku «hirve» liikumisel nii paremalt kui ka vasakult.

Harjutuse sooritamise tingimused: 8 m ulatuses, enne liikuva märgi «hirv» ilmumist lahtisesse alasse, on varjendi tagant näha «hirve» sarved. Märk läbib lahtise ala — 23 m — 4 sekundiga paremalt vasakule ja tagasi harjutuses ettenähtud arv kordi: ühe «jooksu» juures paremale või vasakule peab laskur sooritama üksiklaskude puhul ühe lasu, paarislaskude puhul aga kaks lasu. Enne laskmise algust seisab laskur vabalt, toetudes mõlemale jalale. Püssikaba on langetatud puusale ja on osaliselt nähtav käsivarre alt. Püssi ei tohi tõsta enne «hirve» sarvede ilmumist valli tagant.

Rihma kasutamine on laskmisel keelatud. «Hirve» liikumine algab paremalt.

Aeg määratakse kindlaks märgi «Jooksev hirv» liikumisega. Märgi liikumise täpsus: mitte vähem kui 3,8 sek. ja mitte rohkem kui 4,2 sek.

ПВ—2. Laskmine märgi «Jooksev hirv» pihta, 50 üksiklasku

Distants 100 m.

Märk sama mis harjutuses ПВ—1.

Laskude arv: 50 üksiklasku, seeriates 20+20+10 lasu.

Harjutuse sooritamise tingimused ja aeg: samad mis harjutuses ПВ—1.

ПВ—3. Laskmine märgi «Jooksev hirv» pihta, 25 paarislasku

Distants 100 m.

Märk sama mis harjutuses ПВ—1.

Laskude arv: 25 paarislasku, seeriates 10+10+5 lasu.

Harjutuse sooritamise tingimused ja aeg: samad mis harjutuses ПВ—1.

ПВ—4. Laskmine märgi «Jooksev hirv» pihta, 50 üksik- ja 25 paarislasku

Distants 100 m.

Märk sama mis harjutuses ПВ—1.

Laskude arv: 50 üksiklasku, seeriates 20+20+10 lasu, 25 paarislasku, seeriates 10+10+5 lasu.

Harjutuse sooritamise tingimused ja aeg: samad mis harjutuses ПВ—1.

SOJAPÜSS

Sõjapüss, kaliiber 7,62 mm, tehase mudel, lahtine sihik, päästiku surve mitte vähem kui 1,35 kg. Püstiaseendist laskmisel on keelatud püssirihma kasutamine.

AB—1. Laskmine lamades-asendist, 10 lasu

Distants 100 m.

Märk nr. 4.

Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub lamades-asendist püssirihma kasutamisega. Laskuritel, kellel ei ole spordijärku, on

lubatud kolmanda spordijärgu normi sooritamiseks lasta toelt, kuid ilma püssirihma kasutamisetä.

Aeg: proovilaskudeks — 5 min., võistluslaskudeks — 15 min.

AB—2. Laskmine lamades-asendist, 10 lasku

Distants 300 m.

Märk nr. 3.

Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku.

Harjutuse sooritamise tingimused: samad mis harjutuses AB—1.

AB—3. Laskmine lamades-asendist käelt ja toelt (kiirlaskmine), 10 lasku (5+5)

Distants 300 m.

Märk nr. 9 a.

Laskude arv: 10 võistluslasku, proovilasud ei ole lubatud, 5 lasku käelt ja 5 lasku toelt.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub lamades-asendist — esimene seeria püssirihma kasutamisega, teine seeria püssirihma kasutamisetä toelt. Enne käsklust «Tuld» on püss laetud ja toetub kabaga alusmatile.

Aeg: kummalegi 5-lasulisele seeriale 30 sek.

AB—4. Laskmine kolmest asendist, 30 lasku (3×10)

Distants 300 m.

Märk nr. 3.

Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku igast asendist.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub lamades-, põlv- ja püstiasendist, märgitud järjekorras. Lamades- ja põlv- asendist laskmisel lubatakse kasutada püssirihma.

Aeg: kokku 2 tundi, proovilaskudeks igast asendist 6 min., võistluslaskudeks igast asendist 20 min. Vaheajad laskmises üleminekul ühest asendist teise, samuti proovi- ja võistluslaskude vahel (5—10 min.), kuuluvad harjutuse sooritamise üldaja sisse.

AB—5. Laskmine kolmest asendist, 60 lasku (3×20)

Distants 300 m.

Märk nr. 3.

Laskude arv: 6 proovi- ja 20 võistluslasku igast asendist, kahes 10-lasulises seerias.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub lamades-, põlv- ja püstiasendist, asendite järjekord laskuri valikul, 10-lasulistes seeriates märklehte.

Aeg: kokku 3 tundi (proovi- ja võistluslaskudeks).

AB—6. Laskmine lamades-asendist, 20 lasku

Distants 300 m.

Märk nr. 3.

Laskude arv: 6 proovi- ja 20 võistluslasku kahes 10-lasulises seerias.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub lamades-asendist püssirihma kasutamiseega.

Aeg: proovilaskudeks — 10 min., 10-lasulisele võistlusseeriale — 20 min.

VÄIKEKALIIBRILINE PÜSTOL

МП—1. Laskmine märki nr. 4., 10 lasku

Distants 25 m.

Märk nr. 4.

Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluskasku ühte märklehte.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt.

Aeg: proovilaskudeks — 6 min., võistluskaskudeks — 20 min.

МП—3. Laskmine märki nr. 4, 30 lasku

Distants 50 m.

Märk nr. 4.

Laskude arv: 9 proovi- ja 30 võistluskasku, kolmes 10-lasulises seerias. Proovilasud sooritatakse enne laskmise algust või seeriade vahel.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt, püstoli käepide ei tohi moodustada tuge randmest kaugemal.

Aeg: kokku 1 tund 30 min. (proovi- ja võistluskaskudeks).

МП—6. Laskmine märki nr. 4, 60 lasku

Distants, märk ja harjutuse sooritamise tingimused: samad mis harjutuses МП—3.

Laskude arv: 18 proovi- ja 60 võistluskasku kuues 10-lasulises seerias. Proovilasud sooritatakse enne laskmise algust või seeriade vahel.

Aeg: kokku 3 tundi (proovi- ja võistluskaskudeks).

МП—2. Laskmine silueti pihta, 30 lasku

Distants 25 m.

Märk: silueti-kujuline, jagatud 10 ovaaliks. Mõõtmed: kõrgus 160 cm, laius 45 cm, vahemaa ovaalide vahel horisontaalsuunas 5 cm, vertikaalsuunas 7,5 cm.

Laskude arv: 5 proovi- ja 30 võistluskasku, kuues 5-lasulises seerias.

Harjutuse sooritamise tingimused: kui laskmisest võtab osa mitu inimest, siis peab vahemaa märkide vahel olema vähemalt 75 cm. Kuni käskluseni «Tuld» on laetud püstol lastud allapoole, umbes 45°-lise nurga all märkide joonega. Laskmine toimub 5-lasulistest seeriates, iga seeria järel märkleht kontrollitakse ja kleebitakse.

Aeg: iga seeria jooksul näidatakse silueti 5 korda, iga kord 3 sekundit 7-sekundiliste vaheaegadega.

Laskur peab sooritama ühe lasu iga silueti ilmumise korral. On lubatud 5 proovilasku.

МП—4. Laskmine siluettide pihta, 30 lasku

Distants 25 m.

Märk: 5 siluetti, samade mõõtmetega kui harjutuses МП—2, siluettid on asetatud 75 cm vahedega märkide keskpunktide vahel.

Laskude arv: 5 proovi- ja 30 võistluskasku, kuues 5-lasulises seerias. Proovilasud sooritatakse enne harjutuse täitmise algust.

Harjutuse sooritamise tingimused: märgi viis siluetti on laskmise alguseni pööratud laskuri poole küljega ja pärast kohtuniku käsklust pöörduvad teljel automaatselt. Laskeasend: püstiasend, käsi vabalt välja sirutatud. Laskmise alguseni on käsi laetud püstoliga langetatud umbes 45° nurga all märkide joonega. Tuli avatakse pärast siluettide täielikku ilmumist. Laskur sooritab seerias ühe lasu igasse siluetti. Silmade arvestust teostatakse pärast iga 5-lasulist seeriat.

Aeg: aega arvestatakse momendist, mil siluetid on pöördunud ja jäänud liikumatult seisma täisnurga all laskesuunaga, 30 lasku sooritatakse järgneva ajaga: kaks 5-lasulist seeriat — á 8 sek., kaks 5-lasulist seeriat — á 6 sek. ja kaks 5-lasulist seeriat — á 4 sek. Proovilaskudeks antakse aega mitte üle 1 min.

МП—5. Laskmine siluettide pihta, 60 lasku

Lasketingimused samad mis harjutuses МП—4, kuid harjutus koosneb kahest 30-lasulisest osast. Enne esimese osa laskmise lõpetamist ei tohi üle minna teise osa täitmisele.

TEENISTUSPÜSTOL VÕI -REVOLVER

Püstol või revolver, kaliiber mitte üle 9 mm, tehase mudel, vint-raua pikkus mitte üle 15 cm, sihtjoone pikkus mitte rohkem kui 22 cm. On lubatud sportlik kirp. Päästiku surve mitte alla 1,36 kg.

ПП—1. Laskmine märki nr. 4, 10 lasku

Distants 25 m.

Märk nr. 4.

Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluskasku ühte märklehte.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub püstolist või revolverist püstiasendist. Käsi on vabalt välja sirutatud ja ei tohi toetuda toele.

Aeg: proovilaskudeks — 6 min., võistluskaskudeks — 20 min.

ПП—3. Laskmine märki nr. 4, 20 lasku

Distants 50 m.

Märk nr. 4.

Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluskasku, kahes 10-lasulises seerias.

Harjutuse sooritamise tingimused: samad mis harjutuses ПП—1.

Aeg: proovilaskudeks — 10 min., 10-lasuliseks võistlusseeriaks — 15 min.

PII—4. Laskmine märki nr. 4, 30 lasku

Distants 25 m.

Märk nr. 4.

Laskude arv: 9 proovi- ja 30 võistluslasku, kuues 5-lasulises seerias. Proovilasud sooritatakse enne laskmise algust.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt.

Aeg: proovilaskudeks — 8 min., 5-lasuliseks võistlusseeriaks — 6 min.

PII—6. Laskmine märki nr. 4, 60 lasku

Distants 50 m.

Märk nr. 4.

Laskude arv: 15 proovi- ja 60 võistluslasku, kuues 10-lasulises seerias. Proovilasud sooritatakse enne laskmise algust.

Harjutuse sooritamise tingimused: laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt.

Aeg: kokku 3 tundi (proovi- ja võistluslaskudeks).

PII—2. Laskmine silueti pihta, 30 lasku

Distants 25 m.

Märk: siluetikujuline, jagatud 10 ovaaliks.

Mõõtmed: kõrgus 160 cm, laius 45 cm, vahemaa ovaalide vahel on horisontaalsuunas 5 cm, vertikaalsuunas 7,5 cm.

Laskude arv: 5 proovi- ja 30 võistluslasku, kuues 5-lasulises seerias.

Harjutuse sooritamise tingimused ja aeg: samad mis harjutuses MII—4.

PII—5. Laskmine märki nr. 4 ja silueti pihta, 60 lasku (30+30)

Distants 25 m.

Märgid: nr. 4 ja siluetikujuline, sama mis harjutuses PII—2.

Laskude arv: 10 proovi- ja 60 võistluslasku, 30 märki nr. 4 ja 30 silueti pihta, 5-lasulistes seeriates märklehte.

Harjutuse sooritamise tingimused: algul toimub laskmine märki nr. 4, seejärel silueti pihta. Suure arvu võistlejate puhul toimub harjutus kahel päeval. Ülejäänud harjutuse sooritamise tingimused on samad mis harjutustes PII—2 ja PII—4.

LAUATENNIS

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada esimene või teine koht NSV Liidu esivõistlustel;
või

saavutada kolme aasta jooksul kaks korda kolmas koht NSV Liidu esivõistlustel;

või

kuuluda nelja aasta jooksul kolm korda NSV Liidu kümne tugevama mängija hulka.

Esimene järk

Saavutada esimene koht vähemalt vabariikliku ulatusega võistlustel tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui kümme teise järgu mängijat;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt kuus võitu erinevate esimese järgu mängijate üle;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt kolm võitu erinevate esimese järgu mängijate üle ja kümme võitu erinevate teise järgu mängijate üle.

Teine järk

Saavutada esimene või teine koht vähemalt linna ulatusega võistlustel tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui kümme kolmanda järgu mängijat;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt viis võitu erinevate teise järgu mängijate üle;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt kolm võitu erinevate teise järgu mängijate üle ja kümme võitu erinevate kolmanda järgu mängijate üle.

Kolmas järk

Saavutada esikoht mistahes ulatusega võistlustel (ringsüsteemis), millest võttis osa vähemalt kümme algajat;

või

saavutada aasta jooksul kolm võitu erinevate kolmanda järgu mängijate üle;

või

saavutada aasta jooksul kaks võitu kolmanda järgu mängijate üle ja kuus võitu algajate üle võistkondlikel võistlustel.

Noorte järk

Saavutada esimene kuni kolmas koht vabariiklikel või linna ulatusega noortevõistlustel;

või

saavutada aasta jooksul kolm võitu noorte järgu mängijate üle.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada aasta jooksul kolm võitu erinevate samasse spordijärku kuuluvate mängijate üle.

M ä r k u s. Spordijärke omistatakse ainult võitude eest üksikmängudes.

LENNUSPORT

JÄRGUNOUDED

Meistersportlane

Saavutada üleliidulise ulatusega võistlustel üldarvestuses 1.—3. koht;

või

püstitada NSV Liidu rekord tingimusel, et aasta jooksul enne või pärast rekordi püstitamist võeti osa vähemalt vabariikliku ulatusega võistlustest ja seejuures saavutati vähemalt 85 protsenti võimalikest punktidest igas meistersportlaste kavasse kuuluvas harjutuses;

või

täita vähemalt vabariikliku ulatusega võistlustel, millest võttis osa mitte vähem kui viis esimese järgu sportlast, meistersportlaste kava täitmiseks kehtestatud normid.

Esimene järk

Saavutada vähemalt oblasti ulatusega (aeroklubi) võistlustel 1.—3. koht;

või

püstitada NSV Liidu rekord või ületada rekordnorm;

või

saavutada vähemalt aeroklubi ulatusega võistlustel üldarvestuses mitte vähem kui 80 protsenti võimalikest punktidest.

Teine järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel üldarvestuses 1.—5. koht või vähemalt 75 protsenti võimalikest punktidest.

Kolmas järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel kahe harjutuse täitmisel 70 protsenti võimalikest punktidest;

või

täita iseseisev lennutundide arv aeroklubis täieliku väljaõppe kava ulatuses.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

JÄRGUNORMID

Harjutuse nr.	Lennuspordi mitmevõistluse programmi harjutuste liigid	Normid protsentides võimalikust punktide summast			
		vabariiklikel ja üleliidulistel võistlustel	mistahes ulatusega ametlikel võistlustel		
		Spordijärk			
		meister-sportlane	esimene	teine	kolmas
1.	Lennud ringis maandumisarvestuse ja maandumise täpsusele	täidetakse harjutuste kompleksis 3-4 90	täidetakse harjutuste kompleksis 1-3-4 80	75	70
2.	Lennud ringis maandumisarvestuse ja maandumise täpsusele (sooritatakse öösel)	85	80	—	—
3.	Kompleks-vigurlend piiratud aja vältel	90	80	75	70
4.	Lend kaetud kabiinis 100 km kolmnurksel marsruudil	85	80	—	—
5.	Lend 150 km ulatusega kolmnurksel marsruudil öösel, väljumise täpsuses ülesandes antud punktile	85	—	—	—
	või				
	lend 300 km ulatusega marsruudil, milles lend 150 km ulatuses toimub ülalpool pilvi	90	—	—	—
6.	Lend kaetud kabiinis 50 km kolmnurksel marsruudil	—	—	75	—

Spordijärgu täitmise tingimused

1. Normide täitmist meistersportlase nimetuse omistamiseks arvestatakse võistlustel, kui kohtunike kolleegiumi koosseisus oli vähemalt üks kohtunik mitte alla vabariiklikku kategooriat.

2. Harjutuste nr. 4, 5, 6, 7 täitmisel sooritatakse lend koos koh-
tunike kolleegiumi liikmetega.

3. Lennuelementide hinded arvestatakse vastavalt antud lennuki-
tüübi normatiividele.

MAAHOKI JA VÄRAVPALL

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Kuuluda NSV Liidu esivõistlustel esikoha saavutanud võistkonna
koosseisu;

või

kuuluda NSV Liidu koondvõistkonda.

Esimene, teine, kolmas ja noorte järk

Ametlikel võistlustel arvestatakse võistkonnale iga võidu või viigi
eest, olenevalt vastasvõistkonna kvalifikatsioonist, allpooltoodud tabeli
alusel teatud arv punkte. Ühe või teise spordijärgu omistamiseks peab
sportlane saavutama aasta jooksul vastava, antud järgu omistamiseks
kehtestatud arvu punkte.

Võistkonna kuuluvus ühte või teise spordijärku määratakse
65—70 protsendi ($\frac{2}{3}$) mängijate spordijärku kuuluvuse järgi antud
mängus.

Tabel punktide arvestamiseks

Täiskasvanute võistkonnad

Võidu eest arvestatakse:

algajate võistkonna üle — 2 punkti, viigi eest — 1 punkt;
kolmanda järgu võistkonna üle — 4 punkti, viigi eest — 2 punkti;
teise järgu võistkonna üle — 8 punkti, viigi eest — 4 punkti;
esimese järgu võistkonna üle — 12 punkti, viigi eest — 6 punkti;
meistrijärgu võistkonna üle — 16 punkti, viigi eest — 8 punkti.

Noorte võistkonnad

Võidu eest arvestatakse:

algajate võistkonna üle — 2 punkti, viigi eest — 1 punkt;
kolmanda järgu võistkonna üle — 4 punkti, viigi eest — 2 punkti;
teise järgu võistkonna üle — 8 punkti, viigi eest — 4 punkti;
esimese järgu võistkonna üle — 12 punkti, viigi eest — 6 punkti.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada hooaja jooksul 50 protsenti punktides mängudes oma
spordijärgu võistkondadega (arvestades ka viigilisi tulemusi).

Järgunõuete tabel
(Saavutada punkte kalendriaasta jooksul)

Spordijärk	Maahoki	Värvapall
Esimene	60	80
Sealhulgas punkte esimese järgu võistkondade üle	24	24
Teine	28	36
Sealhulgas punkte teise järgu võistkondade üle	8	16
Kolmas	10	14
Noorte esimene	50	64
Sealhulgas punkte noorte esimese järgu võistkondade üle	24	24
Noorte teine	26	32
Sealhulgas punkte noorte teise järgu võistkondade üle	8	8
Noorte kolmas	10	12

Märkused. 1. Spordijärgud omistatakse samuti koondvõistkondade liikmetele: liiduvabariigi ja Moskva ning Leningradi linna koondvõistkonnad — esimene järk; ANSV, krai- või oblastikeskuse koondvõistkonnad — teine järk.

2. Mängija loetakse mängus viibinuks, kui ta oli mängus vähemalt 50 protsenti võistlusmäärustes ettenähtud mänguajast.

3. Meistersportlase normi täitnuks loetakse mängija, kes mängis võistkonna koosseisus kaasa vähemalt 50 protsenti antud esivõistluste mängudest.

MALE JA KABE

MALE

Mehed

NSV Liidu suurmeister

Saavutada NSV Liidu esivõistluste finaalis esimene koht;
või

saavutada NSV Liidu esivõistluste finaalis teine koht tingimusel, et turniirist võttis osa vähemalt 8 suurmeistrit;

või
saavutada kolme aasta jooksul kaks suurmeistri palli;

või
saavutada 14-partiilises klassifikatsioonimatšis võit NSV Liidu suurmeistri üle;

või
saavutada väljapaistvaid tulemusi rahvusvahelistel võistlustel.

Märkus. Suurmeistri pall omistatakse meistrile, kes NSV Liidu esivõistluste finaalis saavutas või jagas kohta, mille aritmeetiline keskmine ei ole rohkem kui pool finaalist osavõtivate suurmeistrite arvust. Näide. Finaalis mängis 9 suurmeistrit. Meister saab suurmeistri palli kolmanda või neljanda koha eest või kolmanda kuni viienda koha jagamise eest ($3 + 4 + 5 = 12$; $12 : 3 = 4$) või kolmanda kuni kuuenda koha jagamise eest ($3 + 4 + 5 + 6 = 18$; $18 : 4 = 4,5$).

Spordijärgu säilitamine

Viie aasta jooksul kinnitada spordijärku (järgu kinnitamiseks on vajalik ühe suurmeistri palli saavutamine).

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistluste poolfinaalis õigus osa võtta finaalist;

või
täita kehtestatud norm klassifikatsioonivõistlustel, mille osavõtjatest vähemalt $\frac{2}{3}$ on meistersportlased;

või

saavutada 14-partiilises klassifikatsioonimatšis võit meistersportlase üle.

Märkus. Meistersportlase nimetuse omistamise norm turniiridel määratakse järgmiselt: meistersportlaste vastu mängides tuleb saavutada 50 protsenti võimalikest punktidest ja meistikandidaatide vastu mängides 70 protsenti võimalikest punktidest. Järgu kinnitamiseks tuleb saavutada ülaltoodust üks punkt vähem.

Spordijärgu säilitamine

Kolme aasta jooksul kinnitada oma spordijärku.

Meistikandidaat

Meistikandidaadi nimetus omistatakse esimese järgu maletajale, kel on vähemalt kaks kandidaadi palli ja kes on täitnud vastavad nõuded võistlustel, mille osavõtjatest vähemalt 50 protsenti olid meistersportlased või meistikandidaadid.

Sellistel klassifikatsiooniturniiridel on meistikandidaadi nimetuse omistamise (kinnitamise) või korraga kahe kandidaadi palli saamise norm järgmine: meistersportlaste vastu mängides tuleb saavutada 33 protsenti võimalikest punktidest, meistikandidaatide vastu mängides 50 protsenti võimalikest punktidest ja esimese järgu sportlastega mängides 75 protsenti võimalikest punktidest.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada kolme aasta jooksul sama tulemus, mis on vaja meistikandidaadi nimetuse omistamiseks.

Märkus. Kandidaadi pall omistatakse maletajale, kes on saavutanud 75 protsenti võimalikest punktidest esimese järgu turniiril. Võistlustel, millest esimese järgu maletajate kõrval võtavad

osa ka meistersportlased ja meistikandidaadid, on kandidaadi palli saavutamise järgmine: meistersportlaste vastu mängides tuleb saavutada 33 protsenti võimalikest punktidest ja meistikandidaatide vastu mängides 50 protsenti võimalikest punktidest.

Kandidaadi pallid omistatakse tähtajata.

Pallid säiluvad, kui võistlustel täidetakse esimese spordijärgu kinnitamiseks kehtestatud klassifikatsiooninorm ja võetakse ära (ühe palli haaval) igal võistlusel, millisel see norm jääb täitmata.

Iga järgnev pall (üle kolme) loetakse kinnituseks.

Esimene järk

Järk omistatakse teise järgu maletajatele, kes on saavutanud vähemalt 75 protsenti võimalikest punktidest turniiril, mille koefitsient on 2. Järk omistatakse esialgselt kaheks aastaks, Moskva ja Leningradi maletajatele aga üheks aastaks.

Teine järk

Järk omistatakse kolmanda järgu maletajatele, kes on saavutanud vähemalt 75 protsenti võimalikest punktidest turniiril, mille koefitsient on 3. Järk omistatakse esialgselt kaheks aastaks.

Kolmas järk

Järk omistatakse neljanda järgu maletajatele, kes on saavutanud vähemalt 75 protsenti võimalikest punktidest turniiril, mille koefitsient on 4.

Järk omistatakse kolmeks aastaks.

Neljas järk

Järk omistatakse viienda järgu maletajatele, kes on saavutanud vähemalt 67 protsenti võimalikest punktidest turniiril, mille koefitsient on 5. Järk omistatakse kolmeks aastaks.

Viies järk

Järk omistatakse maletajatele, kes on saavutanud vähemalt 50 protsenti võimalikest punktidest algajate turniiril (ilma koefitsiendita).

Järk omistatakse ilma tähtajata ja ei vaja kinnitamist.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada vähemalt 50 protsenti võimalikest punktidest sama spordijärgu turniiril. Pärast kinnitamist säilib järk kolmeks aastaks.

Juhul kui esimese, teise või kolmanda järgu maletaja ei kinnita oma järku kolmel järjestikulisel turniiril, kus esineb vastav norm, viiakse ta ennetähtaegselt madalamasse spordijärku.

Meistikandidaadi viimine esimesse spordijärku võib toimuda kas pärast järgu kinnitamise tähtaja möödumist või ennetähtaegselt juhul, kui kolmel järjestikulisel turniiril ei täideta esimese järgu normi.

Murruliste koefitsientidega turniirides, millest võtavad osa erinevate spordijärkudega maletajad, määratakse klassifikatsiooninormid alljärgneva tabeli alusel:

Esimese (teise, kolmanda) järgu saavutamiseks vajalik norm protsentides	Esimene osa			Teine osa			
	Turniiri keskmine koefitsient		Teise (kolmanda, neljanda) järgu saavutamiseks või kinnitamiseks vajalik norm protsentides	Turniiri keskmine koefitsient		Viienda järgu saavutamiseks vajalik norm protsentides	
	alates	kuni		alates	kuni		
50	1,00		30	50	4,00	30	
53	1,01	1,10	32	52	4,01	4,10	31
55	1,11	1,20	34	53	4,11	4,20	32
58	1,21	1,30	36	55	4,21	4,30	33
60	1,31	1,40	38	57	4,31	4,40	34
63	1,41	1,50	40	58	4,41	4,50	35
65	1,51	1,60	42	60	4,51	4,60	36
68	1,61	1,70	44	62	4,61	4,70	37
70	1,71	1,80	46	63	4,71	4,80	38
73	1,81	1,90	48	65	4,81	4,90	39
75	1,91	2,00	50	67	4,91	5,00	40

Märkused. 1. Esimene osa on ette nähtud normide väljaarvestamiseks turniiridel koefitsiendiga 1,00—2,00 või 2,00—3,00 või 3,00—4,00.

2. Turniiri keskmise koefitsiendi väljaarvestamisel omistatakse järguta mängijatele näitaja 6, meistrikandidaatidele — 0,5, meistritele — 0.

Koefitsiendi määramine turniiril, millest näiteks võtab osa kaks esimese järgu, viis teise järgu, kolm kolmanda järgu ja kuus neljanda järgu maletajat, toimub järgmisel viisil: iga järgu osavõtjate arv korrutatakse selle järgu näitajaga, saadud tulemused liidetakse ja summa jagatakse turniirist osavõtjate arvule $(2 \times 1) + (5 \times 2) + (3 \times 3) + (6 \times 4) = 45$; $45 : 16 = 2,81$. See ongi turniiri keskmine koefitsient.

Märkus. Jagamise juures võetakse pärast koma kaks kohta; juhul kui kolmas koht võrdub viiega või ületab selle, lisatakse teisele kohale üks.

Antud näites turniiri koefitsient näitab, et turniiri järk asetseb kahe ja kolme vahel (lähemal viimasele) ning et sellel turniiril võib saavutada teist, kolmandat ja neljandat järku.

Koefitsient 2,81 asetseb tabeli esimeses osas, teine rida alt (tabeli selles reas asuvale koefitsiendile tuleb tinglikult lisada 1).

Vasakpoolses püstreas «Esimese (teise, kolmanda) järgu saavutamiseks vajalik norm protsentides» on näidatud, et turniiridel koefitsiendiga 2,81 kuni 2,90 on teise järgu omistamiseks vajalik saavutada 73 protsenti võimalikest punktidest; vasakpoolses reas on näidatud, et kolmanda järgu omistamiseks on vaja saavutada 48 protsenti võimalikest punktidest.

Turniiris mängitava 15 partii puhul moodustab 73 protsenti $\frac{15 \times 73}{100} = 10,95$ punkti, 48 protsenti aga $\frac{15 \times 48}{100} = 7,2$ punkti. Et 0,25 punkti või rohkem täiendatakse 0,5-ni, väiksem suurus aga kustutatakse, siis on sellel turniiril teise järgu omistamiseks vaja saavutada 11 punkti, kolmanda järgu saavutamiseks — 7 punkti.

Madalama järgu (antud näites neljanda järgu) saavutamiseks või kinnitamiseks on vaja täita antud tabeliosa järgu minimaalne norm, mis annab õiguse klassifikatsiooniks. Selliseks normiks on 30 protsenti, s. o. neljanda järgu kinnitamiseks on vajalik saavutada $\frac{15 \times 30}{100} = 4,5$ punkti.

Naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu naiste esivõistlustel finaalis esimene koht;
või

saavutada NSV Liidu naiste esivõistlustel finaalis teine koht tingimusel, et turniirist võttis osa vähemalt kuus meistersportlast;

või

täita meistikandidaadi norm üleliidulistel võistlustel meestele;

või

saavutada väljapaistvaid tulemusi rahvusvahelistel võistlustel.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada kolme aasta jooksul sama tulemus, mis on vaja järgu omistamiseks.

M ä r k u s. Ülejäänud osas on klassifikatsiooninõuded samad mis meestelgi.

KOMPOSITSIOONMALE

Meistersportlane

Saavutada üleliidulistel või rahvusvahelistel kompositsioonmale võistlustel 30 palli. Pallide arvutamine toimub järgmise tabeli põhjal.

Üleliidulised esivõistlused kompositsioonmales (igal erialal)		Üleliidulise ja rahvusvahelise tähtsusega konkursid ja turniirid (pallide määr)			
koht	palle	koht	ülesanded		etüüdid
			kahekäigulised	kolme- ja enamkäigulised	
Esimene	30	Esimene	3	4,5	6
Teine	20	Teine	2	3	4
Kolmas	15	Kolmas	1	1,5	2
Neljas	10				
Viies	5				

Märkus. Kollektiivsete kompositsioonide eest jagatakse pallide arv autorite arvule.

Meistersportlase nimetuse omistamiseks on vaja omada palle, mis on saavutatud üleliidulistel esivõistlustel mitte allapoole kolmandat kohta. Peale selle peab ülesannete koostaja osa võtma üleliiduliste esivõistluste finaalist veel ühel kahest erialast.

Meistersportlane kompositsioonmales peab omama vähemalt esimese spordijärgu males.

Meistersportlase nimetuse omistamiseks saavutatud pallid on kehtivad viie aasta jooksul, alates nende omistamise momendist; pärast seda pallid annulleeritakse.

Esimene järk

Saavutada üleliidulise või rahvusvahelise tähtsusega võistlustel kaks korda esimene koht või olla kaks korda üleliiduliste kompositsioonmale esivõistluste finaalist osavõtja. Omada males vähemalt teine spordijärk.

Teine järk

Saavutada üleliidulise või rahvusvahelise tähtsusega võistlustel esimene kuni kolmas koht või vabariikliku (oblastilise) tähtsusega võistlustel esimene koht. Omada males vähemalt kolmas spordijärk.

Kolmas järk

Saavutada üleliidulise, vabariikliku tähtsusega võistlustel üks kord või oblastilise tähtsusega võistlustel kaks korda kiitusega koht. Omada males neljas spordijärk.

KABE

(Vene ja rahvusvaheline kabe)

Meistersportlane

Võtta kolme aasta jooksul kaks korda osa NSV Liidu esivõistluste finaalist;

või

täita vastav norm klassifikatsioonivõistlustel, mille osavõtjatest vähemalt $\frac{2}{3}$ on meistersportlased;

või

saavutada 14-partiilises klassifikatsioonimatšis võit meistersportlase üle.

Märkus. Meistersportlase nimetuse omistamiseks (kinnitamiseks) määratakse norm turniiridel järgmiselt: meistersportlaste vastu mängides tuleb saavutada 50 protsenti võimalikest punktidest ja meistikandidaatide vastu mängides 70 protsenti võimalikest punktidest.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada kolme aasta jooksul sama tagajärg, mis on vajalik spordijärgu omistamiseks või võtta üks kord osa NSV Liidu esivõistluste finaalist.

Meistikandidaat

Saavutada kolmel esimesel järgu kabetajate turniiril (igal) vähemalt 70 protsenti võimalikest punktidest.

Esimene järk

Järk omistatakse teise järgu kabetajatele, kes on saavutanud vähemalt 70 protsenti võimalikest punktidest turniiril, mille koefitsient on 2.

Teine järk

Järk omistatakse kolmanda järgu kabetajatele, kes on saavutanud vähemalt 73 protsenti võimalikest punktidest turniiril, mille koefitsient on 3.

Kolmas järk

Järk omistatakse neljanda järgu kabetajatele, kes on saavutanud vähemalt 70 protsenti võimalikest punktidest turniiril, mille koefitsient on 4.

Neljas järk

Järk omistatakse viienda järgu kabetajatele, kes on saavutanud vähemalt 67 protsenti võimalikest punktidest turniiril, mille koefitsient on 5.

Viies järk

Järk omistatakse kabetajatele, kes saavutavad vähemalt 50 protsenti võimalikest punktidest algajate (koefitsiendita) turniiril.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada kolme aasta jooksul sama spordijärgu turniiril vähemalt 50 protsenti võimalikest punktidest.

Murruliste koefitsientidega turniiridel määratakse klassifikatsiooninormid järgmise tabeli järgi:

Esimene osa				Teine osa				Kolmas osa				Neljas osa				
norm protsentides		Turniiri keskmine koefitsient	Teise järgu saavutamiseks vajalik norm protsentides		Turniiri keskmine koefitsient		Kolmanda järgu saavutamiseks vajalik norm protsentides		Turniiri keskmine koefitsient		Neljanda järgu saavutamiseks vajalik norm protsentides		Turniiri keskmine koefitsient		Viienda järgu saavutamiseks vajalik norm protsentides	
tamiseks vajalik	norm protsentides		alates	kuni	alates	kuni	alates	kuni	alates	kuni	alates	kuni	alates	kuni	alates	kuni
50	0,91	1,00	30	50	1,91	2,00	30	50	2,91	3,00	30	50	3,91	4,00	30	
52	1,01	1,10	32	52	2,01	2,10	32	52	3,01	3,10	32	52	4,01	4,10	31	
54	1,11	1,20	34	55	2,11	2,20	34	54	3,11	3,20	34	53	4,11	4,20	32	
56	1,21	1,30	36	57	2,21	2,30	36	56	3,21	3,30	36	55	4,21	4,30	33	
58	1,31	1,40	38	59	2,31	2,40	38	58	3,31	3,40	38	57	4,31	4,40	34	
60	1,41	1,50	40	62	2,41	2,50	40	60	3,41	3,50	40	58	4,41	4,50	35	
62	1,51	1,60	42	64	2,51	2,60	42	62	3,51	3,60	42	60	4,51	4,60	36	
64	1,61	1,70	44	66	2,61	2,70	44	64	3,61	3,70	44	62	4,61	4,70	37	
66	1,71	1,80	46	69	2,71	2,80	46	66	3,71	3,80	46	63	4,71	4,80	38	
68	1,81	1,90	48	71	2,81	2,90	48	68	3,81	3,90	48	65	4,81	4,90	39	
70	1,91	2,00	50	73	2,91	3,00	50	70	3,91	4,00	50	67	4,91	5,00	40	

KOMPOSITSIOONKABE

Meistersportlane

Saavutada üleliidulistel kompositsioonkabe võistlustel 24 palli. Pallide arvestus toimub järgmise tabeli põhjal:

Koht esivõistlustel või konkursil		Pallide arv ülesannete või etüüdide eest
üleliidulise tähtsusega	vabariikliku tähtsusega	
esimene	—	6
teine	—	5
kolmas	—	4
neljas	esimene	3
viies	teine	2
kuues	kolmas	1

Meistersportlase nimetuse omistamiseks on vaja omada palle, mis on saavutatud üleliidulistel võistlustel mitte allapoole kolmandat kohta. Peale selle peab ülesannete koostaja osa võtma üleliiduliste esivõistluste finaalist etüüdide alal.

Meistersportlane kompositsioonmales peab omama vähemalt esimese spordijärgu kabes. Meistersportlase nimetuse omistamiseks saavutatud pallid on kehtivad viie aasta jooksul pärast nende omistamist. Pärast antud tähtaja möödumist pallid annulleeritakse.

Esimene järk

Saavutada üleliidulise või vabariikliku tähtsusega võistlustel 12 palli. Omada kabes vähemalt teine spordijärk.

Teine järk

Saavutada üleliidulise või vabariikliku tähtsusega võistlustel 6 palli. Omada kabes vähemalt kolmas spordijärk.

Kolmas järk

Saavutada vabariikliku tähtsusega võistlustel esimene kuni kolmas koht või oblastilise tähtsusega konkurssidel kaks korda esimene koht.

TÄIENDAVALD TINGIMUSED JA NÕUDED MALES JA KABES

1. Kõik võistlused koefitsiendiga 4,0 ja vähem viiakse läbi ametliku, kehakultuuri- ja spordikomitees arvel oleva kohtuniku juhtimisel (ilma kohtunikuta läbiviidud võistlused klassifitseerimisele ei kuulu). Sellistel turniiridel on kohustuslik malekellade olemasolu ja partiide ülesmärkimine kõikide osavõtjate poolt.

2. Individuaalvõistlustel peab klassifitseerimiseks olema mängitud vähemalt kümme, võistkondlikel võistlustel vähemalt kuus partiid. Loobumisvõite klassifitseerimisel arvesse ei võeta, kuid arvestatakse punkti eest turniiri kokkuvõtte tegemisel.

Märkus. Neljandat ja viiendat järku võib omistada ka vähemalt kuue osavõtjaga kahearingilises turniiris (võistlejad mängivad omavahel kaks partiid).

3. Noormehi klassifitseeritakse ühistel alustel täiskasvanutega, naisi ja tütarlapsi viiendast kuni esimese järguni võrdselt meestega.

4. Võistkondlikel võistlustel toimub spordijärgu omistamine ja kinnitamine üheks aastaks.

Üleliidulise ulatusega (NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee, vabatahtlike spordiühingute ja ametkondade kesknõukogude kalenderplaanides ettenähtud) võistkondlikel võistlustel toimub spordijärgude omistamine ja kinnitamine vastavalt järgunõuetes kehtestatud tähtaegadele. Kandidaadi pallide omistamine võistkondlikel võistlustel toimub kõrgete loomunguliste saavutuste puhul, meistrikandidaadi ja meistersportlase nimetuse omistamine aga ainult neil juhtudel, kui Kõrgem Kvalifikatsioonikomisjon on eelnevalt kehtestanud nendeks võistlusteks vastavad normid.

5. Iga võistleja võib mängida korraga ainult ühel individuaalturniiril ja on kohustatud enne esimest vooru andma oma klassifikatsioonipileti võistluste kohtunikule (ilma klassifikatsioonipiletita võib võistleja mängida individuaalvõistlustel ainult maleseksiooni või viimase kvalifikatsioonikomisjoni loal).

6. Esimese, teise ja kolmanda järgu maletajale ja kabetajale, kes esimesel võistlusel ei kinnita oma spordijärgu normi, arvestatakse «ebaedu»; teistkordsel mittetäitmisel — «ebaedu kinnitamisega järgmisel turniiril»; kolmandale «ebaedule» järgneb viimine madalamasse spordijärku.

Kui esimese järgu maletaja ei täida järgu kinnitamiseks kehtestatud normist poolt, arvestatakse talle korraga kaks «ebaedu», s. t. ta peab oma spordijärku kinnitama juba järgmisel turniiril.

7. Klassifikatsioonikomisjone kohustatakse pidama iga maletaja ja kabetaja tagajärgede arvestust kõigil võistlustel, millistest nad osa võtavad, märkides iga võistluse tulemused nii sportlase klassifikatsioonipiletisse kui ka klassifikatsioonikomisjoni toimikutes hoitavatele arvestuskaartidele.

MOOTORRATTASPORT

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Meistersportlase nimetus ja spordijärgud omistatakse mootorsportlastele (meestele, naistele, noormeestele ja tütarlastele) kahel teineteisele järgneval aastal mitmesugustel võistlustel saavutatud punktide kogusumma järgi.

Meistersportlane

Saavutada: juhil 100 punkti, kaasasõitjal 150 punkti (tingimusel, et viimasel on saavutatud juhina teine spordijärk), neist vähemalt 50 protsenti esimese ja teise grupi võistlustel, ülejäänud võistlustel mitte alla kolmandat gruppi.

Esimene järk

Saavutada: juhil 50 punkti, kaasasõitjal 75 punkti, neist vähemalt 50 protsenti I—III grupi võistlustel ja ülejäänud võistlustel mitte alla IV gruppi.

Teine järk

Saavutada: juhil 15 punkti, kaasasõitjal 30 punkti võistlustel mitte alla V gruppi.

Kolmas järk

Saavutada: juhil 4 punkti, kaasasõitjal 10 punkti kuni VI grupi võistlustel (kaasa arvatud).

Noorte järk

Saavutada 2 punkti kuni VI grupi võistlustel (kaasa arvatud).

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

Punktide arvestamiseks jagatakse kõik võistlused kuude gruppi, sõltuvalt osavõtjate arvust ja nende spordiklassifikatsioonist ning üheksasse gruppi mootorisporti liikide järgi.

Võistluste grupid

Grupid	Võistluste ulatus	Võistlustest osavõtivate meessportlaste arvu juures (ühes klassis) vähemalt	Võistlustest osavõtivate naissportlaste arvu juures vähemalt	Võistlustest osavõtivate noormeeste (tütarlaste) arvu juures vähemalt
I	NSV Liidu esivõistlused osavõtjate arvuga	10 meistersportlast või 20 vähemalt esimese järgu sportlast	5 meistersportlast või 10 vähemalt esimese järgu sportlast	—
II	võistlused osavõtjate arvuga	6 meistersportlast või 12 vähemalt esimese järgu sportlast	3 meistersportlast või 6 vähemalt esimese järgu sportlast	—
III	võistlused osavõtjate arvuga	8 esimese järgu sportlast	3 esimese järgu sportlast	—
IV	võistlused osavõtjate arvuga	8 teise järgu sportlast	3 teise järgu sportlast	—
V	võistlused osavõtjate arvuga	8 kolmanda järgu sportlast	3 kolmanda järgu sportlast	4 noorte järgu sportlast
VI	võistlused osavõtjate arvuga	8 järguta sportlast	3 järguta sportlast	5 järguta noormeest (tütarlast)

Võistluste liigid

1. Kuuepäeva võistlused

Võistluste grupid	Punktide arv saavutatud kohtade põhjal										Lõpetada võistlused ilma karistuspunktide ja saavutada kiirusvõistlustel 11. või halvem koht	Kõikidele võistlused mitte rohkem kui 20 karistuspunktiga lõpetanud sportlastele
	Saavutatud kohad											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
I	100	80	70	60	50	40	30	25	20	15	10	5
II	70	60	50	40	30	25	20	15	13	11	8	4
III	25	20	15	13	11	9	8	7	6	5	3	2

2. Kolmepäeva võistlused

Võistluste grupid	Punktide arv saavutatud kohtade põhjal											Lõpetada võistlused ilma karistuspunktideta ja saavutada kiirusvõistlustel 11. või halvem koht	Kõikidele võistlused mitte rohkem kui 10 karistuspunktiga lõpetanud sportlastele
	Saavutatud kohad										10		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
I	70	60	50	40	30	25	20	15	13	11		8	4
II	40	35	30	25	20	17	14	11	9	7		5	3
III	15	12	10	9	8	7	6	5	4	3		2	1
IV	10	8	6	5	4	3	2	2	2	2		2	1

3. Ühepäeva võistlused

Võistluste grupid	Punktide arv võistlused ilma karistuspunktideta lõpetanud sportlastele
III	8
IV	5
VI	3

4. Maanteeõidud (sirgteel)

Võistluste grupid	Punktide arv saavutatud kohtade põhjal				
	1	2	3	4	5
III	10	8	7	6	5
IV	8	6	5	4	3
V	5	4	3	2	1

5. Ringrajasõidud

Võistluste grupid	Punktide arv saavutatud kohtade põhjal													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11—15	16—20		
I	100	80	70	60	50	40	30	25	20	15	10	7		
II	50	40	30	20	15	12	10	8	7	6	5	4		
III	15	12	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1		
IV	10	8	7	6	5	4	3	2	2	2	1	—		

6. Krossivõistlused

Võistluste grupid	Punktide arv saavutatud kohtade põhjal												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11—15	16—20	
I	100	80	70	60	50	40	30	25	20	15	10	7	
II	50	40	30	20	15	12	10	8	7	6	5	4	
III	15	12	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
IV	10	8	7	6	5	4	3	2	2	2	1	—	
V	5	3	2	2	2	1	1	1	1	1	—	—	
VI	3	2	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	

7. Trekisõidu- ja hipodroomisõidu võistlused

Võistluste grupid	Punktide arv saavutatud kohtade põhjal				
	1	2	3	4	5
I	50	40	30	25	20
II	25	20	15	10	5
III	8	6	5	4	3
IV	5	4	3	—	—

8. Juhtimise meisterlikkuse võistlused (Ainult kolmanda spordijärgu omistamiseks)

Võistluste grupid	Punktide arv saavutatud tulemuste põhjal	
	12 harjutuse täitmise eest (vastavalt erinimestikule — vt. lk. 97) karistuspunktide arvuga mitte üle 20	12 harjutuse täitmise eest (vastavalt erinimestikule — vt. lk. 97) karistuspunktide arvuga mitte üle 30
V ja VI	2	1

9. Rekordite püstitamise võistlused

Mootorrattaste klassid	Maailmarekordit ületav tulemus (ühel distantsil)	Üleliiduline rekord või vastava normatiivi ületamine (ühel distantsil)	Tagajärg protsendis NSV Liidu rekordist või üleliidulise komitee poolt kehtestatud lähtenormatiivist		
			105%	110%	115%
1	2	3	4	5	6
Soolomootorradid kuni 500 cm ³ , kuni 750 cm ³ ja kuni 1000 cm ³	100	100	80	60	40

1	2	3	4	5	6
Soolomootorrattad kuni 250 cm ³ ja kuni 350 cm ³ ning kül- vankritega mootor- rattad kõikides klas- sides	100	80	60	40	30
Kuni 100 cm ³ , kuni 125 cm ³ ja kuni 175 cm ³	100	60	40	30	20

Võistluste distantsid

Punkte võib saavutada distantsi pikkuse juures (kilomeetrites)
vähemalt:

Võistluste nimetus	Osa- võtjad	Võistluste grupid					
		I	II	III	IV	V	VI
Kuuepäeva võistlused	mehed, naised	2000	2000	2000	—	—	—
Kolmepäeva võistlused	mehed, naised	1000	1000	1000	—	—	—
Ühepäeva võistlused	mehed, naised, noored	—	—	300	300	300	—
Maanteeõid- dud (sirg- teel) . . .	mehed, naised, noored	—	—	100	100	100	—
		—	—	—	—	50	—
Ringrajasõi- dud . . .	mehed, naised	100	100	100	50	—	—
Krossivõist- lused . . .	mehed, naised, noored	60/40 40/20 —	60/40 40/20 —	60/40 40/15 —	40/30 20/15 —	30/20 20/15 20/15	30/20 20/15 20/15
Trekisõidu ja hipodroo- misõidu võistlused .	mehed, naised	Ringi pikkuse juures 400 kuni 1000 m — 9			—	—	—
		ringi Ringi pikkuse juures üle 1000 m — 6			—	—	—
Võistlused juhtimise meister- likkuses	mehed, naised, noored	—	—	—	—	250— 280 m	250— 280 m

M ä r k u s. Lugejana (krossivõistlused) on näidatud distantsi
pikkus kilomeetrites suvel, nimetajana talvel.

Spordijärgu täitmise tingimused

1. Kõik spordijärgud omistatakse järgnevuse korras, s. o. eelneva järgu olemasolu korral.

2. Järgu omistamisel arvestatakse sportlaselt maha antud järgu saavutamiseks vajalik punktide arv, ülejäänud punktid arvestatakse järgmise järgu saavutamiseks.

3. Mitmepäeva ja ühepäeva võistlustel võistlevad naised ühises arvestuses meestega.

4. Viienda ja kuuenda grupi võistlustel võib naisi, noormehi ja tütarlapsi klassifitseerida ühises arvestuses.

5. Kõikidel võistlustel peale ühepäeva võistluste ja juhtimise meisterlikkuse võistluste peab kohtade arv, millede järgi arvestatakse punkte, olema antud masinateklassis startinud mootorrataste arvust väiksem: 8—14 masina puhul — kolme võrra väiksem, 15—25 masina puhul — viie võrra väiksem.

Nõuded krossirajale

Krossirada peab kulgema murdmaastikul mitmesugust laadi kurvidega väli- ja metsateedel ning -radadel.

Kui rajaosade ühendamist ei ole võimalik teostada murdmaastikul, võib rajasse lülitada täiustatud kattega maanteid üldpikkusega mitte üle 15 protsendi kogu krossidistantsist.

Rajal peavad olema: suvel — looduslikud või kunstlikud takistused, tõusud ja langused, pori- või liivalõigud, kraavid või järsakud, koolmed või soostunud lõigud; talvel — tõusud ja langused, lumikattega teed ja teetud paigad.

Nõuded mootorratta juhtimise meisterlikkuse võistluste läbiviimiseks

Iga osavõtja, kes lõpetas distantsi kontrollaja piirides ja mitte rohkem kui 20 karistuspunktiga, vastavalt kehtestatud tabelile, loetakse võistlustingimused täitnuks ning ta läheb arvestusse.

1. Distants peab olema pikkusega 250—280 m ja varustatud vähemalt 12 takistusega, mis omavad lk.-l 97 märgitud mõõteid.

2. Maksimaalne aeg kõikide harjutuste sooritamiseks on mitte üle 100 sekundi.

3. Harjutuste sooritamist lubatakse ainult soolomootorratastel, kusjuures ühel mootorrattal lubatakse võistelda mitmel sportlasel.

4. Võistleja langeb võistlustest välja, kui ta ei soorita harjutust nr. 5 või nr. 8 või sõidab mootorratta ratastega üle takistuste piiride, samuti maapinna puudutamisel trassil jalaga pärast starti kuni saabumiseni finišisse.

Karistuspunktide kava

Takis- tuste number	Takistuste nimetus	Karistuspunktide arv iga mahaaetud või riivatud lipu või piiritähise puhul
1.	Sirge kitsas läbisõit	4
2.	Kinnine ring	1
3.	Gabariitväravad	5
4.	Rööbassild	10
5.	Kiikuv sild	—
6.	«Madu»	3
7.	Kaheksa	1
8.	Teatesõit	—
9.	Trampliin	10
10.	Läbisõit läbi tunnelivärvate	3
11.	Kitsas läbisõit täisnurksete pöö- retega	2
12.	Peatus kindlaksmääratud kohal	10

Takistuste mõõtmed ja gabariidid (meetrites)

1	2	3	4	5
1.	Sirge kitsas läbisõit	läbisõidu laius 0,95 1,0 1,0	läbisõidu pikkus 10,0	lippude kaugus üksteisest 1,0
2.	Kinnine ring	sisemine raadius 1,5	välimine raadius 2,60 2,75 2,75	lippude kaugus üksteisest 1,0
3.	Gabariitväravad	Külgmiste kuuli- keste kaugus üksteisest 0,80	keskmise kõrgus 1,25	külgmiste kuu- likeste kõrgus maast 0,9
4.	Rööbassild	silla laius 0,25	silla kõrgus (maast) 0,30	silla pikkus 10,0
5.	Kiikuv sild	silla laius 0,40	silla pikkus 6,0	lati läbimõõt 0,3

1	2	3	4	5		
6.	«Madu»	—	lippude arv 5,0	lippude kaugus üksteisest 3,0		
7.	Kaheksa	sisemine raadius 1,5	välimine raadius 2,60 2,75 2,75	lippude kaugus üksteisest 1,0		
8.	Teatesõit	—	aluse kõrgus liivaga 1,0	aluste kaugus üksteisest 25,0		
9.	Trampliin	trampliini kõrgus 0,30	trampliini laius 0,40	trampliini pikkus 3,0		
10.	Läbisõit tunneli- väravatest	väravate asetus: kolm väravat samasuguste kuulikestega kui harjutuses nr. 3 asetatakse üksteisest 4,5 m kaugusele, kusjuures keskmiste väravate kesk- punkt on viidud äärmiste väravate pikiteljest 2 m võrra kõrvale (vasakule)				
11.	Kitsas läbisõit täisnurksete pööretega	labisõidu laius 1,6 1,7 1,7	labisõidu üldine pikkus 24,0	sirglõigu pikkus 4,0	pöörde nurk 90°	lippude kaugus üksteisest 1,0
12.	Peatus kind- laksmääratud kohal	joone laius 0,10				

Märkused. 1. Gabariitväravate laius on 2,0 m, kõrgus 2,0 m.

2. Trampliini ületamisega peab kaasnema hüpe ja maandumine tagumise rattaga vähemalt 0,5 m kaugusele trampliinist.

3. Harjutus nr. 12 loetakse täidetuks kui esimese ratta kumm puudutab joont.

4. Harjutustes nr. 1, 2, 7, 11 on esimesed arvud ette nähtud mootorratastele K-125 ja M-1A, teised — mootorratastele IZ-50 ja IZ-55, kolmandad — mootorratastele M-52 ja M-72 (soolomootor-rattad).

5. Lippude kõrgus harjutustes nr. 1, 6 ja 10 on 0,9 m, harjutus-tes nr. 2 ja 7 — 0,35 m.

MUDELENNUSPORT

JÄRGUNÕUDED
(Mehed ja naised)

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel kolme aasta jooksul kahel korral esimene koht;

või

püstitada absoluutne üleliiduline rekord ühes mudellennu liigis kaugusele, kestusele, kõrgusele, otsekiirusele või ringkiirusele;

või

püstitada kolme aasta jooksul kahel korral üleliiduline rekord rahvusvahelise lennuspordiföderatsiooni (FAI) võrku kuuluvate mudelite klassides;

või

täita kolme aasta jooksul kahel korral ühes mudellennu liigis meistersportlase nimetuse omistamiseks kehtestatud normatiivsed nõuded;

või

täita üks meistersportlase nimetuse omistamiseks kehtestatud norm ja

a) saavutada NSV Liidu esivõistlustel esimene koht

või

b) püstitada üleliiduline rekord FAI võrku kuuluvate mudelite klassides.

Esimene järk

Saavutada üleliidulistel (ametkondade), vabariiklikel, Moskva või Leningradi linna võistlustel esimene koht;

või

püstitada üleliiduline rekord üleliidulisse võrku kuuluvate mudelite klassides;

või

täita esimese spordijärgu omistamiseks kehtestatud norm.

Teine järk

Saavutada krai, ANSV või oblasti esivõistlustel esimene koht;

või

püstitada vabariiklik (liiduvabariikides) või linna (Moskvas ja Leningradis) rekord üleliidulisse võrku kuuluvate mudelite klassides;

või

täita teise spordijärgu omistamiseks kehtestatud norm.

Kolmas järk

Täita kolmanda spordijärgu omistamiseks kehtestatud norm.

Noorte järk

Omistatakse kuni 16 aasta vanustele (kaasa arvatud) mudellennusportlastele, kes on täitnud noorte järgu normi.

Spordijärgu säilitamine

Kahe aasta jooksul korrata sama spordijärgu normi.

	Meistersport-lane — NSV Liidu esivõistlustel (kaks normi) või Vene NFSV esivõistlustel üleliidulise kategooria kohtuniku olemasolu korral	Esimene järk — üleliidulistel (ametkondade), vabariiklikel, (liiduvabariikides) Moskva ja Leningradi linna võistlustel (üks norm) või oblasti võistlustel vähemalt ühe vabariikliku või kahe esimese kategooria kohtuniku olemasolu korral
1	2	3
1. Lennu kestus kummimootoriga keremudelil (start käest)	900 sek. 5 lendu ühel võistlusel	800 sek. 5 lendu ühel võistlusel
2. Lennu kestus kerepurimudelennukil (start nööriist jooksuga)	850 sek. 5 lendu ühel võistlusel	750 sek. 5 lendu ühel võistlusel
3. Lennu kestus kuni 2,5 cm ³ kolbmootoriga mudellennukil (start käest)	900 sek. 5 lendu ühel võistlusel	800 sek. 5 lendu ühel võistlusel
4. Lennu kiirus kuni 2,5 cm ³ esimese kategooria kolbmootoriga ringkiirusudelil (start maast)	175 km/t	150 km/t
5. Lennu kiirus kuni 5,0 cm ³ teise kategooria kolbmootoriga ringkiirusudelil (start maast)	200 km/t	160 km/t
6. Lennu kiirus kuni 10,0 cm ³ kolmanda kategooria kolbmootoriga ringkiirusudelil (start maast)	230 km/t	200 km/t

NORMID

Mistahes ulatusega võistlustel, sealhulgas klassifikatsioonivõistlustel, kahe spordikohtuniku olemasolu korral:

neist üks esimese kategooriaga	neist üks teise kategooriaga	mistahes kategooriaga	Märkused
teise spordijärgu omistamiseks (üks norm)	kolmanda spordijärgu omistamiseks (üks norm)	noorte spordijärgu omistamiseks (üks norm)	7
4	5	6	
500 sek. 5 lendu ühel võistlusel	200 sek. 3 lendu ühel võistlusel	100 sek. 3 lendu ühel võistlusel; on lubatud skemaatilised ja toamudelid	Kummimootori kaal mitte üle 80 grammi; 1. jaan. 1958. a. mitte üle 50 g
500 sek. 5 lendu ühel võistlusel	200 sek. 3 lendu ühel võistlusel	100 sek. 3 lendu ühel võistlusel; on lubatud kasutada skemaatilisi mudeleid	Nööri pikkus 50 m
500 sek. 5 lendu ühel võistlusel	200 sek. 3 lendu ühel võistlusel	—	Mootori töötamise aeg mitte üle 15 sek.
100 km/t	75 km/t	—	Ohjade pikkus 15,92 m, läbimõõt vähemalt 0,25 mm. Distanti pikkus 1 km
120 km/t	85 km/t	—	Ohjade pikkus 15,92 m, läbimõõt vähemalt 0,30 mm. Distanti pikkus 1 km
135 km/t	100 km/t	—	Ohjade pikkus 19,91 m, läbimõõt vähemalt 0,40 mm. Distanti pikkus 1 km

1	2	3
7. Lennu kiirus kuni 0,5 kg reaktiivmootoriga ring-kiirusmudelil (start maast)	250 km/t	220 km/t
8. Kuni 10,0 cm ³ kolbmootoriga ohjadega juhitava pilotaažmudeli lennud (start maast)	600 punkti ühel lennul tuleb sooritada vähemalt 8 lennuelementi ja vigurit	450 punkti ühel lennul tuleb sooritada vähemalt 6 lennuelementi ja vigurit
9. Kuni 10,0 cm ³ kolbmootoriga raadio teel juhitava mudeli lennud (start maast)	225 punkti kohustusliku kava kõikide lennuelementide ja vigurite täitmine	175 punkti kohustusliku kava kõikide lennuelementide ja vigurite täitmine
10. Raadio teel juhitava purimudellennuki lennud (start nõõrist jooksuga)	210 punkti kohustusliku kava kõikide lennuelementide ja vigurite täitmine	160 punkti kohustusliku kava kõikide lennuelementide ja vigurite täitmine
11. Mudellennukite võistlused 10 km distant-sil	125 km/t	100 km/t

Märkus. Punktide arvestamine pilotaaž- ja raadio teel juhitud lennuelemendile või vigurile omistatud raskuskoefitsiendiga.

4	5	6	7
150 km/t	100 km/t	—	Ohjade pikkus 19,91 m, läbimõõt vähemalt 0,40 mm. Distanti pikkus 1 km
—	—	—	Ohjade pikkus 15—20 m
—	—	—	Maandumine ringi raadiusega 50 m, arvates stardipunktist
—	—	—	Nööri pikkus 200 m. Maandumine ringi raadiusega 50 m, arvates stardipunktist
75 km/t		—	Ohjade pikkus 15,92 m, mootor kuni 2,5 cm ³

avate mudelite klassides toimub järgmiselt: hinne pallides korrutatakse

POKS

JÄRGUNOUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel 1.—4. koht;

või

saavutada aasta jooksul kolm võitu erinevate meistersportlaste üle,
kes kuuluvad NSV Liidu kümne parema hulka;

või

saavutada aasta jooksul 15 võitu erinevate esimese järgu poksijate
üle.

Esimene järk

Saavutada aasta jooksul 8 võitu erinevate teise järgu poksijate üle;

või

saavutada aasta jooksul 4 võitu esimese järgu poksijate üle.

Teine järk

Saavutada aasta jooksul 6 võitu erinevate kolmanda järgu poksijate
üle;

või

saavutada aasta jooksul 3 võitu teise järgu poksijate üle.

Kolmas järk

Saavutada aasta jooksul 3 võitu erinevate spordijärguta poksijate
üle;

või

saavutada aasta jooksul 2 võitu kolmanda järgu poksijate üle.

Noorte esimene järk

Saavutada aasta jooksul 8 võitu erinevate noorte teise järgu pok-
sijate üle;

või

saavutada aasta jooksul 4 võitu noorte esimese järgu poksijate üle.

Noorte teine järk

Saavutada aasta jooksul 6 võitu erinevate noorte kolmanda järgu
poksijate üle;

või

saavutada aasta jooksul 3 võitu noorte teise järgu poksijate üle.

Noorte kolmas järk

Saavutada aasta jooksul 3 võitu erinevate spordijärguta noorte vanusegrupi poksijate üle;

või

saavutada aasta jooksul 2 võitu noorte kolmanda järgu poksijate üle.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada omas spordijärgus aasta jooksul kaks võitu.

Märkused. 1. Võistlusi erinevate vanusegruppide poksijate vahel ei ole lubatud korraldada.

2. Võitu kõrgema spordijärguga poksija üle hinnatakse (võrdustatakse) kahe võiduna omas spordijärgus.

PURILENNUSPORT

(Mehed ja naised)

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Sooritada täielikult meistersportlase järgunormid;

või

saavutada NSV Liidu absoluutse tšempioni nimetus purilennuspor-
dis;

või

saavutada NSV Liidu esivõistlustel üldarvestuses 2.—3. koht;

või

saavutada NSV Liidu tšempioni nimetus mõnes purilennu liigis-
tingimusel, et üldarvestuses saavutati 50 protsenti võimalikest punk-
tidest;

või

püstitada üleliiduline rekord ühes purilennu liigis (välja arvatud
kergete purilennukite klass).

Märkus. Meistersportlase nimetus omistatakse tingimusel, et
tagajärg ei ole nõrgem meistersportlase normist selles purilennu
liigis.

Esimene järk

Saavutada vähemalt oblasti (linna) ulatusega võistlustel, millest
võttis osa mitte vähem kui kolm esimese järgu sportlast, üldarvestu-
ses esimene koht;

või

Normid	Spordi	
	meistersportlane	esimene
Üldine purilennu- tundide arv:	Vähemalt 125 t.	Vähemalt 75 t.
sellest: purilende tõusvates õhuvooludes	Vähemalt 65 t.	Vähemalt 40 t., seejuures üks lend kestusega vähe- malt 5 tundi
lisakõrguse võtmine purilennus	3000 m	1500 m
lennukaugus sirg- joones või tagasi- pöördumisega starti	300 km sirgjoones või 200 km kolmnurksel marsruudil või tagasi- pöördumisega starti (2×100 km)	200 km sirgjoones või 100 km kolmnurksel marsruudil või tagasi- pöördumisega starti (2×75 km)
piloteerimise tehni- ka purilennukil	Sooritada kõrgema pi- lotaazi vigurlennud	—
võistlustest osavõtt	Vabariiklikel võistlus- tel saavutada üld- arvestuses esimene või teine koht või ülelii- dulistel võistlustel üld- arvestuses 1.—3. koht	Oblasti, Moskva linna, NSV Liidu Keskaeroklubi võistlustel saavutada üld- arvestuses vähemalt 75 protsenti võimalikest punktidest või üleliiduliste ja vabariiklikel võist- lustel saavutada üldarves- tuses vähemalt 50 prot- senti võimalikest punkti- dest

Märkused. 1. Piloteerimise tehnikat hinnatakse purilenduri seisva (üheistmelisel purilennukil) vigurlennu järgi.

2. Meistersportlase, esimese ja teise spordijärgu norme soorita jooksul.

NORMID

järk		
teine	kolmas	noorte
Vähemalt 35 tundi	Lõpetada purilennu algväljaõpe lennukislepit või autostardist	Lõpetada purilennu algväljaõpe motostardist või amortisaatorist
Vähemalt 15 tundi, seejuures üks lend kestusega vähemalt 5 tundi	—	—
1000 m	—	—
50 km sirgjoones või 50 km kolmnurksel marsruudil või tagasi-pöördumisega starti (2×25 km)	—	—
—	—	—
Linnaulatusega võistlustel saavutada üldarvestuses vähemalt 50 protsenti võimalikest punktidest	Linnaulatusega või klassifikatsioonivõistlustel 75 protsenti parematest osavõtjatest omavad õiguse spordijärgu saavutamiseks	—

poolt sooritatud kontroll-lennu (kaheistmelisel purilennukil) või isetakse kuni kolme aasta, kolmanda ja noorte spordijärgu norme aasta

saavutada vähemalt oblasti (linna) ulatusega võistlustel, millest võttis osa mitte vähem kui kolm esimese järgu sportlast, üldarvestuses teine või kolmas koht tingimusel, et saavutati 75 protsenti võimalikest punktidest;

või

püstitada üleliiduline rekord ühes purilennu liigis;

või

sooritada täielikult esimese spordijärgu normid.

Teine järk

Saavutada mistahes ulatusega võistlustel, millest võttis osa vähemalt kolm teise järgu sportlast, üldarvestuses esimene kuni kolmas koht;

või

sooritada täielikult teise spordijärgu normid.

Kolmas järk

Sooritada täielikult kolmanda spordijärgu normid.

Noorte järk

Sooritada täielikult noorte spordijärgu normid (omistatakse kuni 17-aastastele purilennusportlastele).

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

PURJESPORT JA JÄÄPURJESPORT

KLASSISÕIDUD

(Mehed ja naised)

JÄRGUNOUDED

Meistersportlane (roolimees)

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel ükskõik missuguses jahtide või jääpurjekate klassis esimene või teine koht;

või

saavutada NSV Liidu esivõistlustel kolme aasta jooksul kaks korda kolmas koht;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel, mis koosnes vähemalt viiest sõidust ja millest võttis osa vähemalt kaks meistersportlast ja kümme esimese järgu roolimeest, esimene koht.

Meistersportlane (soodimees)

Omistatakse meeskonna liikmetele roolimeestele kehtestatud normi kahekordsel täitmisel.

Esimene järk (roolimees ja soodimees)

Saavutada mistahes ulatusega võistlustel, millest võttis osa vähemalt kaks esimese järgu ja kaheksa teise järgu roolimeest, esimene koht;

või

saavutada ühe navigatsioonihooaja jooksul igal kolmest erinevast võistlusest võit kahe esimese järgu ja kahe teise järgu roolimehe üle, seejuures saavutada koht osavõtjate esimese kolmandiku hulgas.

Teine järk (roolimees ja soodimees)

Saavutada mistahes ulatusega võistlustel, millest võttis osa vähemalt kaks teise järgu ja kuus kolmanda järgu roolimeest, esimene koht;

või

saavutada ühe navigatsioonihooaja jooksul igal kolmest erinevast võistlusest võit kahe teise järgu ja kahe kolmanda järgu roolimehe üle; seejuures saavutada koht osavõtjate esimese poole hulgas.

Kolmas järk (roolimees ja soodimees)

Saavutada mistahes ulatusega võistlustel, millest võttis osa vähemalt kaks kolmanda järgu ja kuus järguta roolimeest, esimene koht;

või

saavutada ühe navigatsioonihooaja jooksul igal kolmest erinevast võistlusest võit kahe kolmanda järgu ja kahe järguta roolimehe üle; seejuures saavutada koht osavõtjate esimese kahe kolmandiku hulgas.

Noorte järk

Saavutada noorte järguta sportlaste võistlustel, millest võttis osa vähemalt neli jahti või jääpurjekat, koht võistlejate esimese poole hulgas.

ÜMBERISTUMISSÖIDUD

JÄRGUNOUDED

Teine järk (roolimees ja soodimees)

Saavutada mistahes ulatusega võistlustel, millest võttis osa vähemalt kaheksa kolmanda järgu roolimeest, esimene koht;

või

saavutada ühe navigatsioonihooaja jooksul mistahes kahel erineval võistlusel, millest igaüks võttis osa vähemalt kaheksa kolmanda järgu roolimeest, kaks korda teine koht;

või

saavutada ühe navigatsioonihooaja jooksul erinevatel võistlustel kolm võitu erinevate teise järgu sportlaste üle.

Kolmas järk (roolimees ja soodimees)

Saavutada mistahes ulatusega võistlustel, millest võttis osa vähemalt kuus võistlejat, esimene koht;

või

saavutada ühe navigatsioonihooaja jooksul mistahes kahel võistlusel, millest võttis osa vähemalt kuus võistlejat, kaks korda teine koht;

või

saavutada ühe navigatsioonihooaja jooksul kaks võitu erinevate kolmanda järgu sportlaste üle.

Noorte järk

Saavutada mistahes ulatusega noorte järguta sportlaste võistlustel õigus võistelda finaalis; ilma finaalsõitudeta võistlustel saavutada vähemalt kuue võistleja puhul koht võistlejate esimese poole hulgas.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada kahe aasta jooksul üks järgu saavutamiseks vajalikest võitudest (klassisõitutes või ümberistumissõitutes).

Spordijärgu täitmise tingimused

1. Noormeestele ja tütarlastele, kes täidavad täiskasvanute spordijärkude nõuded, omistatakse vastavad spordijärgud.

2. Roolimeestele ja soodimeestele omistatakse spordijärgud eraldi; roolimeestele omistatakse roolimehe spordijärk, soodimeestele — soodi-mehe spordijärk.

Roolimehe spordijärgu omistamiseks peab roolimees omama jahijuhi või jahikapteni kvalifikatsiooni.

Soodimehe esimese spordijärgu või meistersportlase nimetuse omistamiseks peab soodimees omama vähemalt teise klassi roolimehe kvalifikatsiooni.

3. Võistlustest osavõtivate järgusportlaste arvu kindlaksmääramisel võitude arvestamiseks loetakse üks kõrgema järgu sportlane kaheks madalama järgu sportlaseks. Ümberpööratud võrdsustamine ei ole lubatud.

4. Distanti pikkus võistlustel peab olema:

a) klassisõitutes svertpaatidele vähemalt 6 miili;

b) klassisõitutes kiiljahtidele vähemalt 8 miili;

c) ümberistumissõitutes vähemalt 1 miil;

d) jääpurjekatele vähemalt 5 miili.

5. Spordijärgud purjespordis, jääpurjespordis ja sportlikes kaugesõitutes omistatakse eraldi.

SPORTLIKUD KAUGESÕIDUD

JÄRGUNÕUDED

Spordijärk	Sooritada sõite (arv)			
	Raskuskategooria			Kokku sooritada sõite
	I	II	III	
Meistersportlane	2	3	4	9
Esimene	2	3	2	7
Teine	2	2	—	4
Kolmas	2	—	—	2

Spordijärgu säilitamine

Sooritada kolme aasta jooksul üks teise raskuskategooria kaugesõit — esimese järgu sportlastele, üks esimese raskuskategooria kaugesõit — teise ja kolmanda järgu sportlastele.

Spordijärgu täitmise tingimused

1. Uhte kõrgema raskuskategooria kaugesõitu võib arvestada kahe eelneva raskuskategooria kaugesõiduna. Vastupidine võrdsustamine ei ole lubatud. Kõrgema raskuskategooria kaugesõitu, millist arvestati kahe eelneva raskuskategooria kaugesõiduna, ei ole lubatud spordijärgu saavutamiseks arvestada kõrgema raskuskategooria järgi.

2. Tabelis näidatud teise ja kolmanda raskuskategooria kaugesõitude puhul arvestatakse järgunõuete täitmist ainult jahikaptenitele ja flagmanitele, samuti 60—100 m² purjepinnaga jahtidel kapteni ühele abilisele ja üle 100 m² purjepinnaga jahtidel kapteni kahele abilisele.

Ulejäänud ametkohtadele (madalamatele) arvestatakse teise ja kolmanda raskuskategooria kaugesõidul järgunõuete täitmist ühe kategooria võrra madalamalt.

3. Meistersportlase nimetuse omistamiseks sportlikus kaugesõidus on vaja peale kehtestatud arvu kaugesõitude sooritamist juhtida vastavalt tabelile veel ühte vähemalt teise raskuskategooria kaugesõitu jahtidegrupi flagmanina, kusjuures grupi koosseisus peab olema vähemalt kolm jahti.

4. Purjespordivõistlustel, mis vastavad sportliku kaugesõidu normidele ja nõuetele, arvestatakse osavõtjate tulemusi ning järgunormide ja -nõuete täitmist nii sõitudes kui ka sportlikes kaugesõitudes.

5. Sportlikud kaugesõidud, mis toimuvad purjespordivõistlustest osavõtu eesmärgil ning vastavad raskuskategooria marsruutide normidele ja nõuetele, arvestatakse sportliku kaugesõidu normide ja nõuete täitmisenä.

Aeg, mis kulutati võistlustest osavõtuks, ja võistluste kestel läbisõidetud vahemaa arvestatakse marsruudist välja.

6. Vastava raskuskategooria marsruudi sooritamisel arvestatakse purjede all läbitud vahemaad.

Mootori abil ning puksiiris jne. läbitud vahemaad, samuti selleks kulutatud aega, kaugesõidu pikkuse ja kestuse hulka ei arvestata.

Sportlike kaugesõitude marsruutide raskuskategooriate tabel

Veekogu	Raskuskategooria	Marsruudi üldpikkus (vähemalt)	Kaugesõidu üldine kestus ööpäevades (maksimaalne)
Merel	I	100 miili	3
Merel	II	300 miili	10
Merel	III	750 miili	20
Jõel	I	200 km	3
Jõel	II	600 km	16

Märkused. 1. Kaugesõidu kestuse hulka arvestatakse nii liikumise kui ka peatuste aeg.

2. Kuueaerulistele sõja-merelaevastiku paatidele suurendatakse kaugesõidu kestus kahekordseks.

3. Jõemarsruudi pikkus suurendatakse liikumisel allavoolu ja lühendatakse liikumisel vastuvoolu: 50 km võrra esimese raskuskategooria ja 150 km võrra teise raskuskategooria juures.

4. Vahemaa ja aeg, mis on kulutatud kanali või mõne veeteede ületamisele, kus on keelatud liikuda purjede abil, arvestatakse marsruudist välja.

5. Marsruudi pikkuse juures, mis ületab ettenähtu, suurendatakse proportsionaalselt marsruudi pikenemisele kaugesõidu aega.

6. Kaugesõidud suurtel järvedel (Laadoga, Onega, Baikali), veehoidlatel (Stšerbakovski, Kuibõševi, Stalingradi, Tsimljanski jt.) ja suurtel veemahutitel loetakse meremarsruutideks. Sega-kaugesõidud jõe- ja meremarsruuti mööda, millistes mere- või jõeteekonna pikkus on üle poole marsruudi arvestuslikust pikkusest, arvestatakse vastavalt mere- või jõemarsruudiks.

7. Marsruudi pikkus määratakse kindlaks peakursi järgi, milline on märgitud kaardile garanteeritud sügavuse ja faarvaaterite piirides. Jõgedel, kanalitel ja skäärides määratakse marsruudi pikkus kindlaks laevasõidu faarvaaterite järgi.

8. Sportlikud kaugesõidud toimuvad tüüpmarsruutide järgi, millised on kinnitatud kehakultuuri- ja spordikomiteede poolt ning vastavalt «Instruktsioonile sportlike kaugesõitude organiseerimise ja läbiviimise kohta jahtidel, eesmärgiga täita üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni norme ja nõudeid».

RATSASPORT

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

(Ühel alal)

1. Sporthobuse kolmevõistlus

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel, vabatahtlike spordiühingute ja ametkondade, liiduvabariikide ja Moskva linna esivõistlustel kolmevõistluses järgmisi tulemusi:

a) saavutada täieliku kava järgi mitte rohkem kui 120 karistuspunkti;

b) saavutada 25 protsendi võrra lühendatud krossi- ja jahitakistusõidu distantsi puhul mitte rohkem kui 80 karistuspunkti;

c) saavutada 50 protsendi võrra lühendatud krossi- ja takistusõidu distantsi puhul mitte rohkem kui 40 karistuspunkti.

2. Takistusõit

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel, vabatahtlike spordiühingute ja ametkondade, liiduvabariikide ja Moskva linna esivõistlustel takistusõidus järgmisi tulemusi:

Kahevooruline takistussõit

a) takistuste kõrguse juures 130—150 cm, aluse laius kuni 220 cm, ülemine laius kuni 160 cm, kraavi laius 4,5 m, takistuste arv vähemalt 13, hüppeid mitte vähem kui 16, neist kõrgusega 150 cm (püsttakistused) vähemalt kaks — läbida mitte rohkem kui 8 karistuspunktiga;

b) takistuste kõrguse juures 130—160 cm, aluse laius kuni 250 cm, ülemine laius 160 cm, kraavi laius 5 m, takistuste arv vähemalt 13, hüppeid mitte vähem kui 16, neist kõrgusega 160 cm (püsttakistused) vähemalt kaks — läbida mitte rohkem kui 12 karistuspunktiga.

Kõrgema klassi takistussõit

a) takistuste kõrguse juures 130—150 cm, aluse laius kuni 220 cm, ülemine laius kuni 160 cm, kraavi laius 4,5 m, takistuste arv 15, hüppeid 18, neist kõrgusega 150 cm (püsttakistused) vähemalt kaks — läbida ilma karistuspunktideta;

b) takistuste kõrguse juures 130—160 cm, aluse laius kuni 250 cm, ülemine laius kuni 160 cm, kraavi laius 5 m, takistuste arv 15, hüppeid 18, neist kõrgusega 160 cm (püsttakistused) vähemalt kaks — läbida mitte rohkem kui 4 karistuspunktiga.

3. Ratsasõidu kõrgem kool

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel «Olümpia suure auhinna» kava järgi vähemalt 72 protsenti võimalikest punktidest.

4. Jahitakistussõit

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel või teistel NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt läbi viidavatel võistlustel esimene koht 4000 m distantsil kiiruse juures vähemalt 5 min. 10 sek. ja 6000 m distantsil 8 min. 20 sek.

Võistlusrada peab olema varustatud liikumatute takistustega, marsruut ja takistuste tüübid kinnitatakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt.

5. Püstitada üleliiduline rekord mõnel ratsaspordi alal.

Esimene järk

Saavutada mistahes ulatusega võistlustel mõnel ratsaspordi alal alljärgnevaid tulemusi:

1. Sporthobuse kolmevõistlus

a) saavutada täieliku kava järgi mitte rohkem kui 210 karistuspunkti;

b) saavutada 25 protsendi võrra lühendatud krossi- ja jahitakistussõidu distantsi puhul mitte rohkem kui 170 karistuspunkti;

c) saavutada 50 protsendi võrra lühendatud krossi- ja jahitakistussõidu distantsi puhul mitte rohkem kui 130 karistuspunkti.

2. Noorhobuse kolmevõistlus

Saavutada täieliku kava järgi mitte rohkem kui 110 karistuspunkti.

3. Takistusõit

Kinnises maneežis:

a) takistuste kõrguse juures 110—130 cm, süsteemide arv vähemalt kaks, hüppeid mitte vähem kui 12, neist kõrgusega 130 cm vähemalt kaks — läbida ilma karistuspunktideta;

b) takistuste kõrguse juures 120—140 cm, süsteemide arv vähemalt kaks, hüppeid mitte vähem kui 12, neist kõrgusega 140 cm vähemalt kaks — läbida mitte rohkem kui 4 karistuspunktiga;

c) takistuste kõrguse juures 120—150 cm, süsteemide arv vähemalt kaks, hüppeid mitte vähem kui 12, neist kõrgusega 150 cm vähemalt kaks — läbida mitte rohkem kui 8 karistuspunktiga.

Välismaneežis:

a) takistuste kõrguse juures 110—130 cm, takistuste arv vähemalt 13, hüppeid 15, neist kõrgusega 130 cm mitte vähem kui kaks, kraavi laius vähemalt 3 m — läbida ilma karistuspunktideta;

b) takistuste kõrguse juures 120—140 cm, takistuste arv vähemalt 13, hüppeid 15, neist kõrgusega 140 cm vähemalt kaks — läbida mitte rohkem kui 4 karistuspunktiga;

c) takistuste kõrguse juures 120—150 cm, aluse laius kuni 220 cm, ülemine laius kuni 160 cm, kraavi laius 4,5 m, takistuste arv 15, hüppeid 18, neist kõrgusega 160 cm (püstitakistused) vähemalt kaks — läbida mitte rohkem kui 8 karistuspunktiga;

d) takistuste kõrguse juures 130—160 cm, aluse laius kuni 250 cm, ülemine laius kuni 160 cm, kraavi laius 5 m, takistuste arv 15, hüppeid 18, neist kõrgusega 160 cm (püstitakistused) vähemalt kaks — läbida mitte rohkem kui 12 karistuspunktiga.

4. Jahitakistusõit

a) saavutada NSV Liidu esivõistlustel või NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt kinnitatud traditsioonilistel võistlustel teine või kolmas koht;

b) saavutada vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude, ametkondade, liiduvabariikide või Moskva linna esivõistlustel esimene koht.

5. Ratsasõidu kõrgem kool

Saavutada «Olümpia suure auhinna» kava järgi vähemalt 60 protsenti võimalikest punktidest.

6. Ratsastamine B-grupis

Saavutada B-grupi kava järgi vähemalt 65 protsenti võimalikest punktidest.

Teine järk

Saavutada mistahes ulatusega võistlustel mõnel ratsaspordi alal alljärgnevaid tulemusi:

1. Ratsastamine

a) saavutada B-grupi kava järgi vähemalt 55 protsenti võimalikest punktidest;

b) saavutada sporthobuse mitmevõistluse maneežisõidu kava järgi vähemalt 60 protsenti võimalikest punktidest;

c) saavutada noorhobuse mitmevõistluse maneežisõidu kava järgi vähemalt 60 protsenti võimalikest punktidest.

2. Takistussõit

a) kinnises maneežis: takistuste kõrguse juures 100—110 cm, neist kaks kõrgusega 110 cm; hüpete arv 10, neist kaks kahekordset süsteemi; liikumise kiirus 200 m/min. — läbida ilma karistuspunktideta;

b) välismaneežis: takistuste kõrguse juures 100—110 cm, neist kaks kõrgusega 110 cm; kraavi laius 2,5 m; takistuste arv 10, hüppeid 12, neist kaks kahekordset süsteemi; liikumise kiirus 350 m/min. — läbida ilma karistuspunktideta.

3. Sporthobuse kahevõistlus

Parkuuri takistuste juures kuni 110 cm — läbida mitte rohkem kui 190 karistuspunktiga.

Kolmas järk

Mistahes ulatusega võistlustel kergema klassi takistussõidus läbida distants ilma karistuspunktideta tingimusel, et marsruudil oli vähemalt üks suuna muutus; takistuste kõrgus 80—90 cm; takistuste arv 6, hüppeid 6, liikumise kiirus kinnises maneežis 200 m/min., välismaneežis 300 m/min.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

Spordijärgu täitmise tingimused

1. Sporthobuse ja noorhobuse kolmevõistluse ja kahevõistluse maneežisõidus on koefitsient 2.

Seoses sellega korrutatakse maneežisõidus saavutatud karistuspunktid kahega. Üldise punktide arvu muutumisel maneežisõidu kavas muutub vastavalt koefitsient ja kolmevõistluse ning kahevõistluse karistuspunktide norm.

2. Võistlused ratsastamises B-grupis, «Olümpia suurele auhinna» ja sporthobuse mitmevõistluse maneežisõidus viiakse läbi Rahvusvahelise Ratsaspordi Föderatsiooni poolt kinnitatud kavade järgi.

Võistlused noorhobuse mitmevõistluse maneežisõidus viiakse läbi NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt kinnitatud kavade järgi.

3. Meistersportlase nimetuse omistamiseks vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude ja ametkondade, liiduvabariikide ning Moskva linna esivõistlustel saavutatud tagajärgede juures peavad marsruut, mitmevõistluse maastikusõitude takistuste tüübid ja takistussõitude parkuurid olema kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee esindaja poolt.

4. Meistersportlase nimetuse omistamiseks ratsastamises «Olümpia suure auhinna» kava täitmise tulemuste põhjal peab kohtunike kolleegiumi koosseisus olema vähemalt üks üleliidulise kategooria kohtunik, kaks vabariikliku ja kaks esimese kategooria kohtunikku.

5. Takistussõidu võistluste läbiviimisel kinnises maneežis, vastavalt meistersportlase klassifikatsiooninõuetele, asendatakse kraav laius-takistustega.

SPORTMÄNGUD

JÄÄHOKI, JÄÄPALL, KORVPALL, VÖRKPALL

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel või üleliidulistel liiduvabariikide koondvõistkondade vahelistel võistlustel võistkonna koosseisus 1.—4. koht;

või

kuuluda NSV Liidu koondvõistkonna koosseisu.

Esimene, teine ja kolmas järk, noorte esimene ja teine järk

Omistatakse sportlastele:

a) oblastite, kraide, ANSV, liiduvabariikide, vabatahtlike spordiühingute ja ametkondade kesknõukogude esivõistlustel saavutatud tulemuste ja võistlustest osavõtivate sportlaste klassifikatsiooni järgi vastavalt lisatud klassifikatsioonitabelile;

või

b) linna ulatusega võistlustel ja kehakultuurikollektiivide esivõistlustel võistkondade poolt saavutatud kohtade järgi vastavalt lisatud tabelitele (korpall ja võrkpall — tabelid I—XI, jääpall ja jäähoki — tabelid XII—XIII).

Teise ja kolmanda järgu, samuti noorte esimese ja teise järgu saavutamiseks on peale eeltoodud nõuete täitmise vaja sooritada veel vastavad normid mängu tehnikas.

Klassifikatsioonitabel

(Spordijärgu saavutamiseks vajalik võitude arv)

Spordijärk	Koefitsient	Mängude arv			
		5—6	7—8	9—10	üle 10 (protsentides)
Esimene	kuni 1,0	3	4	5	50
	1,01 kuni 1,5	4	5	6	65
	1,51 kuni 2,0	5	6	7	75
Teine	kuni 2,0	3	4	5	50
	2,01 kuni 2,5	4	5	6	65
	2,51 kuni 3,0	5	6	7	75
Kolmas	kuni 3,0	2	2	3	30
	üle 3,01	3	4	5	50
Noorte esimene	kuni 4,5	2	2	3	30
	(vanem vanusegrupp) üle 4,51	3	4	5	50
Noorte teine	keskmise ja vanem				
	vanusegrupp	3	4	5	50

Spordijärgu säilitamine

Täita 50 protsenti järgunõuetest (ilma normide sooritamiseta mängu tehnikas).

Võistluste koefitsient arvestatakse välja järgmiselt. Võistlejate arv igas järgus korrutatakse järgu näitajaga ja nimelt: meistersportlane — 0, esimene järk — 1, teine — 2, kolmas — 3, noorte esimene — 4 ja noorte teine ning järguta — 5. Saadud tulemused liidetakse ja summa jagatakse üldisele võistlejate arvule. Jagatis ongi võistluste koefitsient.

Näide. Võistlustest võttis osa 100 mängijat, neist 15 mängijat esimese järguga, 50 teise ja 35 kolmanda järguga. Korrutades võistlejate arvu igas järgus järgu näitajaga, saame: $15 \times 1 = 15$; $50 \times 2 = 100$; $35 \times 3 = 105$. Summa moodustab 220. Selle arvu jagame osavõtjate arvule ja saame turniiri koefitsiendi — $220 : 100 = 2,2$. Antud näites näitab koefitsient 2,2, et turniiri järk asetseb kahe ja kolme vahel, lähemal kahele. Seega võib sellel võistlusel saavutada teist ja kolmandat järku. Võistluste koefitsiendi abil tehakse klassifikatsioonitabeli järgi kindlaks järkude saavutamiseks vajalikud normid.

Tabelis on näidatud, et võistluste koefitsiendi juures 2,01 kuni 2,5 (antud juhul 2,2) on teise järgu saavutamiseks 7—8 mängu juures vaja võita vähemalt 5 mängu.

Väljalangemissüsteemis läbiviidavate võistluste puhul kehtestatakse järkude omistamiseks järgmine kord. Võistluste koefitsiendi väljaarvestamisel võetakse aluseks veerandfinaalidest osavõtjad. Koefitsiendi juures 2 ja vähem omistatakse finalistidele esimene järk, koefitsiendi juures 3 ja vähem — teine järk, koefitsiendi juures 4 — kolmas järk.

Märkused. 1. Mängija loetakse mängus kaasa võisteluks juhul, kui ta mängis kaasa vähemalt 50 protsenti mänguajast, võrkpallis — võttis osa 50 protsendi punktide mängimisest.

2. Uhel võistlusel loetakse järgunõuded täitnuks mängija, kes võttis osa vähemalt 50 protsendist mängudest.

3. Mängijatele, kes ühe aasta jooksul on järgunõuded täitnud kahel korral, omistatakse spordijärk, olenemata mängutehnika normide sooritamisest.

TABELID SPORDIJÄRKUDE OMISTAMISEKS LINNA ULATUSEGA
LUSTEL KORVPALLIS JA

Tabel I. Linna esivõistlused 500 ja rohkema

Saavutatud kohad	Täiskasvanute võistkonnad															
	Esimesed								Teised							
	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
Kollektiivide grupid																
Esimene	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	3	3	3
Teine	1	2	2	2	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3
Kolmas	1	2	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	—
Neljas	2	2	3	3	3	3	3	—	3	3	3	3	—	—	—	—
Viies	2	3	3	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuues	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tabel II. Linnade esivõistlused 400

Esimene	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	—
Teine	1	2	2	2	2	2	3	3	2	2	3	3	3	—	—	—
Kolmas	2	2	2	3	3	3	—	—	2	3	3	3	—	—	—	—
Neljas	2	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Viies	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tabel III. Linnade esivõistlused 300 kuni

Esimene	1	1	2	2	2	2	3	3	2	3	3	3	3	3	—	—
Teine	2	2	2	2	2	3	3	—	3	3	3	3	—	—	—	—
Kolmas	2	3	3	3	3	3	—	—	3	3	3	—	—	—	—	—
Neljas	3	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tabel IV. Linnade esivõistlused 200

Esimene	1	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—	—
Teine	2	3	3	3	3	3	—	—	3	3	3	—	—	—	—	—
Kolmas	3	3	3	3	3	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—
Neljas	3	3	3	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—

VÖISTLUSTEL JA KEHAKULTUURIKOLLEKTIIVIDE ESIVÖIST- VÖRKPALLIS

arvu võistkondade osavõtul

								Noorte võistkonnad															
Kolmandad								17—18 a.								15—16 a.							
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
2	3	3	3	3	3	—	—	1	1	1	1	2	2	2	—	2	2	2	2	—	—	—	—
3	3	3	3	3	—	—	—	1	1	2	2	2	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

kuni 500 võistkonna osavõtul

3	3	3	3	3	—	—	—	1	1	2	2	2	2	—	2	2	2	—	—	—	—
3	3	3	—	—	—	—	—	1	2	2	2	2	—	2	2	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

400 võistkonna osavõtul

3	3	3	—	—	—	—	—	1	1	2	2	2	—	—	2	2	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

kuni 300 võistkonna osavõtul

—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	2	2	—	—	2	2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Tabel V. Linnade esivõistlused 100 kuni 200 võistkonna osavõtul

Kollektiivide grupid	Saavutatud kohad	Täiskasvanute võistkonnad												Noorte võistkonnad					
		Esimesed						Teised						17—18 a.					
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Esimene		2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	—	—	2	2	2	—	—	—
Teine		2	3	3	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolmas		3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neljas		3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tabel VI. Linnade esivõistlused 50 kuni 100 võistkonna osavõtul

Esimene	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	2	2	—	—	—	—
Teine	3	3	3	3	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolmas	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neljas	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tabel VII. Linnade esivõistlused 10 kuni 50 võistkonna osavõtul

Esimene	3	3	3	3	3	—	3	3	3	—	—	—
Teine	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolmas	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Märkused. 1. Linnade esivõistlusi vähema kui 10 võistkonna osavõtul ei klassifitseerita.

2. Linnarajoonide esivõistlusi klassifitseeritakse kui vastava arvu osavõtivate võistkondadega linnade esivõistlusi (ilma noorte võistkondadeta). Näiteks kui linnarajooni esivõistlustest võtab osa 102 võistkonda, omistatakse osavõtjaile spordijärgud vastavalt tabelile V; kui linnarajooni esivõistlustest võtab osa 20 võistkonda, klassifitseeritakse võistkonnad tabeli VII järgi jne.

Tabel VIII. Kehakultuurikollektiivi sisemised võistlused

Võistkondade arv	Saavutatud kohad	Täiskasvanute võistkonnad												
		Esimesed						Teised						
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	
40 ja rohkem		2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—
20 kuni 40		3	3	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—
10 kuni 20		3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 kuni 10		3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tabel IX. Kõrgemate õppeasutuste esivõistlused linnades, millised kuuluvad tabeli I juurde

Kollektiivide grupid	Saavutatud kohad	Võistkonnad															
		Esimesed								Teised							
		1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
Esimene		1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	
Teine		1	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	
Kolmas		1	2	2	3	3	3	3	—	2	3	3	3	3	3	—	
Neljas		2	2	3	3	3	—	—	—	2	3	3	3	—	—	—	
Viies		2	3	3	3	—	—	—	—	3	3	3	—	—	—	—	
Kuues		2	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

		Võistkonnad															
		Kolmandad								Neljandad							
		1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
Esimene		2	3	3	3	3	3	—	—	3	3	3	—	—	—	—	
Teine		3	3	3	3	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	
Kolmas		3	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Neljas		3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Viies		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kuues		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Linnades, mis kuuluvad tabelite II—VI juurde, toimub võistkondade klassifitseerimine kõrgemate õppeasutuste esivõistlustel järgmiste kollektiivide gruppide järgi.

Tabelid	Kollektiivide grupid
II	Teine kuni kuues kollektiivide grupp tabelist IX
III	Neljas ja viies kollektiivide grupp tabelist IX
IV	Neljas ja viies kollektiivide grupp tabelist IX
V—VI	Teine kuni neljas kollektiivide grupp linnade tabelist V—VI

Linnades, mis kuuluvad tabeli VII juurde, kõrgemate õppeasutuste esivõistlusi eraldi ei klassifitseerita.

Nõukogude armee ja sõjalaevastiku kõrgemate õppeasutuste esivõistlustel toimub võistkondade klassifitseerimine tabeli IX järgmiste kollektiivide gruppide järgi:

Kollektiivide arv	Kollektiivide grupid
Vähemalt 10 8 kuni 10 6 kuni 8	Kolmas Neljas Viies

Tabel X. Keskeriõppeasutuste esivõistlused linnades, mis kuuluvad tabelite I—II juurde

Kollektiivide grupid	Saavutatud kohad	Täiskasvanute võistkonnad																	
		Esimesed						Teised						Kolmandad					
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Esimene		2	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	—	3	3	3	—	—	—
Teine		2	3	3	3	3	—	3	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	
Kolmas		3	3	3	3	—	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—		
Neljas		3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

	Noorte võistkonnad											
	17—18 a.						15—16 a.					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Esimene	1	2	2	2	—	—	2	2	—	—	—	—
Teine	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolmas	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neljas	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Linnades, mis kuuluvad tabelite III—V juurde, toimub keskeriõppeasutuste võistkondade klassifitseerimine järgmiste kollektiivide gruppide järgi:

Tabelid	Kollektiivide grupid
III IV—V	Teine kuni neljas Kolmas ja neljas

Linnades, mis kuuluvad tabelite VI—VII juurde, keskeriõppeasutuste esivõistlusi eraldi ei klassifitseerita.

Tabel XI. Haridusministeeriumi koolide, Teedeministeeriumi koolide ja Tööjõureservide koolide esivõistlused linnades, mis kuuluvad tabelite I—II juurde

Saavutatud kohad	17—18 a. võistkonnad															
	Esimesed								Teised							
	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
Kollektiivide grupid																
Esimene	1	1	1	2	2	2	2	—	2	2	2	—	—	—	—	—
Teine	1	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolmas	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	15—16 a. võistkonnad															
	Esimesed								Teised							
	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
Esimene	2	2	2	2	2	—	—	—	2	3	3	3	3	3	—	—
Teine	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolmas	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	13—14 a. võistkonnad															
	Esimesed								Teised							
	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
Esimene	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teine	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolmas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Linnades, mis kuuluvad tabelite III—VII juurde, toimub koolide ja õppeasutuste esivõistlustel võistkondade klassifitseerimine järgmiste kollektiivide gruppide järgi:

Tabelid	Kollektiivide grupid
III	Teine ja kolmas
IV—VII	Kolmas

SPORDIJÄRKUDE OMISTAMINE LINNADE JA RAJONIDE ESIVÕISTLUSTEL JÄÄHOKIS JA JÄÄPALLIS

Saavutatud kohad		Täiskasvanute võistkonnad														
		Esimesed					Teised									
Kollektiivide grupid		1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7
100 ja rohkema võistkonna osavõtul																
Esimene	.	1/1	1/1	1/2	2/2	2/3	3/3	3/3	3/3	2/2	2/2	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3
Teine	.	1/1	1/2	2/2	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3	2/2	2/3	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3
Kolmas	.	1/2	2/2	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	2/3	2/3	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3
Neljas	.	2/2	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3
Viies	.	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3
50 kuni 100 võistkonna osavõtul																
Esimene	.	1/1	1/2	2/2	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3	2/2	2/2	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3
Teine	.	1/2	2/2	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	2/2	2/3	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3
Kolmas	.	2/2	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	2/3	2/3	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3
Neljas	.	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	2/3	2/3	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3
20 kuni 50 võistkonna osavõtul																
Esimene	.	1/1	1/2	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	2/2	2/3	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3
Teine	.	1/2	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	2/3	2/3	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3
Kolmas	.	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3
10 kuni 20 võistkonna osavõtul																
Esimene	.	2/2	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3
Teine	.	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3	3/3

Täiskasvanute võistkonnad

	Kolmandad					Neljandad				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

100 ja rohkema võistkonna osavõtul

Esimene	2/2	2/2	2/3	3/3	3/3	2/2	2/3	3/3	3/3	3/3
Teine	2/2	2/3	3/3	3/3	—	2/3	3/3	3/3	3/3	—
Kolmas	2/3	3/3	3/3	—	—	3/3	3/3	3/3	—	—
Neljas	3/3	3/3	—	—	—	3/3	3/3	—	—	—
Viies	3/3	—	—	—	—	3/3	—	—	—	—

50 kuni 100 võistkonna osavõtul

Esimene	2/2	2/3	3/3	—	—	2/2	2/3	3/3	3/3	—
Teine	2/3	3/3	—	—	—	2/3	3/3	3/3	3/3	—
Kolmas	3/3	—	—	—	—	3/3	3/3	—	—	—
Neljas	—	—	—	—	—	3/3	—	—	—	—

20 kuni 50 võistkonna osavõtul

Esimene	2/3	3/3	—	—	—	—	—	—	—	—
Teine	3/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolmas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

10 kuni 20 võistkonna osavõtul

Esimene	3/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teine	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Noorte võistkonnad

		17—18 a.					15—16 a.					
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5
100 ja rohkema võistkonna osavõtul												
Esimene	1/1	1/1	1/2	1/2	2/2	2/2	—	2/2	2/2	2/2	2/2	—
Teine	1/1	1/2	2/2	2/2	—	—	—	2/2	2/2	2/2	—	—
Kolmas	1/2	2/2	2/2	—	—	—	—	2/2	2/2	—	—	—
Neljas	2/2	2/2	—	—	—	—	—	2/2	—	—	—	—
Viies	2/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50 kuni 100 võistkonna osavõtul												
Esimene	1/1	1/1	1/2	1/2	2/2	—	—	2/2	2/2	2/2	—	—
Teine	1/1	1/2	2/2	—	—	—	—	2/2	2/2	—	—	—
Kolmas	1/2	2/2	—	—	—	—	—	2/2	—	—	—	—
Neljas	2/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20 kuni 50 võistkonna osavõtul												
Esimene	1/1	1/2	2/2	—	—	—	—	2/2	2/2	—	—	—
Teine	1/2	2/2	—	—	—	—	—	2/2	—	—	—	—
Kolmas	2/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 kuni 20 võistkonna osavõtul												
Esimene	1/2	2/2	—	—	—	—	—	2/2	—	—	—	—
Teine	2/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Märkus e d. 1. Murrujoone peal on näidatud spordijärk, mis omistatakse jäähokis, murrujoone all spordijärk, mis omistatakse jääpallis.

2. Spordijärk omistatakse sportlasele, kes on kaasa mänginud vähemalt 50 protsenti mängu. Mängija loetakse mängus olnuks, kui ta jäähokis oli mängus kolmes kolmandikajas ja jääpallis oli mängus vähemalt 50 protsenti mänguajast.

Mängu, millest sportlane eemaldati kuni mängu lõpuni, tal spordijärgu nõuete täitmisel ei arvestata.

KEHAKULTUURIKOLLEKTIIVIDE ESIVÖISTLUSED JÄÄHOKIS JA JÄÄPALLIS

A

Saavutatud kohad Võistkondade arv						
	1	2	3	4	5	6
Üle 40	2/2	2/2	2/3	3/3	3/3	3/3
20 kuni 40	2/2	2/3	3/3	3/3	—	—
10 kuni 20	3/3	3/3	—	—	—	—
5 kuni 10	3/3	—	—	—	—	—

B

Saavutatud kohad Kollektiivide grupid	Täiskasvanute võistkonnad									Noorte võistkonnad		
	Esimesed				Teised			Kolmandad		17—18 a.		15—16 a.
	1	2	3	4	1	2	3	1	2	1	2	1

40 ja rohkema võistkonna osavõtul

Esimene	2/2	2/3	3/3	3/3	3/3	3/3	—	3/3	—	2/2	2/2	2/2
Teine	2/3	3/3	3/3	—	3/3	—	—	—	—	2/2	—	—
Kolmas	3/3	3/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neljäs	3/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

20 kuni 40 võistkonna osavõtul

Esimene	2/2	3/3	3/3	—	3/3	—	—	—	—	2/2	—	—
Teine	3/3	3/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolmas	3/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

10 kuni 20 võistkonna osavõtul

Esimene	3/3	3/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teine	3/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

5 kuni 10 võistkonna osavõtul

Esimene	3/3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Märkused. 1. Tabelit A kasutatakse siis, kui võistlused viiakse läbi ilma võistkondade jagamiseta gruppidesse tugevuse järgi.

2. Spordijärk omistatakse ainult siis, kui kollektiivi esivõistlused viiakse läbi turniirisüsteemis ja sportlane võttis osa mitte vähem kui 8 mängust.

JUHISED KLASSIFIKATSIOONITABELITE KASUTAMISEKS

1. Kollektiivid kuuluvad gruppidesse nende sportlike tulemuste järgi tingimusel, et võistlustest võetakse osa antud grupile ettenähtud arvestusliku arvu võistkondadega (eraldi naised ja mehed).

2. Linnade esivõistlustel, mis kuuluvad tabelite I—IV juurde, kõrgemate õppeasutuste ja koolide esivõistlustel peab võistlustest igas grupis osa võtma vähemalt 8 kollektiivi.

Linnade esivõistlustel, mis kuuluvad tabelite V—VII juurde, kesk-eriõppeasutuste ja kehakultuurikollektiivide esivõistlustest peab osa võtma vähemalt 6 kollektiivi igas grupis.

3. Võistlused tuleb läbi viia sellise arvestusega, et iga võistkonna poolt mängitud mängude arv oleks vähemalt 14 (kaks-kolm ringi).

4. Noorte võistkondade liikmetele omistatakse noorte esimene ja noorte teine järk.

5. Spordijärk omistatakse mängijatele, kes on kaasa mänginud vähemalt 50 protsenti mängu.

Sportlane loetakse mängus kaasamänginuks, kui ta antud mängus võttis osa vähemalt 50 protsendi punktide mängimisest võrkpallis.

6. Võistkonnale, kes saavutab kaks aastat järjest esikoha linna esivõistlustel (mis kuulub tabelite I—III juurde) viimases grupis, antakse õigus mängida kõrgemalseisva grupi võitjaga. Madalama grupi võistkonna võidu puhul omistatakse võistkonna liikmetele teine spordijärk.

NORMID KORVPALLIMÄNGU TEHNIKAS

Vabavisked

Igal mängijal tuleb sooritada 20 vabaviset. On lubatud kaks katset, kusjuures arvestatakse paremat tulemust. Visete sooritamise juures lubatakse kaasmängijatel palli tagasitoomisel abistada.

Vabavisked sooritatakse vastavalt võistlusmäärustele.

Normideks on noorte teisele spordijärgule 20 viskest 10 tabamust, noorte esimesele spordijärgule ja kolmandale spordijärgule 20 viskest 12 tabamust, teisele spordijärgule 20 viskest 14 tabamust.

Keskpositsioonilised ja kaugevisked

Visete sooritamise tingimused on samad, mis vabavisete sooritamisel. Viskeviis on vaba. Viskekoht väljakul on vabalt valitav. Viskekaugus keskpositsiooniliseks viskeks 3 meetrit, kaugeviskeks 6,5 meetrit. Kaugust mõõdetakse korvirõnga kinnituskoha (tagalaua) projektsiooni kohalt väljakul.

Normideks on noorte esimesele ja kolmandale spordijärgule 20 kaugeviskest 8 tabamust, teisele spordijärgule 20 kaugeviskest 10 tabamust, noorte teisele spordijärgule 20 keskpositsioonilisest viskest 12 tabamust.

Palli põrgatamine koos pealeviskega

Mängija asub tagalaua läheduses ja pärast kohtuniku märguannet (pannakse käima ajamõõtja) sooritab pealeviske (kuni tabamuseni), seejärel püüab palli ja asub põrgatusega mööduma takistustest. Kaugus takistuste vahel on 4 m, takistuste minimaalne laius on 0,5 m.

Mängija möödumisel takistustest paremalt poolt tuleb põrgatada parema käega, vasakult möödudes vasaku käega. Nii tuleb põrgatada vastaspoolse otsajooneni ja tagasi. Põrgatades tagasi pärast viimast takistusest möödumist, sooritab ta liikumiselt pealeviske (kuni tabamuseni). Kohtunik seisatab ajamõõtja pärast seda, kui pall on läbinud korvirõnga.

Norm loetakse täidetuks, kui mängija sooritab harjutuse järgmise ajaga:

Spordijärk	Aeg sekundites
Noorte teine	
Noormehed	15
Tütarlapsed	17
Noorte esimene	
Noormehed	14
Tütarlapsed	16
Kolmas	
Mehed	13
Naised	15
Teine	
Mehed	12
Naised	14

Märkused. 1. Kõik mängija tegevused normi sooritamisel peavad vastama võistlusmääruste nõuetele. Määruste rikkumisel normi ei arvestata.

2. Kaugevisked ja keskositsioonilised pealevisked sooritatakse paigalt viske sooritaja poolt valitaval viisil.

3. Kaugeviset võib asendada keskositsioonilise haakviskega.

NORMID VÖRKPELLIMÄNGU TEHNIKAS

Palling

Noorte teine järk ja kolmas järk

1. Ülaltpalling. 10 pallingust tabada 4 korda paremat ja 4 korda vasakut väljakupoolt.

2. Palling täpsusele vabaltvalitava pallinguviisiga. 10 pallingust tabada ründejoone ja keskjoone vahelist väljakuosa 6 korda.

Noorte esimene järk ja teine järk

1. Ülalt-küljeltpalling tugevusele ja täpsusele. 10 pallingust 4 korda tabada tsooni nr. 1—2 ja 4 korda tsooni nr. 5—4.

2. Palling täpsusele vabaltvalitava pallinguviisiga. 10 pallingust tabada üks kord igat tsooni. Enne igat katset sooritaja teatab, millisesse tsooni ta palli saadab. Kui pall ei taba seda tsooni, siis katse ei loe.

Märkus. Pallingu juures täpsusele tuleb esimesed neli (või kolm) pallingut sooritada väljaku ühele poolele, seejärel järgmised teisele väljaku poolele.

Söötmine

Noorte teine järk ja kolmas järk

1. Enda kohale visatud palli söötes tabada korvirõngast 3 meetri kauguselt. Tabada 5 korda 10-st.

2. Vastaspoolselt väljakupoolelt sooritatud palling vastu võtta ning suunata sööt ründelöögi sooritamiseks (esimene sööt-töste). Palling ei tohi olla tugev ning peab olema suunatud mängijale. Norm: 6 söötu 10-st.

Noorte esimene järk ja teine järk

1. Tabada kaasmängija poolt ülesvisatud palli söötes korvirõngast 5 meetri kauguselt. Kaasmängija seisab söötmise suunaga 45°-lise nurga all. Tabada viis korda 10-st.

2. Vastaspoolselt väljakupoolelt sooritatud ülaltpalling vastu võtta ning suunata sööt ründelöögi sooritamiseks (esimene sööt-töste). Norm: 6 söötu 10-st.

Märkus. Lugeda sööt sooritatuks, kui sellelt saab sooritada ründelööki.

Ründelöök

Noorte teine järk ja kolmas järk

1. Sooritada nr. 4 kohalt ründelöök pöördega nr. 1 kohale 3 m läbimõõduga ringi. Tabada 5 korda 10-st.

2. Sama nr. 2 kohalt nr. 5 kohale 3 m läbimõõduga ringi. Tabada 4 korda 10-st.

3. Sooritada tehniliselt õigesti haaklöök tugevama käega.

Märkus. Esimesed neli lööki peab mängija lööma ühele väljakupoolele, järgmised neli teisele poolele.

Noorte esimene järk ja teine järk

1. Sooritada ründelöök nr. 4 kohalt nr. 4 ja 5 vahelisse tsooni (4 m raadiusega poolring) nr. 6 kohalt antud esimeselt tõstelt. Tabada 5 korda 10-st.

2. Sama nr. 2 kohalt nr. 1 ja 2 vahelisse tsooni. Tabada 4 korda 10-st.

3. Haaklöögiga tabada 10-st korrast 4 korda paremat ja 4 korda vasakut väljakupoolt.

4. Sooritada ründelöök nr. 4 kohalt vasaku käega nr. 5 kohale ja nr. 2 kohalt nr. 1 kohale 3 m läbimõõduga ringi. Tabada kolm korda 5-st.

NORMID JÄÄHOKI TEHNIKAS

Litri vedamine (vabaltvalitava viisiga)

Stardi- ja finišijooneks on väravajoon. Pärast kohtuniku märgu-
annet uisutab mängija üle väljaku pikisuunas, sõidab ümber värava,
uisutab tagasi teist küljjoontpidi, sõidab ümber teise värava ja see-
järel finišeerib.

Normid

Noorte teine järk	19,5 sek.
Noorte esimene järk	17,5 sek.
Kolmas järk	19 sek.
Teine järk	17,5 sek.

Litri vedamine koos takistustest möödumisega

Lähtekohaks on väravajoon, finišiks — litri viskamine teise värava-
vasse pärast sellele lähemal oleva sinise joone ületamist.

Alates stardist püstitatakse iga 5 m järel takistus, millest mängija
peab litri mööda vedama.

Normid

Noorte teine järk	9,5 sek.
Noorte esimene järk	8 sek.
Kolmas järk	9 sek.
Teine järk	8 sek.

Väravavisked vabaltvalitava viskeviisiga vähemalt 10 m kauguselt

Igal sportlasel on kaks katset, á 10 viset. Litter peab ületama
väravajoonet õhust.

Normid

Noorte teine järk	6 tabamust 10-st
Noorte esimene järk	7 tabamust 10-st
Kolmas järk	6 tabamust 10-st
Teine järk	7 tabamust 10-st

NORMID JÄÄPALLIMÄNGU TEHNIKAS

Norm	100 m uisutamine (sekundites)	30 m uisutamine (sekundites)	Harjutus teh- nikaelementi- dega (sekundites)
Spordijärk			
Esimene	11,4	4,2	13,2
Teine	11,8	4,5	14,0
Kolmas	12,0	4,8	14,3
Noorte esimene	11,8	4,5	14,5
Noorte teine	12,0	4,8	14,7

Jääpallimängu tehnika harjutus

Start antakse kohalt, mis asub väljaku tsentrist 25 m küljjoone suunas ning 5 m keskjoonest selle väljakupoole suunas, millisel toimub harjutuse sooritamine.

Pärast starti liigub mängija palliga barjääri juurde, mis on asetatud stardist 10 m kaugusele, paralleelselt keskjoonega, ning lööb palli üle barjääri.

Seejärel liigub mängija mööda keskringi joont. Läbides viimase pikkusest $\frac{3}{4}$, möödub mängija neljast takistusest, mis on asetatud teineteisest 6 m kaugusele (neist esimene keskringist 6 m kaugusele) suunaga värava poole.

Möödudes viimasest takistusest, jätkab mängija koos palliga täiskiirusel liikumist värava suunas (viimane on asetatud keskjoonest 50 m kaugusele) ja sooritab mitte lähemalt kui 17 meetrit väravast väravalöögi arvestusega, et pall lendaks väravasse õhust üle 5 m kaugusele asetatud barjääri.

Harjutus on lõppenud, kui pall ületab väravaajoone.

SUUSATAMINE

(Murdmaasuusatamine, suusahüpped, kahevõistlus, slalom, gigantslalom, kiirlaskumine, mäekahevõistlus ja mäekolmevõistlus)

MURDMAASUUSATAMINE

Spordijärke omistatakse järgmistel distantsidel:
mehed — 10, 15, 18, 20, 30, 50 km; naised — 5, 8, 10 km; noor-
mehed — 5, 10, 15 km; tütarlapsed — 3, 5, 8 km.

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel individuaalarvestuses 1.—15. koht;

või

saavutada NSV Liidu esivõistlustel esimene koht patrullsoidu meeskonna koosseisus;

või

saavutada NSV Liidu tugevamate murdmaasuusatajate võistlustel 1.—10. koht;

või

saavutada Vene NFSV, Moskva ja Leningradi linna esivõistlustel individuaalarvestuses 1.—5. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt viis tegev-meistersportlast;

või

saavutada Moskva ja Leningradi linna tugevamate murdmaasuusatajate võistlustel 1.—3. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt viis tegev-meistersportlast;

või

saavutada Ukraina, Valgevene, Kasahhi, Gruusia, Läti, Leedu ja Eesti NSV matškohtumistel individuaalarvestuses esimene koht tingimusel, et matškohtumisest võttis osa vähemalt neli liiduvabariiki;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel võit viie distantsi läbinud meistersportlase üle, kusjuures aeg ei tohi olla võitja ajast nõrgem kui:

M e h e d

Distants		Aeg võitja ajast mitte nõrgem kui
15 km	—	1 minut 30 sekundit
18 km	—	2 minutit
30 km	—	3 minutit
50 km	—	7 minutit

N a i s e d

5 km	—	1 minut 30 sekundit
8 km	—	2 minutit
10 km	—	3 minutit

M ä r k u s. Meistersportlase nimetus omistatakse sel juhul, kui võistlusraja languste kõrgus kogu distantsi ulatuses on vähemalt:

M e h e d

N a i s e d

Distants	Languste kõrgus kokku				
10 km	—	280 m	5 km	—	120 m
15 km	—	400 m	8 km	—	180 m
18 km	—	520 m	10 km	—	230 m
20 km	—	600 m			
30 km	—	750 m			
50 km	—	1200 m			

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kolm tegev-meistersportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 110 protsenti võitja ajast;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt viis esimese järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 105 protsenti võitja ajast;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kümme teise järgu sportlast, esimene koht, kusjuures tagajärg peab olema vähemalt 3 protsendi võrra parem teise koha ajast.

Teine järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kolm tegev-meistersportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 120 protsenti võitja ajast;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kolm esimese järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 115 protsenti võitja ajast;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt viis teise järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 105 protsenti võitja ajast;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kümme kolmanda järgu sportlast, esimene koht, kusjuures tagajärg peab olema vähemalt 3 protsendi võrra parem teise koha ajast.

Kolmas järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kolm esimese järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 130 protsenti võitja ajast;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kolm teise järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 120 protsenti võitja ajast;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt viis kolmanda järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 110 protsenti võitja ajast;

või

saavutada algajate võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kümme sportlast (VTK I astme märgi kandjat), esimene koht, kusjuures tagajärg peab olema vähemalt 3 protsendi võrra parem teise koha ajast.

Noorte järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt viis noorte järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 110 protsenti võitja ajast;

või

saavutada järguta noorte võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kümme noormeest või tütarlast, esimene koht.

JÄRGUNORMID

Mehed

Spordijärk	Distsants						
	5 km	10 km	15 km	18 km	20 km	30 km	50 km
Meister-sportlane	—	33.00	50.00	1:00.30	1:07.30	1:43.30	3:00.00
Esimene	—	37.30	57.10	1:09.10	1:17.20	1:59.20	3:30.00
Teine	21.00	42.50	1:05.20	1:19.10	1:28.40	2:17.40	4:05.00
Kolmas	23.30	48.00	1:13.30	1:29.10	1:40.00	2:36.00	4:40.00
Noorte	25.50	52.50	1:20.50	—	—	—	—

Naised

Spordijärk	Distsants			
	3 km	5 km	8 km	10 km
Meister-sportlane	—	19.30	31.40	40.00
Esimene	—	22.10	36.30	46.30
Teine	14.50	25.20	42.20	54.20
Kolmas	16.30	28.30	48.00	1:02.00
Noorte	18.10	31.20	52.50	—

Spordijärgu säilitamine

Täita samad normid ja nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

SUUSAHÜPPED JA KAHEVÖISTLUS

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel 1.—5. koht;

või

täita kolme aasta jooksul kahel korral järgunõuded vähemalt linna ulatusega võistlustel, millest võtab osa vähemalt kolm tegevmeistersportlast, tingimusel, et peakohtunik ning kaks suusahüpete stiilikohtunikku omavad vähemalt vabariikliku kategooria.

Esimene, teine, kolmas ja noorte järk

Täita vastavad normid.

JÄRGUNORMID SUUSAHÜPETES
(punktides)

Spordijärk	Trampliini võimsus (meetrites)				
	20—29	30—39	40—49	50—59	60 ja rohkem
Meister-sportlane	—	—	—	220	220
Esimene	—	215	215	210	210
Teine	—	205	200	200	200
Koimas	175	170	170	170	—

JÄRGUNORMID KAHEVÖISTLUSES
(punktides)

Spordijärk	Trampliini võimsus (meetrites)				
	20—29	30—39	40—49	50—59	60 ja rohkem
Meister-sportlane	—	—	450	445	440
Esimene	—	430	425	420	415
Teine	—	400	395	390	385
Kolmas	390	385	380	375	—
Noorte	400	390	385	380	—

Spordijärgu saavutamiseks kahevõistluses peab sportlane samal võistlusel kahevõistluse murdmaadistantsil saavutama tagajärje, mis: meistrijärgu taotlemisel ületaks I järgu normi murdmaasuusatamises;

I järgu taotlemisel ületaks II järgu normi murdmaasuusatamises;

II järgu taotlemisel ületaks III järgu normi murdmaasuusatamises;

III järgu taotlemisel ületaks noorte järgu normi murdmaasuusatamises;

noorte järgu taotlemisel ületaks VTK II astme normi murdmaasuusatamises.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad normid ja nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

SLALOM, GIGANTSLALOM, KIIRLASKUMINE, MÄEKAHE- VÖISTLUS JA MÄEKOLMEVÖISTLUS

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel 1.—3. koht;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel võit viie tegevmeistersportlase üle tingimusel, et tagajärg on mitte rohkem kui 105 protsenti võitja ajast (slalomis, gigantslalomis, kiirlaskumises), et tagajärg võistlusmääruste punktitableli alusel on mäekahevõistluses mitte rohkem kui 8 punkti, mäekolmevõistluses mitte rohkem kui 12 punkti.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kolm tegevmeistersportlast (slalomis, gigantslalomis, kiirlaskumises), tagajärg, mis on mitte rohkem kui 110 protsenti võitja ajast, mäekahevõistluses aga mitte rohkem kui 16 punkti, mäekolmevõistluses mitte rohkem kui 25 punkti;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel, millest võttis osa vähemalt viis esimese järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 105 protsenti võitja ajast (slalomis, gigantslalomis, kiirlaskumises), mäekahevõistluses aga mitte rohkem kui 8 punkti, mäekolmevõistluses mitte rohkem kui 12,5 punkti;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kümme teise järgu sportlast, esimene koht tingimusel, et tagajärg on 30 protsenti võrra parem teise koha ajast (slalomis, gigantslalomis, kiirlaskumises), mäekahevõistluses parem teise koha tagajärjest 5 punkti, mäekolmevõistluses 8 punkti.

Teine järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kolm tegevmeistersportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 120 protsenti võitja ajast (slalomis, gigantslalomis ja kiirlaskumises), mäekahevõistluses mitte rohkem kui 32 punkti, mäekolmevõistluses mitte rohkem kui 48 punkti;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kolm esimese järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 115 protsenti võitja ajast (slalomis, gigantslalomis

ja kiirlaskumises), mäekahevõistluses mitte rohkem kui 24 punkti, mäekolmevõistluses mitte rohkem kui 36 punkti;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt viis teise järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 110 protsenti võitja ajast (slalomis, gigantslalomis ja kiirlaskumises), mäekahevõistluses mitte rohkem kui 16 punkti, mäekolmevõistluses mitte rohkem kui 24 punkti;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kümme kolmanda järgu sportlast: esimene koht tingimusel, et tagajärg on 3% võrra parem teise koha ajast (slalomis, gigantslalomis ja kiirlaskumises), mäekahevõistluses 5 punkti, mäekolmevõistluses 8 punkti.

Kolmas järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kolm meistersportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 135 protsenti võitja ajast;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kolm esimese järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 130 protsenti võitja ajast;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kolm teise järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 120 protsenti võitja ajast;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt viis kolmanda järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 110 protsenti võitja ajast;

või

saavutada mistahes ametlikel järguta sportlaste võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kümme sportlast, esimene koht, kusjuures tulemus peab olema 3 protsendi võrra parem teise koha ajast.

M ä r k u s. Kiirlaskumises, mäekahevõistluses ja mäekolmevõistluses kolmandat järku ei omistata.

Noorte järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kolm teise järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 130 protsenti võitja ajast;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt viis kolmanda järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 120 protsenti võitja ajast;

või

saavutada mistahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt viis noorte järgu sportlast, tagajärg, mis on mitte rohkem kui 110 protsenti võitja ajast;

või

saavutada mistahes ametlikel noorte võistlustel, millest võttis osa ja lõpetas distantsi vähemalt kümme noormeest või tütarlast, esimene koht.

Märkus. Kiirlaskumises, mäekahevõistluses ja mäekolmevõistluses noorte järku ei omistata.

Spordijärgu säilitamine

Sooritada samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

Märkus. Spordijärgu täitmist arvestatakse, kui slalomi-, gigantslalomi- ja kiirlaskumisraja pikkus ja languste kõrgus, slalomis ka väravate arv vastab vähemalt järgmistele nõuetele:

Spordijärk	Slalom			Gigantslalom		Kiirlaskumine	
	Raja pikkus (m)	Languste kõrgus (m)	Väravate arv	Raja pikkus (m)	Languste kõrgus (m)	Raja pikkus (m)	Languste kõrgus (m)

M e h e d

Meister-sportlane	600	200	50	1600	350	3000	750
Esimene	500	180	45	1400	300	2500	650
Teine	150	60	15	1000	250	2000	500
Kolmas	150	60	15	1000	250	—	—
Noorte	150	60	15	1000	250	—	—

N a i s e d

Meister-sportlane	500	170	35	1200	300	1500	400
Esimene	400	150	35	1200	250	1400	350
Teine	150	60	15	1000	200	1200	300
Kolmas	150	60	15	800	150	—	—
Noorte	150	60	15	800	150	—	—

Märkus. Väravate arv gigantslalomis ja kiirlaskumises on piiritlemata.

Spordijärgu täitmise tingimused

1. Suusaspordis omistatakse spordijärk:

a) murdmaasuusatamises, suusahüpetes ja kahevõistluses — järgunormide või järgunõuete täitmisel;

b) slalomis, gigantslalomis, kiirlaskumises, mäekahevõistluses ja mäekolmevõistluses — järgunõuete täitmisel.

2. Meistersportlase normi täitmist arvestatakse NSV Liidu, liidu-vabariikide, Moskva, Leningradi ja Sverdlovski linna, ametkondade ja vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude esivõistlustel, aga meistersportlase nõuete täitmist arvestatakse vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel, tingimusel, et peakohtunik ja rajameister omavad vähemalt vabariikliku kategooria ning et on koostatud raja mõõtmise akt, raja skeem ja profiili skeem või raja kirjeldus koos languste kõrguse (slalomis, gigantslalomis ja kiirlaskumises) või languste summa (murdmaasuusatamises) äramärkimisega.

3. Esimese spordijärgu nõuete ja -normide täitmist arvestatakse vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel, tingimusel, et peakohtunik ja rajameister omavad vähemalt esimese kategooria ning on koostatud raja mõõtmise akt, raja skeem ja kirjeldus.

4. Teise, kolmanda ja noorte spordijärgu normide ja -nõuete täitmist arvestatakse mistahes ametlikel võistlustel, tingimusel, et peakohtunik ja rajameister omavad vähemalt teise kategooria ning on koostatud raja mõõtmise akt, raja skeem ja kirjeldus.

SÕUDESPOORT*

(Akadeemilistel paatidel, süstadel, kanuudel, rahvapaatidel ja sõjamerepaatidel)

JÄRGUNÕUDED

(Mehed ja naised)

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel ühesel paadil või mõnes paadiklassis või -liigis võistkonna koosseisus esimene koht või täita kehtestatud normid;

või

saavutada NSV Liidu esivõistlustel ühesel paadil või mõnes paadiklassis või -liigis võistkonna koosseisus finaalsõidus tagajärg, mis ei ole võitja ajast nõrgem mitte rohkem kui: 500 m distantil — 0,5 sek., 1000 m — 1 sek., 2000 — 2 sek., 10 000 m — 10 sek.

Esimene järk

Saavutada NSV Liidu esivõistluste finaalsõidus mõnes paadiklassis või -liigis võistkonna koosseisus tagajärg, mis ei ole võitja ajast nõr-

---

* Sõudespordi järgunormid ja -nõuded on kehtestatud alates 1. augustist 1956. a.

igem mitte rohkem kui: 500 m distantsil — 1,5 sek., 1000 m — 3 sek.,
2000 m — 5 sek., 10 000 m — 15 sek.;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel, üleliidulistel noorte-
võistlustel, üleliidulistel ametkondade ja vabatahtlike spordiühingute
kesknõukogude esivõistlustel, millest võttis osa ühes paadiklassis või
-liigis ühest sõidust vähemalt kolm teise järgu võistkonda-võistlejat,
esimene koht;

või

saavutada hooaja jooksul linna ulatusega võistlustel, millest võttis
osa ühes paadiklassis või -liigis ühest sõidust vähemalt kolm teise
järgu võistkonda-võistlejat, kaks korda esimene koht.

Teine järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel, üleliidulistel
noortevõistlustel, üleliidulistel ametkondade ja vabatahtlike spordi-
ühingute kesknõukogude esivõistlustel mõnes paadiklassis või -liigis
võistkonna koosseisus tagajärj, mis ei ole võitja ajast mitte rohkem
kui: 500 m distantsil — 0,5 sek., 1000 m — 1 sek., 2000 m — 2 sek.,
10 000 m — 10 sek., tingimusel, et sõidust võttis osa vähemalt kolm
teise järgu võistkonda-võistlejat;

või

saavutada hooaja jooksul vähemalt linna ulatusega võistlustel, mil-
lest võttis osa ühes paadiklassis või -liigis ühest sõidust vähemalt kolm
kolmanda järgu võistkonda-võistlejat, kaks korda esimene koht.

Kolmas järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega täiskasvanute ja vanemate
vanusegrupi noorte võistlustel, millest võttis osa ühes paadiklassis või
-liigis ühest sõidust vähemalt kolm võistkonda-võistlejat, esimene koht;

või

saavutada samasugustel võistlustel mõnes paadiklassis või -liigis
tagajärj, mis ei ole võitja ajast nõrgem mitte rohkem kui: 500 m dis-
tantsil — 0,5 sek., 1000 m — 1 sek., 2000 m — 2 sek., 10 000 m —
10 sek.

Noorte järk

Saavutada mistahes ametlikel keskmise ja noorema vanusegrupi
noortevõistlustel, kus võttis osa ühest sõidust kolm võistkonda, esi-
mene koht.

Spordijärgu säilitamine

Täita ühes paadiklassis või -liigis vastavale järgule kehtestatud
normid;

või

meistersportlase nimetuse säilitamiseks — olla
NSV Liidu esivõistlustel finaalsõidust osavõtjaks mõnes paadiklassis

või -liigis 10 000 m distantsil ja olla finaalis tagajärgede põhjal 30 protsendi paremate hulgas;

esimese ja teise spordijärgu säilitamiseks saavutada mistahes ametlikel võistlustel vastavas järgus, millest võttis osa igas paadiklassis või -liigis ühest sõidust vähemalt neli võistkonda-võistlejat, esimene või mõni järgnev koht, kusjuures täideti kehtestatud tingimus ajalise kaotuse suhtes sõidu võitjale.

JÄRGUNORMID

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel seisvas või mitte suurema kui 0,05 m/sek. kiirusega voolavas vees ja mitte tugevama taganttuulega kui 2 m/sek. järgmisi tulemusi:

Akadeemiline sõudmine

Paadiliik	Spordijärk		
	meister-sportlane	esimene	teine
Mehed (distants 2000 m)			
Ühene	7.20	7.30	7.50
Kahene paaris aeruline roolimeheta	6.50	7.00	7.20
Kahene üksikaeruline roolimeheta	7.20	7.30	7.50
Kahene üksikaeruline roolimeheta	7.45	7.55	8.15
Neljane roolimeheta	6.40	6.50	7.10
Neljane roolimeheta	6.50	7.00	7.20
Kaheksane	6.05	6.15	6.25
Naised (distants 1000 m)			
Ühene	3.55	4.00	4.10
Kahene paaris aeruline roolimeheta	3.45	3.50	4.00
Neljane paaris aeruline roolimeheta	3.35	3.40	3.50
Neljane üksikaeruline roolimeheta	3.45	3.50	4.00
Kaheksane	3.20	3.25	3.35

Süstasõudmine

Paadiliik	Distsants (meetrites)	Spordijärk		
		meister- sportlane	esimene	teine

M e h e d

Ühene . . .	500	2.00	2.05	2.15
Ühene . . .	1000	4.12	4.20	4.30
Kahene . . .	500	1.50	1.55	2.05
Kahene . . .	1000	3.50	3.55	4.05
Ühene . . .	10 000	48.00	48.40	49.50
Kahene . . .	10 000	43.00	43.40	44.40
Neljane . . .	1000	3.30	3.35	3.40
Neljane . . .	10 000	40.00	40.40	41.30

N a i s e d

Ühene . . .	500	2.15	2.20	2.30
Ühene . . .	1000	4.45	4.50	5.00
Kahene . . .	500	2.03	2.08	2.20
Kahene . . .	1000	4.20	4.25	4.35

Kanuusõudmine

M e h e d

Ühene . . .	1000	4.50	5.00	5.25
Kahene . . .	1000	4.30	4.35	4.50
Ühene . . .	10 000	56.00	56.45	58.30
Kahene . . .	10 000	53.00	53.40	54.40

Spordijärgu omistamise tingimused

1. Spordijärgud omistatakse vastavate normide täitmise järgi võistlustel, sõltumata sportlase klassifikatsioonist enne võistlusi.

2. Spordijärgud omistatakse eraldi akadeemilises sõudmises, süstasõudmises, kanuusõudmises, sõudmises rahvapaatidel ja sõja-merepaatidel.

3. Sõudmises akadeemilistel paatidel, süstadel ja kanuudel täidetakse meistersportlase, esimese ja teise spordijärgu norme ainult skiff-tüüpi paatidel.

4. Sõudmises rahvapaatidel ja sõja-merepaatidel meistersportlase nimetust ei omistata.

5. Võistkonna spordijärk määratakse 50 protsendi tema koosseisus oleva kõrgema spordijärgu sõudjate järgi (näiteks: kui neljase paadi võistkonna koosseisus on kaks esimese järgu sõudjat, siis kogu võist-

konda neil võistlustel klassifitseeritakse kui esimese järgu võistkonda).

6. Teatesõitudest osavõtjaid ei klassifitseerita.

7. Võistlusdistsants akadeemilises sõudmises on kõikidele spordijärkudele: mehed ja vanema vanusegrupi noormehed — 2000 m, naised ja vanema vanusegrupi tütarlapsed — 1000 m.

8. Võistlusdistsants süsta- ja kanuusõudmises on kõikidele spordijärkudele: mehed ja vanema vanusegrupi noormehed — 500, 1000 ja 10 000 m, naised ja vanema vanusegrupi tütarlapsed — 500 ja 1000 m, keskmise ja noorema vanusegrupi noored — 500 ja 1000 m.

9. Võistlustel saavutatud tagajärjed peavad olema kinnitatud kohtunike kolleegiumi protokolliga, vastavalt võistlusmäärustele.

10. Voolu kiiruse ja tuule tugevuse kohta koostatakse võistluste kohtunike kolleegiumi poolt akt hüdrometeoroloogilise teenistuse tõendi või kohtunike kolleegiumi poolt vastavate mõõteriistadega teostatud mõõtmiste alusel.

11. Taganttuule all tuleb mõista distantsi telje suhtes tagant puhuvat tuult.

TENNIS

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada esimene kuni kolmas koht NSV Liidu esivõistlustel üksikmängus;

või

saavutada esimene koht NSV Liidu esivõistlustel paarismängus;

või

saavutada teine koht kaks aastat järgemööda NSV Liidu esivõistlustel paarismängus;

või

kuuluda nelja aasta jooksul kolm korda NSV Liidu kümne parema tennisisti hulka;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt kolm võitu eelmisel aastal kümne parema tennisisti hulka kuulunud erinevate sportlaste (sealhulgas kahe meistersportlase) üle.

M ä r k u s e d. 1. Võitu eelmisel aastal NSV Liidu kümne parema hulka kuulunud sportlase üle arvestatakse olenemata sellest, kas antud mängija käesoleval aastal jääb kümne parema hulka või mitte.

2. Meistersportlase norm loetakse täidetuks ainult sel tingimusel, et aasta jooksul võideti vähemalt nelja erinevat esimese järgu tennisisti.

ÜKSIKMÄNGU KLASSIFIKATSIOON

Esimene järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt kolm võitu erinevate esimese järgu tennisistide üle ja vähemalt neli võitu erinevate teise järgu tennisistide üle.

M ä r k u s. Võitu vabariigi või linna esivõistlustel (üksikmängus), millest võttis osa mitte vähem kui kümme vähemalt teise järgu tennisisti, arvestatakse kui võitu ühe esimese järgu tennisisti üle.

Teine järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt kolm võitu erinevate teise järgu tennisistide üle ja vähemalt neli võitu erinevate kolmanda järgu tennisistide üle;

või

saavutada aasta jooksul kaks korda esikoht vähemalt linna ulatusega võistlustel, tingimusel, et võistlustest võttis osa väljalangemissüsteemis mitte vähem kui kuusteist vähemalt kolmanda järgu tennisisti või ringsüsteemis mitte vähem kui kuus vähemalt kolmanda järgu tennisisti ning seejuures saavutati vähemalt neli võitu erinevate kolmanda järgu tennisistide üle.

M ä r k u s. Võitu vabariigi või linna esivõistlustel (üksikmängus), millest võttis osa mitte vähem kui kümme vähemalt kolmanda järgu tennisisti, arvestatakse kui kahte võitu teise järgu tennisistide üle.

Kolmas järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt kolm võitu erinevate kolmanda järgu sportlaste üle ja vähemalt neli võitu erinevate järguta tennisistide üle;

või

saavutada esikoht linna esivõistlustel (üksikmängus), tingimusel, et seejuures saavutati vähemalt neli võitu erinevate tennisistide üle;

või

saavutada esikoht mistahes ulatusega võistlustel, tingimusel, et võistlustest võttis osa väljalangemissüsteemis vähemalt kuusteist tennisisti või ringsüsteemis vähemalt kuus tennisisti ning seejuures saavutati vähemalt neli võitu erinevate tennisistide üle.

Noorte järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt kolm võitu erinevate noorte järgu tennisistide üle ja vähemalt neli võitu erinevate järguta noorte tennisistide üle;

või

saavutada esikoht mistahes ulatusega noortevõistlustel, tingimusel, et võistlustest võttis osa väljalangemissüsteemis vähemalt kuusteist saavutati vähemalt neli võitu erinevate tennisistide üle.

M ä r k u s. Noorte vanusegrupi tennisistidele, kes on täitnud mistahes täiskasvanute järgunõuded, omistatakse vastav spordijärk.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada aasta jooksul kaks võitu erinevate samasse spordijärku kuuluvate tennisistide üle.

PAARISMÄNGU KLASSIFIKATSIOON

Esimese, teise, kolmanda ja noorte järgu normid on samad, mis üksikmängu klassifikatsioonis.

Uute paaride (esmakordselt esinevate paaride) järk kehtestatakse enne võistluste algust tinglikult. See peab vastama antud paari mängijate üksikmängu klassifikatsiooni järgule. Kui paar koosneb erineva spordijärguga mängijatest, siis kehtestatakse tugevama mängija spordijärgule vastav järk. Kui vahe on kaks spordijärku, siis kehtestatakse mängijate keskmine järk.

Paari lõplik järk määratakse kindlaks võistluste tulemuste põhjal, pärast kehtestatud normide täitmist.

Paarismängu klassifikatsiooni kehtestamise esimesel aastal on tingliku spordijärgu kinnitamiseks vaja saavutada kaks võitu vastava tingliku spordijärguga paaride üle.

Märkus. Üksik- ja paarismängu klassifikatsiooni järgunormideks loetakse ametlike võistluste tulemusi nii välis- kui ka siseväljakutel.

VÄIKETENNIS

JÄRGUNÕUDED

Noorte esimene järk

Saavutada aasta jooksul kolm võitu noorte esimese järgu mängijate üle ja vähemalt kaks võitu erinevate noorte teise järgu mängijate üle;

või

saavutada esimene kuni kolmas koht linna esivõistlustel.

Noorte teine järk

Saavutada aasta jooksul kolm võitu noorte teise järgu mängijate üle ja vähemalt kaks võitu erinevate noorte kolmanda järgu mängijate üle.

Noorte kolmas järk

Saavutada aasta jooksul kaks võitu noorte kolmanda järgu sportlaste üle ja vähemalt kaks võitu erinevate järguta mängijate üle;

või

saavutada mistahes ulatusega võistlustel vähemalt viis võitu tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui kümme järguta mängijat.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada aasta jooksul kaks võitu sama spordijärguga mängijate üle.

Märkus. Üle minnes väiketenniselt tennisemale, omistatakse noorte esimese järgu mängijale noorte järk tennisel.

TÖSTESPORT
JÄRGUNORMID KOLMEVÖISTLUSES
(Kilogrammides)

Spordijärk ja kaalu- kategorooria	Kahe käega suru- mine	Kahe käega rebi- mine	Kahe käega tõuka- mine	Kogusumma järgunor- mide täit- misel kõigis tõsteviisides	Kogusumma järgunor- mide mitte- täitmisel üksikutes tõsteviisides
Meistersportlane					
Kärbeskaal	87,5	92,5	120	300	305
Sulgkaal	95	100	127,5	322,5	327,5
Kergekaal	102,5	107,5	140	350	355
Kergekeskkaal	112,5	120	152,5	385	390
Keskkaal	120	127,5	162,5	410	415
Poolraskekaal	125	130	165	420	425
Raskekaal	130	135	170	435	440
Esimene järk					
Kärbeskaal	80	82,5	110	272,5	280
Sulgkaal	90	92,5	120	302,5	305
Kergekaal	97,5	100	130	327,5	330
Kergekeskkaal	105	110	140	355	360
Keskkaal	110	115	150	375	380
Poolraskekaal	115	120	155	390	395
Raskekaal	120	125	160	405	410
Teine järk					
Kärbeskaal	65	67,5	90	222,5	227,5
Sulgkaal	72,5	75	100	247,5	252,5
Kergekaal	80	82,5	110	272,5	277,5
Kergekeskkaal	85	87,5	117,5	290	295
Keskkaal	90	92,5	120	302,5	307,5
Poolraskekaal	95	97,5	130	322,5	327,5
Raskekaal	100	102,5	135	337,5	342,5
Kolmas järk					
Kärbeskaal	52,5	55	72,5	180	—
Sulgkaal	60	62,5	82,5	205	—
Kergekaal	67,5	70	87,5	225	—
Kergekeskkaal	72,5	75	97,5	245	—
Keskkaal	77,5	80	102,5	260	—
Poolraskekaal	82,5	87,5	110	280	—
Raskekaal	87,5	92,5	115	295	—

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu omistamiseks.

Märkused. 1. Tagajärjed peavad olema saavutatud ühel võistlusel.

2. Meistersportlase järgunormid loetakse täidetuks, kui koh-tunikekogu koosseisus oli vähemalt kaks vabariikliku kategooria kohtunikku.

UJUMINE

JÄRGUNORMID

Distsants (meetrites)	Bassein (meetrites)	Spordijärk			
		meister- sportlane	esimene	teine	kolmas
1	2	3	4	5	6

Mehed

Vabaujumine

100	25	57,0	1.01,5	1.10	1.22
	50	58,5	1.03	1.12	1.24
200	25	2.08	2.18	2.34	3.02
	50	2.11	2.21	2.37	3.06
400	25	4.35	5.00	5.36	6.36
	50	4.41	5.06	5.42	6.44
1500	50	18.56	20.36	23.00	26.45

Rinnuliujumine

100	25	1.11,5	1.16,5	1.25	1.39
	50	1.13	1.18	1.27	1.41
200	25	2.37	2.48	3.06	3.36
	50	2.40	2.51	3.09	3.40

Liblikujumine

100	25	1.03,5	1.12	1.22	1.37
	50	1.05	1.13,5	1.24	1.39
200	25	2.27	2.42	3.04	3.34
	50	2.30	2.45	3.07	3.37

Seliliujumine

100	25	1.05	1.11,5	1.21	1.35
	50	1.06,5	1.13	1.23	1.37
200	25	2.24	2.37	2.56	3.28
	50	2.27	2.40	2.59	3.31

Küljeliujumine

100	25	—	—	1.20	1.31
	50	—	—	1.22	1.33

1	2	3	4	5	6

Naised

Vabaujumine

100	25	1.06	1.12	1.21	1.35
	50	1.07,5	1.13,5	1.23	1.37
200	25	2.26	2.40	2.58	3.28
	50	2.29	2.43	3.01	3.32
400	25	5.16	5.44	6.24	7.28
	50	5.22	5.50	6.30	7.36

Rinnuliumine

100	25	1.21,0	1.27	1.36	1.50
	50	1.22,5	1.28,5	1.38	1.52
200	25	2.54	3.08	3.28	3.55
	50	2.57	3.11	3.31	4.02

Liblikujumine

100	25	1.16,5	1.24	1.34	1.49
	50	1.18	1.25,5	1.36	1.51

Seliliujumine

100	25	1.14,5	1.20,5	1.30	1.44
	50	1.16	1.22	1.32	1.46

Küljeliujumine

100	25	—	—	1.36	1.50
	50	—	—	1.37	1.52

Noorte järgud

Distant (meetrites)	Bassein (meetrites)	Spordijärk	
		noorte esimene (13—16 a.)	noorte teine (10—12 a.)
1	2	3	4

Poisid

Vabaujumine

100	25	1.27	Ujumise mitmevõistlus: 50 m vabalt — 56,0
	50	1.29	
200	25	3.08	50 m rinnuli — 1.06,0
	50	3.12	
400	25	6.52	50 m selili — 1.06,0
	50	7.00	
1500	50	28.00	50 m liblikat — 1.06,0 (delfiin)

Rinnuliujumine

100	25	1.44
	50	1.46
200	25	3.46
	50	3.50

Liblikujumine

100	25	1.42
	50	1.44
200	25	3.44
	50	3.48

Seliliujumine

100	25	1.40
	50	1.42

Tüdrukud

Vabaujumine

100	25	1.40	Ujumise mitmevõistlus: 50 m vabalt — 1.06,0
	50	1.42	
200	25	3.39	50 m rinnuli — 1.16,0
	50	3.43	
400	25	7.46	50 m selili — 1.16,0
	50	7.54	
			50 m liblikat — 1.16,0 (delfiin)

1	2	3	4

Rinnuliujumine

100	25	1.55	
	50	1.57	
200	25	4.07	
	50	4.11	

Liblikujumine

100	25	1.54	
	50	1.56	

Seliliujumine

100	25	1.49	
	50	1.51	

Märkused. 1. Ujumise mitmevõistlus sooritatakse võistlus-tingimustes.

2. Noorte teise spordijärgu saavutamiseks on vaja kolme päeva jooksul tehniliselt õigesti läbi ujuda ning norm täita kolmel distantsil neljast võimalikust.

VEE-MOOTORISPORT

JÄRGUNÕUDED

(Mehed ja naised)

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel esimene koht;

või

saavutada NSV Liidu esivõistlustel kolme aasta jooksul kaks korda teine koht tingimusel, et tagajärg ei ole nõrgem esimese spordijärgu normist;

või

püstitada üleliiduline rekord mõnes paadiklassis tingimusel, et omatakse esimene spordijärk.

Esimene järk

Saavutada aasta jooksul ühes paadiklassis erinevatel võistlustel kaks võitu vähemalt kolme distantsi lõpetanud esimese järgu sportlase üle;

või

täita esimese spordijärgu norm.

Teine järk

Saavutada aasta jooksul erinevatel võistlustel kaks võitu vähemalt kolme teise järgu sportlase üle;

või

täita teise spordijärgu norm;

või

saavutada võit 8 distantsi lõpetanud kolmanda järgu sportlase üle.

Kolmas järk

Saavutada aasta jooksul erinevatel võistlustel kaks võitu kolme kolmanda järgu sportlase üle;

või

täita kolmanda spordijärgu norm;

või

saavutada linna ulatusega järguta sportlaste võistlustel ühel distantsil esimene koht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt kuus sportlast.

Spordijärgu säilitamine

Täita üks nõuetest samas spordijärgus; esimeses ja teises spordijärgus kahe aasta jooksul, kolmandas spordijärgus igal aastal.

Märkused. 1. Normide täitmist arvestatakse ametlikel võistlustel ilma kompressorita kolbmootorige varustatud paatidel vastavalt võistlusmääruste kohasele paatide klassifikatsioonile.

2. Noormeestele ja tütarlastele omistatakse spordijärke võrdsetel alustel täiskasvanutega.

JÄRGUNORMID

(Mehed ja naised)

Paadiklass	Distsants	Spordijärgud		
		esimene	teine	kolmas
		kiirus (km/t)		
1	2	3	4	5
Skutrid				
CM kuni 125 cm ³	1 km	40	32	23
	10 km	35	25	17
CIO kuni 175 cm ³	1 km	45	38	28
	10 km	40	32	22
CA kuni 250 cm ³	1 km	50	42	32
	10 km	44	36	26
CB kuni 350 cm ³	1 km	55	46	36
	10 km	48	39	29

1	2	3	4	5
CC kuni 500 cm ³	1 km	60	53	40
	10 km	52	45	33
CX kuni 1000 cm ³	1 km	70	60	50
	10 km	63	53	43
Mootorpaadid				
MIO kuni 175 cm ³	1 km	33	25	18
	10 km	28	20	14
MA kuni 250 cm ³	1 km	38	30	20
	10 km	33	25	16
MB kuni 350 cm ³	1 km	43	34	26
	10 km	37	28	22
MC kuni 500 cm ³	1 km	47	40	35
	10 km	42	35	30
Kaatrid				
K-I vähemalt 250 kg, kuni 800 cm ³	1 km tunnis	30 25	22 18	18 15
K-II vähemalt 400 kg, kuni 1300 cm ³	1 km tunnis	35 30	27 23	21 18
K-III vähemalt 620 kg, kuni 3112 cm ³	1 km tunnis	40 35	30 25	24 20
K-IV vähemalt 1000 kg, kuni 6060 cm ³	1 km tunnis	44 38	35 30	28 24
Glisserid				
ГА kuni 250 kg	1 km tunnis	40 35	35 30	30 25
ГВ kuni 350 kg	1 km tunnis	45 39	40 34	35 29
ГС kuni 500 kg	1 km tunnis	55 48	50 43	43 36
ГД kuni 800 kg	1 km tunnis	65 57	58 50	50 43
Piiritlemata klassid				
Kaalu, mootori, paadi ja krui piiritlemiseta	1 km tunnis	80 73	70 63	55 48

VEEPALL

JÄRGUNOUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel võistkonna koosseisus 1.—3. koht;

või

saavutada üleliidulistel traditsioonilistel linnadevahelistel võistlustel võistkonna koosseisus 1.—3. koht;

või

kuuluda ametlikult kinnitatud NSV Liidu koondvõistkonna koosseisu (14 inimest) vähemalt kaks aastat;

või

kuuluda NSV Liidu koondvõistkonna koosseisu ja võtta koondvõistkonna koosseisus osa ametlikest võistlustest üks kord.

Esimene, teine, kolmas ja noorte järk

Ametlikel võistlustel arvestatakse võistkonnale iga võidu või viigi eest (olenevalt vastasvõistkonna kvalifikatsioonist) allpooltoodud tabeli alusel teatud arv punkte.

Ühe või teise spordijärgu omistamiseks peab mängija saavutama aasta jooksul vastava, antud järgu omistamiseks kehtestatud arvu punkte.

Võistkonna kuuluvus ühte või teise spordijärku määratakse olenevalt võistkonna tegelikust koosseisust antud kohtumisel, s. o. võetakse aluseks võistkonna 65—70 protsendi mängijate (vähemalt 4 mängija) spordijärguline kuuluvus.

Tabel punktide arvestamiseks ametlikel võistlustel

Täiskasvanute võistkonnad

Võidu eest arvestatakse:

algajate võistkonna üle — 2 punkti, viigi eest — 1 punkt;
kolmanda järgu võistkonna üle — 4 punkti, viigi eest — 2 punkti;
teise järgu võistkonna üle — 8 punkti, viigi eest — 4 punkti;
esimese järgu võistkonna üle — 12 punkti, viigi eest — 6 punkti;
meistrijärgu võistkonna üle — 16 punkti, viigi eest — 8 punkti.

Noorte võistkonnad

Võidu eest arvestatakse:

algajate võistkonna üle — 2 punkti, viigi eest — 1 punkt;
kolmanda järgu võistkonna üle — 4 punkti, viigi eest — 2 punkti;
teise järgu võistkonna üle — 6 punkti, viigi eest — 3 punkti;
esimese järgu võistkonna üle — 10 punkti, viigi eest — 5 punkti.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada hooaja jooksul oma spordijärku kuuluvate võistkondadega mängides 50 protsenti punkte (viigiga lõppenud mängu kaasa arvates).

Järgunõuete tabel

	(Saavutada kalendriaasta jooksul punkte):
Esimene järk	70
Sealhulgas võitude eest esimese järgu võistkondade üle	24
Teine järk	32
Sealhulgas võitude eest teise järgu võistkondade üle	16
Kolmas järk	12
Noorte esimene järk	24
Sealhulgas võitude eest noorte esimese järgu võistkondade üle	20
Noorte teine järk	12
Sealhulgas võitude eest noorte teise järgu võistkondade üle	6
Noorte kolmas järk	8
Sealhulgas võitude eest noorte kolmanda järgu võistkondade üle	4

Märkused. 1. Spordijärk omistatakse samuti sportlastele, kes kuuluvad koondvõistkondadesse: liiduvabariikide ning Moskva ja Leningradi koondusse — esimene järk; ANSV, krai- ja oblasti-keskuse koondusse — teine järk.

2. Mängija arvestatakse mängus kaasamänginuks, kui ta mängis vähemalt 50 protsenti võistlusmäärustes ettenähtud võistlusajast.

3. Meistersportlase nõuete täitmist arvestatakse sportlastele, kes võistkonna koosseisus mängisid antud võistlustel kaasa vähemalt 50 protsenti mängudest.

Normid veepallimängu tehnikas

Normi nimetus	Spordijärk			
	meister- sportlane	esimene	teine	kolmas ja noorte

Mängijatele

1. Ujumine:				
50 m	—	—	36,0	40,0
100 m	1.04,5	1.12,0	1.20,0	1.35,0
400 m	5.25,0	5.50,0	—	—
2. Vise kaugusele				
tugevama käega	25 m	20 m	16 m	12 m
nõrgema käega	16 m	12 m	—	—
3. Vise täpsusele				
tugevama käega	15 m	10 m		
	kauguselt	kauguselt	—	—
(tabada ühte väravapoolt)	4 korda	4 korda		
	5-st	5-st		
nõrgema käega	10 m	7 m		
	kauguselt	kauguselt	—	—
	4 korda	4 korda		
	5-st	5-st		

Väravavahtidele

1. Ujumine:				
50 m rinnuli	41,0	43,0	45,0	48,0
50 m vabalt	32,0	34,0	38,0	40,0
2. Veest väljahüpe				
üheaegselt mõlema käega	1,25 m	1,20 m	1,10 m	1 m
eraldi parema ja vasaku käega	1,35 m	1,30 m	1,20 m	1,10 m

Märkused. 1. Mängunormide kahekordsel täitmisel omistatakse spordijärk ilma mängutehnika normide täitmiseta.

2. Mängunormide täitmisel on õigus sooritada spordijärgu omistamiseks vajalikud mängutehnika normid ühe aasta jooksul.

3. Mingi mängutehnika normi mittetäitmisel on lubatud sooritada seda teistkordselt.

VEHKLEMINE

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel esimene kuni kolmas koht;
või

saavutada aasta jooksul ühes relvaliigis (florett, espadron, epee, tääk) vähemalt linna ulatusega võistkondlike või individuaalvõistluste finaalgruppides kümme võitu meistersportlaste üle.

Esimene järk

Saavutada aasta jooksul ühes relvaliigis vähemalt linna ulatusega võistkondlike või individuaalvõistluste finaalgruppides kümme võitu erinevate esimese järgu sportlaste üle.

Teine järk

Saavutada aasta jooksul ühes relvaliigis võistkondlike või individuaalvõistluste finaalgruppides kümme võitu erinevate sportlaste üle (viis teise järgu ja viis kolmanda järgu sportlaste üle).

Kolmas järk

Saavutada aasta jooksul ühes relvaliigis võistlustel kümme võitu (viis kolmanda järgu ja viis järguta sportlaste üle).

Noorte esimene järk

Saavutada üleliidulistel noortevõistlustel esimene kuni kolmas koht;

või

saavutada aasta jooksul ühes relvaliigis vähemalt linna ulatusega võistkondlike või individuaalvõistluste finaalgruppides kümme võitu erinevate sportlaste üle (viis noorte esimese järgu ja viis noorte teise järgu sportlaste üle).

Noorte teine järk

Saavutada aasta jooksul ühes relvaliigis võistlustel kümme võitu (viis noorte teise järgu ja viis järguta sportlaste üle).

Spordijärgu säilitamine

Täita aasta jooksul 50 protsenti antud spordijärgu normist.

Märkused. 1. Võitu kõrgema spordijärgu sportlase üle hinnatakse kui kahte võitu samasse spordijärku kuuluvate sportlaste üle.

2. Meistersportlase järgunõuete täitmisel ja kinnitamisel arvestatakse sportlastele aasta jooksul ühe ja sama meistersportlase üle saavutatud kahte võitu.

VETTEHÜPPED

JÄRGUNÕUDED

Spordijärk	Kava	
	Hoolaud	Torn
1	2	3

Mehed

Meister-
sportlane

Kõrgus 3 m

Sooritada 10 hüpet:

neist 5 kohustuslikku hüpet:

1) rinnatiseisust lend-
hüpe ette;

2) seljatiseisust lend-
hüpe taha;

3) rinnatiseisust lend-
hüpe taha;

4) seljatiseisust lend-
hüpe ette;

5) rinnatiseisust lend-
hüpe ette poolpöördega;

ja
5 valikhüpet, igast
klassist üks, raskuskoe-
fitsientide summa piira-
matu;

saavutada vähemalt
150 punkti.

Kõrgus 10 m

Sooritada 10 hüpet:

6 valikhüpet, igast
klassist üks, raskuskoe-
fitsientide summa mitte
üle 11;

4 valikhüpet eri klas-
sides, raskuskoeftsienti-
de summa piiramatult;
saavutada vähemalt
155 punkti.

Esimene

Kõrgus 1 või 3 m

Kava sama mis meis-
tersportlastel;
saavutada vähemalt
120 punkti.

Kõrgus 10 m

Kava sama mis meis-
tersportlastel;
saavutada 125 punkti.

Teine

Kõrgus 1 või 3 m

Sooritada 4 esimest
kohustuslikku hüpet meis-

Kõrgus 5—10 m

Sooritada 6 valikhü-
pet, igast klassist üks,

1	2	3
	tersportlaste kava järgi ja üks hüpe — rinnatiseisust lendhüpe ette poolpöördega või seljatiseisust lendhüpe taha poolpöördega; saavutada vähemalt 45 punkti.	raskuskoefitsientide summa mitte üle 11; saavutada vähemalt 55 punkti.
Kolmas	Kõrgus 1 või 3 m Sooritada 4 esimest kohustuslikku hüpet meistersportlaste kava järgi; saavutada vähemalt 30 punkti.	Kõrgus 5 m Sooritada 4 kohustuslikku hüpet: 1) rinnatiseisust lendhüpe ette; 2) seljatiseisust lendhüpe taha; 3) rinnatiseisust lendhüpe taha; 4) seljatiseisust lendhüpe ette; saavutada vähemalt 30 punkti.

Naised

Meistersportlane	Kõrgus 3 m Kava sama mis meestel meistersportlastel; saavutada vähemalt 135 punkti.	Kõrgus 5–10 m Sooritada 6 hüpet: 3 valikhüpet erinevatest klassidest, raskuskoefitsientide summa mitte üle 5,5; 3 valikhüpet erinevatest klassidest, raskuskoefitsientide summa piiramatult; saavutada vähemalt 85 punkti.
Esimene	Kõrgus 1 või 3 m Kava sama mis meistersportlastel; saavutada vähemalt 108 punkti.	Kõrgus 5–10 m Kava sama mis meistersportlastel; saavutada vähemalt 70 punkti.

1	2	
Teine	Kõrgus 1 või 3 m Kava sama mis meeste teises järgus; saavutada vähemalt 40 punkti.	Kõrgus 5 m Sooritada 3 valikhüpet erinevatest klassidest, raskuskoeffitsientide summa mitte üle 5,5; saavutada vähemalt 28 punkti.
Kolmas	Kõrgus 1 või 3 m Sooritada 3 kohustuslikku hüpet: 1) rinnatiseisust lendhüpe ette; 2) seljatiseisust lendhüpe taha; 3) rinnatiseisust lendhüpe taha; saavutada vähemalt 22 punkti.	Kõrgus 5 m Sooritada 3 kohustuslikku hüpet: 1) rinnatiseisust lendhüpe ette; 2) seljatiseisust lendhüpe taha; 3) seljatiseisust lendhüpe ette; saavutada vähemalt 22 punkti.

Noormehed ja tütarlapsed

Noorte	Kõrgus 1 või 3 m Sooritada 4 kohustuslikku hüpet: 1) rinnatiseisust allahüpe jalad ees; 2) rinnatiseisust lendhüpe ette; 3) seljatiseisust allahüpe jalad ees; 4) seljatiseisust lendhüpe taha; saavutada vähemalt 28 punkti.	Kõrgus 5 m Kava sama mis hoolauahüpetes; saavutada vähemalt 28 punkti.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

Spordijärgu täitmise tingimused

1. Meistersportlase norm loetakse täidetuks, kui tagajärg saavutati NSV Liidu esivõistlustel, liiduvabariikide, Moskva ja Leningradi linna ning vabatahtlike spordiühingute esivõistlustel või ajalehe «Komsomolskaja Pravda» võistlustel.

Esimese ja teise spordijärgu norm loetakse täidetuks, kui tagajärg saavutati vähemalt linna ulatusega võistlustel.

Kolmanda ja noorte spordijärgu norm loetakse täidetuks, kui tagajärg saavutati ametlikel võistlustel.

2. Kohustuslikud ja valikhüpped võib sooritada ülesirutatult, upselt või kägaras kas kohalt või hooga.

3. Kohustuslike ja valikhüpete lõpliku hinde väljaarvestamise juures arvestatakse antud hüppe raskuskoefitsienti. Noorte järgus arvestatakse rinnatiseisust ja seljatiseisust allahüppe eest lõplik hinne ilma raskuskoefitsiendita.

VÕIMLEMINE

SPORTLIK VÕIMLEMINE

JÄRGUNÕUDED

(Mehed ja naised)

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel, liiduvabariikide, Moskva ja Leningradi linna, ametkondade ja vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude esivõistlustel kohustuslike ja valikharjutuste täitmisel mitmevõistluses: mehed — 108 punkti 120-st võimalikust, naised — 82 punkti 90-st võimalikust.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel kohustuslike ja valikharjutuste täitmisel mitmevõistluses: mehed — 100 punkti 120-st võimalikust, naised — 77 punkti 90-st võimalikust.

Teine järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel kohustuslike harjutuste täitmisel mitmevõistluses: mehed — 48 punkti 60-st võimalikust, naised — 40 punkti 50-st võimalikust.

Kolmas järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel kohustuslike harjutuste täitmisel mitmevõistluses: mehed — 45 punkti 60-st võimalikust, naised — 38 punkti 50-st võimalikust.

Noorte kolmas järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel kohustuslike harjutuste täitmisel mitmevõistluses: noormehed — 48 punkti 60-st võimalikust, tütarlapsed — 48 punkti 60-st võimalikust.

Noorte teine järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel kohustuslike harjutuste täitmisel mitmevõistluses: noormehed — 50 punkti 60-st võimalikust, tütarlapsed — 50 punkti 60-st võimalikust.

Noorte esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel kohustuslike ja valikharjutuste täitmisel mitmevõistluses: noormehed — 100 punkti 120-st võimalikust, tütarlapsed — 77 punkti 90-st võimalikust.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vajalikud järgu saavutamiseks. Meistririjärgus võistlevatel esimese järgu sportlastel saavutada: mehed — 96 punkti, naised — 73 punkti.

Märkus. Spordijärgud omistatakse võistlustel, mis toimusid NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt kehtestatud ühtsete järguharjutuste kava järgi.

KUNSTILINE VÕIMLEMINE

JÄRGUNÕUDED

(Naised)

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu esivõistlustel, liiduvabariikide, Moskva ja Leningradi linna, vabatahtlike spordiühingute ja ametkondade kesknõukogude esivõistlustel kohustuslike ja valikharjutuste täitmisel 54 punkti 60-st võimalikust.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel kohustuslike ja valikharjutuste täitmisel 40 punkti 50-st võimalikust.

Teine ja kolmas järk

Saavutada mistahes ametlikel võistlustel kohustuslike harjutuste täitmisel 30 punkti 40-st võimalikust.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vajalikud järgu saavutamiseks.

Märkus. Noorte vanusegrupi sportlastel lubatakse võistelda täiskasvanute kava järgi ja saavutada vastavad spordijärgud.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva
Kehakultuuri- ja Spordikomitee esimehe

KÄSKKIRI

nr. 13

26. jaanuarist 1957. a.

MATKASPORDI JÄRGUNÕUETE JUURDE-
LISAMISEST ÜLELIIDULISE ÜHTSE SPORDI-
KLASSIFIKATSIOONI JUHENDILE

Täienduseks käskkirjale nr. 260 12. juulist 1956. a. lisada üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhendile juurde matkaspordi järgunõuded vastavalt lisale.

N. ROMANOV

Lisa

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva
Kehakultuuri- ja Spordikomitee käskkirjale
nr. 260 12. juulist 1956. a.

MATKASPORT
JÄRGUNOUDED

Sooritada alljärgnevat raskuskategooriatega matkad osavõtjana või
matkagrupi juhina

Spordijärk	Sooritada alljärgnevat raskuskategooriatega matkad osavõtjana või matkagrupi juhina											
	Esimene raskuskategooria				Teine raskuskategooria				Kolmas raskuskategooria			
	suvel		talvel		suvel		talvel		suvel		talvel	
	osavõt- jana	juhina	osavõt- jana	juhina	osavõt- jana	juhina	osavõt- jana	juhina	osavõt- jana	juhina	osavõt- jana	juhina
Kokku	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Meistersportlane	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Esimene	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Teine	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kolmas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Noorte	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

* On lubatud asendada kolmanda raskuskategooria matkaga talvel.

Igasuguse raskuskategooriaga matkal tuleb koos kehalise ja rakendusliku ettevalmistusega lahendada ka kodumaa tundmaõppimise ülesandeid, nagu matkarajooni ajaloo, kultuuri ja majandusega tutvumine, arhitektuuriliste ja ajalooliste mälestusmärkide vaatlemine, ettevõtte, kolhooside, sovhooside, muuseumide jt. asutuste külastamine jne.

Matkamisel tuleb tegelda ühiskondlikult kasuliku tööga, näiteks täita teaduslike asutuste ja muuseumide ülesandeid, koostada üksikasjaline kirjeldus matkarajooni kohta, pidada loenguid kohalikele elanikkonnale jne.

Matka arvestatakse spordijärgu taotlemisel, kui see sooritati puhkuse ajal (õppevaheajal) matkasportlikel eesmärkidel. Matk peab vastama instruksiooni «Sportlike matkade organiseerimise korrast ja nende organisaatorite, matkagrupi juhtide ja osavõtjate kohustustest» ning instruksiooni «Marsruudi- ja klassifikatsioonikomisjonide tööst» nõuetele.

TÄIENDAVALD NÕUDED

Meistersportlane

Sooritada arvestuslikud matkad vähemalt neljas NSV Liidu erinevas geograafilises rajoonis ja vähemalt kolme matkamismoodusega; omada valitud matkamismooduse alal vähemalt nooreminstruktori nimetus; pärast esimese spordijärgu omistamist juhtida puhkepäevamatku kodukohas, millised summaliselt vastaksid esimese raskuskategooria matka normidele; omada kolmas spordijärk kas alpinismis, murdmaasuusatamises, purjespordis, sõudmises, ujumises, ratsaspordis, jalgrattaspordis või mäesuusatamises. Kolmanda raskuskategooria matka juhtimisel peavad selle marsruut ja ülesanded olema kooskõlastatud üleliidulise turismisektsiooni presiidiumiga.

Esimene järk

Sooritada arvestuslikud matkad vähemalt kahes NSV Liidu erinevas geograafilises rajoonis; pärast teise spordijärgu omistamist juhtida puhkepäevamatku kodukohas, millised summaliselt vastaksid esimese raskuskategooria matka normidele.

Teine järk

Sooritada teise järgu sportlase ettevalmistamise kava nõuded (vt. lisa).

Kolmas järk

Omada «NSV Liidu matkaja» II astme märk. Teise spordijärgu olemasolu puhul alpinismis, purjespordis (kaugesõidus) või suusatamises võib vajalike teise raskuskategooria matkade arvu osavõtjana vähendada ühele matkale.

Spordijärgu säilitamine

Kolmanda ja teise spordijärgu säilitamiseks on vaja üks kord kahe aasta jooksul sooritada esimese raskuskategooria matk; esimese spordijärgu säilitamiseks — teise raskuskategooria matk; meister-sportlastel — juhtida teise raskuskategooria matka või võtta osa kolmanda raskuskategooria matkast.

MATKADE RASKUSKATEGOORIADE MÄÄRAMINE

Näitajate tabel

Matkamoodus ja raskuskategooria	Jalgsimatk			Suusamatk			Paadimatk			Jalgsimägitk			Jalgrattamatk	
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2
Matka kestus päevades	10	14	19	8	12	16	10	14	19	10	14	19	10	14
sealhulgas väheasustatud paikades	—	4	8	—	4	8	—	4	8	—	4	8	—	4
Üldine pikkus kilomeetrites	180	250	300	180	250	300	200	300	400	160	200	250	400	800
sealhulgas looduslike takistuste ületamisega	—	50	100	—	50	100	—	50	100	—	40	80	—	50
Välitingimustes ööbimiste arv	3	8	15	—	2	6	3	8	15	3	8	15	3	8
Matka lõppedes esitatav aruanlusedokument	Esimese raskuskategooria matkal: marsruutleht ja suuline aruanne kehakultuurikollektiivis. Teise raskuskategooria matkal: kirjalik aruanne. Kolmanda raskuskategooria matkal: üksikasjalik kirjalik aruanne.													

Märkused. 1. Paadimatkade pikkus on kehtestatud liikumise kohta seisvatel veekogudel (järvedel, veehoidlatel, tasandikujõgedel jt.) voolu kiirusega kuni 3 km/t. Liikumisel päri voolu suurendatakse norme 30% võrra juhul, kui voolu kiirus on üle 3 km/t.

2. Jalgsi-mägimatkad peavad sisaldama antud rajooni lumepiirist (Kaukaasias — 2700 m, Altai — 3000 m, Tjan-Šanis — 3300 m, Pamiiri-Alais — 4000 m) kõrgemal asuvaid mäekurusid. Selliste mäekurude arv peab olema vähemalt: Kaukaasias kolmanda raskuskategooria matkadel — 6, teise raskuskategooria matkadel — 4, esimese raskuskategooria matkadel — 2, Tjan-Šani keskosas ja Altai — vastavalt 3, 2 ja 1, Tjan-Šani lääneosas ja Kirgiisi Ala-Taus — 4, 2 ja 1, Pamiiri-Alais — 2, 1 ja 1.

3. Looduslikeks takistusteks arvatakse:

a) jalgsimatkadel — metsatihnikud, tuulemurrud, võsastikud, sood, liivased alad ja raske murdmaastik; murdmaastik määratakse kindlaks marsruudikomisjoni poolt;

b) paadimatkadel — liikumine vastu voolu (voolu kiirus üle 3 km/t), karestikud, madalikud, ummistused ja veekasvudega täiskasvanud alad;

c) suusamatkadel — raske murdmaastik, liikumine metsamassis väljaspool teid ja jalgradu;

d) jalgsi-mägimatkadel — liikumine jääliustikel, lumeväljadel või lumistel nõlvadel, nn. «elusatel», kaljustel või suurte rahnu-dega kaetud aladel. Peale selle hinnatakse mäekurude ületamist kui teatud hulga looduslike takistustega teelõigu läbimist. Mäekurud, mis ei kuulu alpinistide klassifikatsiooni, kuid on 200 m võrra kõrgemal antud rajooni lumepiirist, võrdsustatakse 5 km teelõigule; klassifitseeritud mägiteed IA, IB, IIA, IIB raskuskate-gooriaga ja klassifitseerimata, kuid raskuse poolest neile vasta-vad mäekurud võrdsustatakse vastavalt 7, 8, 9 ja 10 km teelõi-gule;

e) jalgrattamatkadel — raske murdmaastik, sood, liivased alad.

4. Väheasustatud alade all mõistetakse rajooni, kus grupi lii-kumisel marsruudi järgi, takistuste ületamisel jne. tuleb arvestada ainult oma varustust, jõudu ja oskust, kus grupi liikumisteel asu-vad asustatud punktid on teise raskuskategooria marsruutidel vähemalt kahe ööpäevateekonna kaugusel ja kolmanda raskuskate-gooria marsruutidel nelja ööpäevateekonna kaugusel (neil, kellel on kahenädalane aastapuhkus — kolme ööpäevateekonna kaugusel). Grupi liikumisteest kõrvale jäävad asustatud punktid peavad olema vähemalt ühe ööpäevateekonna kaugusel.

5. Matkasportlastel, kellel on aastas kahenädalane puhkus, on lubatud:

a) sooritada teise raskuskategooria matkad lühendatud marsruudi järgi; seejuures tuleb täiendavalt sooritada vähemalt kolm puhkepäevamatka, igaüks pikkusega vähemalt 25 km;

b) asendada kolmanda raskuskategooria matk kahel erineval hooajal (talvel või suvel) sooritatavate matkadega.

Teise ja kolmanda raskuskategooria matkade näitajad matkasportlastele, kellel on aastas kahe nädalane puhkus:

Matkamis- moodus ja ras- kuskategooria	Jalgsi- matk		Suusa- matk		Paadi- matk		Jalgsi- mägi- matk		Jalg- ratta- matk
	2	3	2	3	2	3	2	3	2
Matka kestus päevades	10	10	10	10	10	10	10	10	10
sealhulgas väheasustatud paikades	4	6	4	6	4	6	4	6	4
Üldine pikkus kilomeetrites	220	200	220	200	260	230	170	160	700
sealhulgas looduslike ta- kistuste ületa- misega	50	75	50	75	50	75	40	60	50
Välitingimus- tes ööbimiste arv	8	10	2	4	8	10	8	10	8

Lisa matkasporti järgunõuetele

TEISE JÄRGU SPORTLASE ETTEVALMISTAMISE KAVA MATKASPORDIS

I. Matkasporti ülesanded ja organisatsioon NSV Liidus — 3 tundi.

Nõukogude matkasport kui töötajate kommunistliku kasvatusvahend. Nõukogude matkasporti arendamise teed ja ülesanded. Matkaalase kaadri (matkamärgi kandjate järgusportlaste, instruktorite) ettevalmistamine NSV Liidus.

Matkasporti komisjonide (marsruudikomisjonid ja kvalifikatsiooni-komisjonid) töö.

Matkasportialane propaganda NSV Liidus. Suusatamise või mõne suvise matkamismooduse (jalgsimatka, jalgsi-mägimatka, paadimatka või jalgrattamatka) üksikasjalik iseloomustus.

2. Põhilised teatmed kodukohast — 4 tundi.

(vt. vastavat lõiku ettevalmistamise kavast «NSV Liidu matkaja» II astme märgi taotlemiseks)

3. Põhilised teatmed matkarajoonist (teise raskuskategooria marsruudi järgi) — 5 tundi.

Matkarajooni üksikasjalik füüsilis-geograafiline iseloomustus. Geoloogiline ajalugu. Kliimatilised ja meteoroloogilised iseärasused. Loo-

duslike takistuste iseloomustus marsruudil (valitud matkamismooduses). Rajooni lühike ajalooline ülevaade. Ekskursiooniobjektid, koduleomused. Teise ja kolmanda raskuskategooria marsruutide võimalikud variandid. Kirjandus rajooni kohta.

4. Ettevalmistus sportlikuks matkaks — 10 tundi.

Matkaülesannete kindlaksmääramine. Ettevalmistusplaan. Grupijuhi ülesanded matka ettevalmistamisel. Teise ja kolmanda raskuskategooria marsruutide läbitöötamine. Side organisatsiooniga, kes annab loa marsruudile asumiseks, marsruudi variandid, kontrolli organiseerimine matka käigu üle.

Matkavarustus (suusamatkal ja ühel suvistest matkamismoodustest). Varustuse valik, selle ettevalmistamine matkaks ja varustuse hooldamine teel.

Matkasportlase kehaline ja spetsiaallettevalmistus. Arstlik kontroll, osavõtt VTK II astme normide sooritamisest, hommikvõimlemine ja veeprotseduurid. Matkasportlase treening suusamatkaks ja üheks suvistest matkamismoodustest. Kalendaarne spetsiaaltreening raskeks matkaks (suusamatkaks ja üheks suvistest matkamismoodustest).

Matkasportlase topograafiline ettevalmistus. Kaardid, skeemid ja plaanid. Kompass, asimuut ja magnetiline deklinatsioon. Silmamõõt. Liikumine asimuudi järgi eriti rasketes tingimustes suvel ja talvel. Marsruudi skeemi koostamine.

5. Sportliku matka sooritamine — 12 tundi.

Looduslike takistuste liigid ja nende ületamise moodused matkal (suusamatkal ja ühel suvistest matkamismoodustest). Liikumistehnika. Grupijuhi ülesanded päevarežiimi kindlustamisel. Matkataktilika mõiste.

Puhke- või ööbimispaiga organiseerimine välitingimustes (suusamatkal ja ühel suvistest matkamismoodustest). Jalanõude ja riietuse kuivatamine ja hooldamine. Spetsiaalvarustuse hooldamine. Grupijuhi kohustused matkapaiga organiseerimisel välitingimustes.

Julgeoleku kindlustamine matkal (suusamatkal ja ühel suvisel matkamismoodusel). Hädahoitute liigid ja ettevalmistusabinõud teekonnal. Grupijuhi kohustused julgeoleku kindlustamisel.

Esmaabi matkal (vt. vastavaid küsimusi ettevalmistamise kavast «NSV Liidu matkaja» II astme märgi taotlemiseks).

6. Kokkuvõtete tegemine matkast — 2 tundi.

Kirjalike aruannete koostamine matkast. Koduloonurkade organiseerimine. Matka-alase raamatukogu soetamine. Sektsioonide ülesanded raskete teise ja kolmanda raskuskategooria matkade korraldamise kogemuste vahetamisel.

Metoodilised juhised

Ettevalmistus teise spordijärgu saavutamiseks toimub matka-instruktori juhtimisel. Sektsioonides või baasides (laagrites) moodustatakse kolmanda järgu matkasportlastest õppegrupid ettevalmistamiseks teise kategooria marsruudiga matkaks. Järgusportlaste ettevalmistamine toimub kahes matkamismooduses (suusatamises ja ühes suvistest moodustest), kusjuures üks neist loetakse põhiliseks ja selle moodusega tuleb sooritada teise raskuskategooria matk.

Ettevalmistus koosneb teoreetilisest kursusest (kava üksikutes osades on näidatud minimaalne aeg — 36 tundi), praktilistest õppustest ruumis ning õppe- ja treeningtundidest maastikul.

KLASSIFIKATSIOONIVÕISTLUSTE LÄBIVIIMISE TINGIMUSED AUTOJUHTIMISE MEISTERLIKKUSES

Taolisi võistlusi võib läbi viia autodele «Moskvitš» mud. 401, «Pobeda», GAZ-51 ja ZIL-150.

Võistlejate eesmärgiks on sooritada 12 harjutust võimalikult lühema ajaga ning seejuures minimaalse karistuspunktide arvuga.

Üldine punktide arv arvestatakse valemi järgi

$$O = T + KS,$$

kus: T — 12 harjutuse sooritamiseks kulutatud aeg sekundites;

KS — karistuspunktide summa (arvestatud juuresoleva tabeli järgi).

Näide. Kui võistleja sooritas kõik harjutused 4 minuti jooksul ja sai seejuures 50 karistuspunkti, on tal üldine punktide arv $240 + 50 = 290$, s. t. klassifikatsiooninorm on täidetud.

Tabel 1

Harjutuste loetelu ja karistuspunktide tabel

Harjutuste number	Harjutuste nimetus	Karistuspunktide arv iga mahaaetud võistluse riivatud lipukese puhul*
1.	Ärasõit seina juurest tagasikäiguga	25
2.	Liikumine kinnist ringi mööda edasikäiguga	25
3.	Liikumine kinnist ringi mööda tagasikäiguga	20
4.	Läbisõit tunnelivärvavatest edasikäiguga	100
5.	Sõit üle rööbassilla edasikäiguga	100
6.	Sõit üle «kännu» edasikäiguga	100
7.	Sõit läbi «mao» edasikäiguga	50
8.	Sõit läbi «mao» tagasikäiguga	40
9.	Auto juhtimine kindlaksmääratud kohta tagasikäiguga	25
10.	Ümberpööramine kitsas kohas	25
11.	Teate edasiandmine edasikäiguga	100
12.	Auto peatamine kindlaksmääratud kohal («Stopp»-joonel) edasikäiguga	100

* Lipuke loetakse riivatuks, kui auto riivas lipukese varrast.

Võistluste organiseerimisel peab vigurite asetus harjutuste sooritamiseks võimaldama kõikide harjutuste sooritamist järjekorras. Sisseõit järgmisse kujundisse peab olema eelmisest kujundist väljasõidu vastas. Manööverdamine harjutuste vahel on keelatud.

Vahemaa üksikute kujundite vahel peab olema: sõiduautodele 10 m, veoautodele 15 m.

Arvestuslik aeg fikseeritakse stardimomendist (esimese harjutuse algusest) kuni finišini (viimase harjutuse lõpetamine).

Võistlusi võib korraldada igal aastaajal: talvel peab väljak olema puhastatud ja jäätunud kohad kaetud liivaga.

Võistlejad, kes saavutavad võistlustel mitte rohkem kui 350 punkti, loetakse distantsi lõpetanuiks ja nad saavad 2 punkti spordijärgu omistamiseks.

Harjutus nr. 1 — ärasõit seina juurest tagasikäiguga

Selle harjutuse sooritamiseks peab juht tagasikäiguga ära sõitma «seina» (lipukestega märgitud joone) juurest ja asetama auto viimasega risti lipukestega märgitud alas. Seejuures auto asetatakse 15 cm kaugusele «seinast».

Kui võistleja ajas maha või riivas rohkem kui kolme lipukest või sõitis rattaga lipukestega märgitud joonele, loetakse harjutus mittetäidetuks.

Harjutus nr. 2 — liikumine kinnist ringi mööda edasikäiguga

Selle harjutuse sooritamiseks peab juht edasikäiguga sõitma puutujat mööda ringi ja sõitma (kellaosuti liikumisele vastassuunas) mööda ringi sõitmiseks eraldatud alas.

Kui võistleja ajas maha või riivas rohkem kui kolme lipukest või sõitis lipukestega märgitud joonele, loetakse harjutus mittetäidetuks.

Harjutus nr. 3 — liikumine kinnist ringi mööda tagasikäiguga

Selle harjutuse sooritamiseks peab juht tagasikäiguga sõitma puutujat mööda ringi ja sõitma (kellaosuti liikumise suunas) mööda ringi sõitmiseks eraldatud alas.

Kui võistleja ajas maha või riivas rohkem kui nelja lipukest või sõitis lipukestega märgitud joonele, loetakse harjutus mittetäidetuks.

Tabel 2

Raadiused harjutuste nr. 2 ja 3 sooritamiseks
asetatud lipukeste jaoks

Jrk. nr.	Autode margid ja mudelid	R meetrites	r meetrites
1.	«Moskvitš», mudel 401	6,3	3,7
2.	«Pobeda»	6,8	3,8
3.	GAZ-51	8,7	4,6
4.	ZIL-150	10,0	5,8

Harjutus nr. 4 — läbisõit tunnelivärvatest edasikäiguga

Selle harjutuse sooritamiseks peab juht läbi sõitma piirdeühikute vahel edasikäiguga.

Kui võistleja riivas kas või ühte piirdeühikut, loetakse harjutus mittetäidetuks.

Tabel 3

a ja b mõõtmised harjutuse nr. 4 sooritamiseks

Jrk. nr.	Autode margid ja mudelid	a meetrites	b meetrites
1.	«Moskvitš», mudel 401	1,57	2,4
2.	«Pobeda»	1,89	2,7
3.	GAZ-51	2,40	3,3
4.	ZIL-150	2,58	4,0

Harjutus nr. 5 — sõit üle rööbassilla edasikäiguga

Selle harjutuse sooritamiseks peab juht sõitma edasikäiguga silda mööda kõigi nelja rattaga.

Kui kas või ükski ratas libiseb sillalt, loetakse harjutus mittetäidetuks.

Tabel 4

a mõõtmised harjutuse nr. 5 sooritamiseks

Jrk. nr.	Autode margid ja mudelid	a meetrites
1.	«Moskvitš», mudel 401	0,76
2.	«Pobeda»	1,01
3.	GAZ-51	1,24
4.	ZIL-150	1,35

Harjutus nr. 6 — sõit üle «kännu» edasikäiguga

Selle harjutuse sooritamiseks peab juht sõitma üle «kännu» edasikäiguga.

«Kännu» riivamisel või ümberajamisel loetakse harjutus mittetäidetuks.

h mõõtmised harjutuse nr. 6 sooritamiseks

Jrk. nr.	Autode margid ja mudelid	<i>h</i> meetrites
1.	«Moskvitš», mudel 401	0,200
2.	«Pobeda»	0,210
3.	GAZ-51	0,255
4.	ZIL-150	0,275

Harjutus nr. 7 — sõit läbi «mao» edasikäiguga

Selle harjutuse sooritamiseks peab juht läbi sõitma lipukeste vahelt edasikäiguga ja ilma manööverdama.

Kui võistleja riivas või ajas ümber rohkem kui ühe lipukese, loetakse harjutus mittetäidetuks.

Harjutus nr. 8 — sõit läbi «mao» tagasikäiguga

Selle harjutuse sooritamiseks peab juht läbi sõitma lipukeste vahelt tagasikäiguga ja ilma manööverdamiseta.

Kui võistleja riivas või ajas ümber rohkem kui ühe lipukese, loetakse harjutus mittetäidetuks.

a mõõtmised harjutuste nr. 7 ja 8 sooritamiseks

Jrk. nr.	Autode margid ja mudelid	<i>a</i> meetrites
1.	«Moskvitš», mudel 401	5,7
2.	«Pobeda»	6,3
3.	GAZ-51	7,7
4.	ZIL-150	8,7

Harjutus nr. 9 — auto juhtimine kindlaksmääratud kohta tagasikäiguga

Selle harjutuse sooritamiseks peab juht juhtima auto kindlaksmääratud kohta tagasikäiguga ilma manööverdamiseta.

Kui võistleja ajas maha või riivas rohkem kui kolme lipukest või sõitis rattaga lipukeste joonele, loetakse harjutus mittetäidetuks.

Tabel 7

a, b, c ja d mõõtmised harjutuse nr. 9 sooritamiseks

Jrk. nr.	Autode margid ja mudelid	a	b	c	d
		meetrites			
1.	«Moskviš», mudel 401	1,8	3,9	8,6	7,0
2.	«Pobeda»	2,1	4,7	9,6	7,7
3.	GAZ-51	2,6	5,55	11,6	9,6
4.	ZIL-150	2,8	6,75	14,4	11,3

Harjutus nr. 10 — auto ümberpööramine kitsas kohas

Selle harjutuse sooritamiseks peab juht sõitma lipukestega märgitud alasse ja seal pöörama autot 180° võrra.

Kui võistleja ajas maha või riiwas rohkem kui kolme lipukest või sõitis rattaga lipukestega märgitud joonele, loetakse harjutus mittetäidetuks.

Tabel 8

a mõõtmised harjutuse nr. 10 sooritamiseks

Jrk. nr.	Autode margid ja mudelid	a meetrites
1.	«Moskviš», mudel 401	4,8
2.	«Pobeda»	5,9
3.	GAZ-51	7,1
4.	ZIL-150	8,6

Harjutus nr. 11 — teate edasiandmine edasikäiguga

Selle harjutuse sooritamiseks peab juht auto liikumisel võtma lipukese (teate) ühest kastist ja asetama selle teisele, et lipukene ei kukuks.

Kui võistleja ei suutnud asetada lipukest kohale või peatus lipukese asetamiseks, loetakse harjutus mittetäidetuks.

Harjutus nr. 12 — auto peatamine kindlaksmääratud kohal

Selle harjutuse sooritamiseks peab juht auto peatama nii, et mõlema esiratta kummid puudutaksid «stopp»-joont.

Kui «stopp»-joont puudutab ainult üks ratas, loetakse harjutus mittetäidetuks.

Nõuded võistluste läbiviimiseks

1. Kohtunike kolleegiumi koosseisus peab olema vähemalt kaks esimese kategooria kohtunikku.
2. Harjutuste nr. 2, 3, 4, 9 ja 10 sooritamise juures peab olema kaks kohtunikku.
3. Ühel autol võib võistlustest osa võtta piiramatult juhte.
4. Lipukeste mõõtmed: kõrgus 1,2 m, aluse läbimõõt mitte üle 0,25 m; teatelipukese varda pikkus peab olema 0,75 m.
5. Teatekastikese mõõtmed: $0,35 \times 0,35$ m (ülemises osas).
6. Tunnelivärvade horisontaalsed piirdetähised peavad olema asetatud auto kõige rohkem väljaulatuvate osade kõrgusele.

SISUREGISTER

(Spordialade järgunormid ja -nõuded)

Akrobaatika	17
Alpinism	18
Autosport	21
Iluuisutamine	24
Jahilaskesport	26
Jalgpall	28
Jalgrattasport	44
Jäähoki	116
Jääpall	116
Kaasaegne viievõistlus ja kolmevõistlus	53
Kabe	87
Kergejõustik	54
Kiiruisutamine	56
Klassikaline maadlus	58
Korvpall	116
Kurnimäng	59
Langevarjusport	60
Laskesport	65
Lauatennis	76
Lennusport	78
Maahoki	80
Male	81
Mootorrattasport	91
Mudellennusport	99
Poks	104
Purilennusport	105
Purje- ja jääpurjesport	108
Ratsasport	112
Sambomaadlus	58
Suusatamine	132
Sõudesport	140
Tennis ja väiketennis	144
Matkasport	165
Tõstesport	147
Ujumine	148
Vabamaadlus	58
Vee-mootorisport	151
Veepall	154
Vehklemine	157
Vettehüpped	158
Võimlemine (sportlik ja kunstiline)	161
Võrkpall	116
Väravpall	80

SISUKORD

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee esimehe käskkiri nr. 260 12. juulist 1956. a.

Üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhend	8
Spordialade järgunormid ja -nõuded	17
Akrobaatika	17
Alpinism	18
Autosport	21
Iluuisutamine	24
Jahilaskesport	26
Jalgpall	28
Jalgrattasport	44
Kaasaegne viievõistlus	53
Kaasaegne kolmevõistlus	53
Kergejõustik	54
Kiiruisutamine	56
Klassikaline maadlus, vabamaadlus ja sambo	58
Kurnimäng	59
Langevarjusport	60
Laskesport	65
Lauatennis	76
Lennusport	78
Maahoki ja väravpall	80
Male ja kabe	81
Mootorrattasport	91
Mudellennusport	99
Poks	104
Purilennusport	105
Purjesport ja jääpurjesport	108
Ratsasport	112
Sportmängud	116
Suusatamine	132
Sõudesport	140
Tennis	144
Väiketennis	146
Tõstesport	147
Ujumine	148
Vee-mootorisport	151
Veepall	154
Vehklemine	157
Vettehüpped	158
Võimlemine	161
Lisad	164
Sisuregister	177

ЕДИНАЯ ВСЕСОЮЗНАЯ СПОРТИВНАЯ
КЛАССИФИКАЦИЯ

На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

Toimetaja E. Teemägi

Tehniline toimetaja M. Aardma

Korrektorid A Nurmoja ja M. Teemägi

Ladumisele antud 19. I 1957. Trükkimisele antud 21. VI 1957. Paber 54×84, 1/16. Trükipoognaid 11,25. Formaadile 60×92 kohaldatud trükipoognaid 9,23. Arvutuspoognaid 10,34. Trükiarv 3000. MB-05207. Tell. nr. 173. Trükikoda «Punane Täht», Tallinn, Pikk t. 54/58.

Hind rbl. 4.10

6—9

Rbl. 4.10

A-21600^{IV}

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00380447 5